

Oplegvel Raadsstuk

Portefeuille M. Divendal
Auteur Mevr. D.S.R. Bakboord
Telefoon 5113337 E-mail: bakboord@haarlem.nl
WZ/OGV Reg.nr. 2009/226263
Te kopiëren: xxxx
B & W-vergadering van 15 december 2009

Onderwerp
Vaststelling Groenstructuurplan

Het is de bevoegdheid van het college om de inspraaknotitie vast te stellen.

Het is de bevoegdheid van de raad om het Groenstructuurplan 2020 vast te stellen.

B&W

1. Het college stelt de raad voor het groenstructuurplan vast te stellen.
2. Het college stelt de inspraaknotitie vast.
3. Mogelijke financiële consequenties worden na verdere uitwerking opnieuw ter besluitvorming voorgelegd.
4. De personen die zienswijzen hebben ingediend en op de inspraakbijeenkomst aanwezig waren, ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit.
5. Het college stuurt dit voorstel naar de gemeenteraad, nadat de commissie Beheer hierover een advies heeft uitgebracht

Raad:

Besluit in te vullen door griffie	Moties en amendementen in te vullen door griffie
☐ Conform	☐ Ja
☐ Gewijzigd	☐ Nee
☐ Aangehouden	
☐ Afgevoerd	Datum vergadering

INSPRAAKNOTITIE GROENSTRUCTUURPLAN 2020

Inleiding

De inspraakperiode op het Groenstructuurplan (GSP) startte begin juli en duurde tot 1 oktober 2009. Op 15, 17 en 21 september 2009 zijn er inspraakbijeenkomsten georganiseerd over het Groenstructuurplan 2020. Tijdens de 3 inspraakbijeenkomsten kon men vragen stellen en opmerkingen maken. Daarnaast zijn er 80 schriftelijke zienswijzen ingediend.

Zienswijzen

Over het algemeen vinden de mensen die gereageerd hebben dat het GSP onvoldoende garanties geeft om het groen in Haarlem te beschermen. Zowel de garantie om groen aan de stad toe te voegen, als de garantie om de huidige hoeveelheid niet verder te laten afnemen. Beiden punten vindt men onvoldoende terug in het GSP.

Met de uitspraak dat de gemeente meer zal doen om de kwaliteit van het groen te verbeteren is men blij. Alleen vindt men de (bestaande) instrumenten die in het plan genoemd worden, te mager. De mensen die gereageerd hebben betwijfelen of de kwaliteit zal verbeteren, omdat dit naar hun mening tot nu toe en met dezelfde instrumenten ook niet is gelukt.

Over de buurtspoorren zijn veel opmerkingen gemaakt. Deze zijn niet altijd actueel. Voor de voorstellen die genoemd worden, is soms geen draagvlak. Enkele mensen die gereageerd hebben vinden dat de buurtspoorren met onvoldoende vertegenwoordiging van de wijkraden tot stand zijn gekomen.

Visie van het college

Het college van B&W ziet weinig ruimte om de visie in de nota GSP aan te passen. Het college is van mening dat door de inrichting van het proces rondom de totstandkoming van het GSP, te hoge verwachtingen zijn gewekt. Het plan is sectoraal ingezet waardoor groen onvoldoende is bekeken naast andere aspecten als, rood, grijs en blauw. Hierdoor is in eerste instantie een sectorale visie ontstaan met te hoge ambities. Het eerste concept GSP is in februari 2009 in het college besproken, maar niet aangenomen. Het college besloot dat het plan meer integraal opgepakt moest worden. Dit heeft geleid tot het plan dan nu voorligt. Het resultaat van deze integrale aanpak is een plan met reële mogelijkheden voor het groen.

De indruk die door deze integrale aanpak is ontstaan, is dat groen nauwelijks een rol speelt in plannen in de stad. Echter, als er bij planontwikkelingen een claim rust op de openbare ruimte, dan zullen rood, groen, blauw en grijs tegen elkaar worden afgewogen. Afhankelijk van de plannen en situatie zal de ene keer groen de voorkeur hebben boven de andere ruimteclaims. En andersom, zal groen soms moeten wijken voor andere plannen.

Beantwoording zienswijze

Alle reacties die gegeven zijn op de inspraakbijeenkomsten GSP en de schriftelijke reacties, zijn verwerkt in een schema. In de eerste kolom staan de vragen en opmerkingen van de burgers en in de tweede kolom staan de antwoorden van het college. Er staat wat er met de opmerking is gedaan en tot welke aanpassing in de nota dit heeft geleid.

De derde kolom geeft met een getal de vragensteller aan. Een zelfde getal verwijst naar een zelfde vragensteller. Als er meerdere getallen per vraag staan betekent dit dat er meerdere vertegenwoordigers of personen dezelfde vraag stelden. In de namenlijst staan de getallen met daarachter de namen van de vragensteller.

Samenvattend zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Bestemming van het groen

In hoofdstuk 2 van het GSP wordt nog stilliger opgenomen dat:

- het Structuurplan Haarlem 2020 leidend is voor het GSP,
- de hoofdgroenstructuur in de bestemmingsplannen is opgenomen,
- in de hoofdgroenstructuur niet gebouwd wordt en in die zin beschermd is.
- Als vanwege nieuwe ontwikkelingen (volgend uit gebiedsvisies) voorgesteld wordt om toch ingrepen in de hoofdgroenstructuur te doen, is hier expliciet een raadsbesluit voor nodig.

Realisatie

In hoofdstuk 5 van het GSP, Realisatie, wordt opgenomen dat in de uitwerking van het GSP concrete projecten worden geformuleerd voor het behoud van groen en het toevoegen van groen in de stad. Specifiek zal er aandacht zijn voor buurtgroen en de (creatieve) mogelijkheden voor vergroening.

Het ‘groen’ zal in de planproces een duidelijker plaats krijgen. Alle relevante processen worden onder de loep genomen en waar nodig wordt gezorgd voor borging van groen in de relevante processen.

Jaarverslag

Het college zal de burgers van Haarlem via het jaarverslag informeren over de mutaties in het groen. Aangegeven wordt welke ontwikkelingen hebben geleid tot versterking en behoud van het groen. Ook als groen plaats moest maken voor andere ontwikkelingen zal dat in het jaarverslag gemeld worden.

Bijlage 1

Aan het hoofdstuk over de maatschappelijke betekenis van groen wordt een paragraaf toegevoegd over de economische betekenis van groen in zijn algemeenheid en voor Haarlem in het bijzonder.

Buurtpaspoorten

Het college realiseert zich dat de buurtpaspoorten moeilijk actueel te krijgen en actueel te houden zijn. Ontwikkelingen in de stad gaan door en dit maakt dat een document als de buurtpaspoorten snel achterhaald is. De buurtpaspoorten zullen om deze reden geen onderdeel meer uitmaken van het totale rapport. Het college zal ze niet meer als officieel document vaststellen. Wel blijven de buurtpaspoorten als geheel een belangrijk document met veel informatie en zal als inspiratieboek gebruikt worden bij ontwikkelingen in de stad.

Naast deze wijzigingen worden nog een aantal kleine wijzigingen doorgevoerd in de tekst en op de kaarten. In het schema staat welke dit zijn.

Reacties op het concept Groenstructuurplan 2020

Vraag	Antwoord gemeente	vraagsteller
Algemeen		
1. Graag het begrip Doe-tuinen opnemen in het GSP	Wij onderkennen de functie van doe-tuinen en zullen deze opnemen in de tekst. Het begrip wordt aan de begrippenlijst toegevoegd.	1
2. In het GSP 2020 de groenvisie voor de komende 10 jaar de bestaande Doe Tuinen vastleggen en de 2 nieuwe complexen op papier zetten.	Net als volkstuinten zullen we ook doe-tuinen niet expliciet in de kaart van de hoofdgroenstructuur opnemen. Wel zullen we in de tekst van het GSP en in de legenda van de kaart van de hoofdgroenstructuur, de tuinen clusteren en spreken van (school-, doe- en volks-) tuinen.	1
3. Waar worden de nieuwe complexen Doe-tuinen gevestigd?	Momenteel wordt onderzocht wat geschikte locatie zijn voor nieuwe doe-tuinen.	1
4. Waarom wordt Spaarndam niet in het GSP genoemd.	Spaarndam is onderdeel van Haarlem en zou dus als zodanig ook een buurtpaspoort moeten hebben. Hier is sprake van een ommissie.	3
5. Wat wordt bedoeld op blz. 53 in GSP bij punt O-W-zone Slaperdijk nr. 24 wordt een pad benoemd de Slaperdijkpad?	Het gaat over het evalueren van de veiligheid voor voetgangers en fietsers over het slaperdijkpad (naast de dijk. Zonodig wordt de veiligheid van het pad verbeterd.	3
6. Wat gaat er gebeuren in het Noordersportpark	Voor Schoterbos-Noordersportpark-Jan Gijzenzone zal in 2011 een gebiedsvisie worden opgesteld met daarin opgenomen de gewenste ontwikkelingen. Vooruitlopend hierop zal in 2010 een plan van aanpak voor het Schoterbos gereed zijn met onder meer kwaliteitsverbetering van het vijverwater, aanpak van de grondwateroverlast, herstel van paden en opknappen van het groen. Hierover zullen wijkraden en omwonenden worden geïnformeerd. (zie ook antwoord op vraag 111).	5
7. Waarom wordt het privégroen niet meegerekend	Omdat de gemeente hier geen zeggenschap over heeft. Als de bewoner de voortuin wil bestraten, dan mag dat, maar verdwijnt het groen.	5
8. Op blz. 151 (Kansen). Verwaarloosd stuk groen is reeds in het nieuwe bestemmingsplan bestemd voor verbouwing.	U verwijst naar het stukje groen ten noorden van de Albert Verweylaan. Deze grond heeft nu nog een groenbestemming, maar is aangewezen als wijzigingsgebied in het bestemmingsplan Sinnevelt- Plantenwijk. Dit betekent dat zowel wijziging naar maatschappelijke functie als woningbouw functie mogelijk wordt.	5
9. Waarom staat er dat er <u>niet</u> aan de parkkant van het	Uw vraag is niet geheel duidelijk, maar als uw verzoek is om het parkeren langs	5

<p>Schoterpark geparkeerd mag worden. Nu wordt er aan beide kanten geparkeerd. Wat is het nut hiervan?</p>	<p>het Schoterbos te verbieden is ons antwoord het volgende. Op piekmomenten (o.a. tijden waarop gesport wordt) willen we voorkomen dat er geparkeerd wordt in de woonwijken en daarom mag er ook langs het park geparkeerd worden. Wel proberen we dit zoveel mogelijk in formele parkeervakken vorm te geven.</p>	
<p>10. Wat is de oppervlakte van het Schoterbos? Er wordt gezegd 300-500m.</p>	<p>Het oppervlak van het Schoterbos (incl. Noordersportpark) bedraagt ongeveer 30 hectare (300.000 m2).</p>	5
<p>11. Een goede opzet, de uitwerking vraagt nog wel nodige aandacht.</p>	<p>Dank voor uw ondersteuning. Wij zijn ons ervan bewust dat er nog veel te doen is na vaststelling van het GSP.</p>	7
<p>12. Er ontbreekt een hoofdstuk over samenwerking met buurgemeenten: Velsen (Slaperdijkgebied fietsroute Santpoort - Jan Gijzenkade) Bloemendaal (Westelijk Tuinbouwgebied) Haarlemmermeer (Molenplas en omgeving) Heemstede (pontje Belgiëlaan)</p>	<p>Het opstellen van een GSP is een zaak van de gemeente Haarlem. Op de deelterreinen van het GSP wordt samengewerkt met buurgemeenten. De fietsroute bijvoorbeeld die u noemt is onderdeel van het fietsnetwerk. Dit is een regionaal project waarin wordt samengewerkt met de provincie en buurgemeenten. De ontwikkelingen van het Westelijk Tuinbouwgebied is onderdeel van het Kennemerzoomproject.</p>	8
<p>13. Bezwaar tegen het tegenstrijdige plan voor de Verenigde Polders. Er wordt gesproken van recreatief medegebruik enerzijds en verbeteren van de ecologische kwaliteit anderzijds.</p>	<p>Het gebied behoudt zijn agrarische bestemming en blijft dus veeteelt en veenweidegebied. De passage zal hierop in het GSP worden aangepast.</p>	9, 10, 11, 12, 13, 21, 24, 33, 36, 38, 41, 42, 44, 46, 47, 49, 52, 53, 54, 56, 57, 58,

		63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 73, 74, 77
14. Bezwaar tegen het doorsnijden van het gebied van de Verenigde Polders met fietspaden. Hierdoor wordt het karakter van het gebied aangetast en voor de boeren wordt het moeilijk hier een bestaan te vinden.	Het voorstel is om alleen de Betuwelaan, tussen de Sloeweg en Meiendel opnieuw in te richten met wandelpad, zitbanken en verbetering van het uitzicht door kap van de populieren.	9, 10, 11, 12, 13,21, 24, 33 36, 38, 41, 42, 44, 46, 47, 49, 52, 53, 54, 56,57, 58, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70,

		73, 74, 77
15. De schooltuin bij de Kortenaerstraat is niet in het GSP meegenomen.	Deze schooltuin heeft een gecombineerde groen-recreatieve bestemming in het geldende bestemmingsplan Pijlsaan e.o. De kaart in de buurtpaspoorten is ondergeschikt aan het bestemmingsplan. (zie ook antwoord op vraag 2).	14
16. In het GSP is de strook groen achter de huizen van De Verspronckweg niet opgenomen. Het wordt nu door een paar bewoners gebruikt als privéterrein, maar zou voor een grote groep Haarlemmers kunnen dienen als recreatieterrein.	Het is ons niet duidelijk welk stuk van de Verspronckweg u bedoeld. Zonder die informatie kunnen wij geen reactie op uw vraag geven.	15
17. Geen noodlokalen + parkeergarage bij het Frederikspark. Het Frederikspark + hertenkamp moet beschermd blijven.	Er is besloten dat noodlokalen van de Dreefschool toelaatbaar zijn, dit geldt ook voor een parkeergarage. Uw opmerking is genoteerd.	16
18. Het Frederikspark is het enige echt bereikbare groen voor het Rozenprieel. Laat het aantal m2 wat we hebben bestaan.	Het Frederikspark is een Rijksmonument en heeft daardoor een beschermde status. Bovendien ligt dit park in de hoofdgroenstructuur en dus zal het aantal m2 niet verminderen.	16
19. Het Engelandpark wordt bij het groen van het Rozenprieel gerekend, maar bevindt zich meer dan 500 meter hier vandaan.	Hier is een vergissing gemaakt.	16
20. Minder groen, te weinig garanties groenbehoud. Probeer groen te beschermen door bestemmingsplannen.	In de bestemmingsplannen wordt steeds aangegeven welke gebieden een groenbestemming hebben. De hoofdgroenstructuur staat in het Structuurplan Haarlem 2020 en daarin mag niet worden gebouwd. Als vanwege nieuwe ontwikkelingen voorgesteld wordt om toch ingrepen in de hoofdgroenstructuur te doen, is hier expliciet een raadsbesluit voor nodig.	17, 72
21. Te weinig projecten om groen te realiseren binnen de bebouwde gebieden.	Er zijn allerlei mogelijkheden om op creatieve wijze groen toe te voegen aan de stad. De gemeente zal zich hier voor inspannen	17
22. Status notulen van de voorlichtingsavond onduidelijk	Tijdens de inspraakbijeenkomsten is aangegeven dat de notulen voor intern gebruik zijn en niet worden verspreid. De zienswijzen die op deze bijeenkomsten aan de orde kwamen zijn in deze inspraaknotitie verwerkt.	18
23. Plan moet vanuit de belevenissen van de burger bekeken worden.	De gemeente moet kijken vanuit verschillende perspectieven en door de ogen van verschillende doelgroepen.	18
24. Nu voert de economie/verkeer enz. de boventoon in plaats van groen.	De gemeente moet verschillende afwegingen maken. Deze weging gebeurt integraal en leidt niet altijd tot de keuze voor groen.	18
25. Inspraak periode te kort.	De inspraakprocedure is bijna tweemaal langer dan gebruikelijk. De nota lag al vanaf eind juni ter inzage. De officiële sluiting van de inspraakperiode was 1-	18

	oktober 2009. Via de stadskrant en persberichten in andere media zijn deze termijnen kenbaar gemaakt.	
26. Steeds minder en minder groen.	Dit groenstructuurplan biedt kansen en moet voorkomen dat het groen verder afneemt.	18
27. Aanpassing van de kleine deelkaarten (buurtpaspoorten) aan de getoonde grote overzichtskaart. De grote kaart voor de bomenbuurt komt beter overeen met de vastgestelde bestemmingsplannen. Met name het gebied van de stadskweektuin.	De kaart van de hoofdgroenstructuur (overzichtskaart) wordt samen met de nota vastgesteld. De kleine kaarten uit de buurtpaspoorten hebben geen officiële status. De buurtpaspoorten (bijlage 2), worden niet vastgesteld. We zien de buurtpaspoorten wel als waardevol document en deze wordt daarom nog gebruikt als intern document bij gedachtevorming rond ontwikkelingen in de openbare ruimte. Een daadwerkelijke verandering op groengebied in de buurt gaat steeds in samenspraak met de bewoners.	18
28. Onvoldoende onderbouwd	Waarvan akte.	19
29. Geen financieel inzicht. In het GSP wordt niets vermeld over de financiering van het groen. Er zijn subsidies via de overheid beschikbaar gesteld.	Het groenstructuurplan heeft geen eigen programma. In uitwerkingsprogramma's wordt het beleid uitgevoerd en is de financiële vertaling gemaakt. In de uitwerking wordt ook gekeken naar mogelijke financiering met subsidies.	19, 84
30. Wijkt af van de mening, die is geformuleerd door de gemeenteraad.	De raad vroeg om een groennorm en een plan om de hoeveelheid groen te verbeteren. Het college stelt voor om een groenrichtlijn te hanteren. Door de diverse grote opgaven waar de gemeente voor staat ziet zij geen mogelijkheid om in alle gevallen een groennorm af te dwingen. Het college zal in de nota GSP opnemen dat er een uitwerking komt om het groen in de buurten te verbeteren.	19
31. Gemeentelijke deskundigen verschillen onderling sterk van mening	Binnen de gemeente Haarlem proberen we vanuit verschillende invalshoeken naar vraagstukken in de stad te kijken, en te komen tot een goede (integrale) oplossing.	19
32. Het belang van groen zal toenemen, dus sparen.	Wij onderschrijven dit en willen het groen in Haarlem zo goed mogelijk borgen.	19
33. Bij bestemmingsplannen het GSP in opnemen	In bestemmingsplannen worden de hoofdgroenstructuur en de plekken in de buurten met groenbestemming opgenomen.	20
34. Monumentale bomen in het GSP vermelden	Er is een aparte lijst met de monumentale bomen. Dit blijft een apart document omdat het een uitwerking is van het GSP.	20
35. Bij de presentatie van dit plan ontbreekt de aanduiding "CONCEPT".	Deze fout is inmiddels hersteld.	23
36. De ingediende reacties dienen integraal bij de verslaglegging worden gevoegd.	De inzonden zienswijzen liggen ter inzage. Het bestuur (raad en college) krijgen alle reacties integraal te zien.	23
37. In 2008 is het GSP gewijzigd in Groenstructuurvisie, nu is het weer GSP?	De term visie gaf een juridische status aan het stuk dat nodig was om gebruik te maken van de wet op de grondexploitatie. In het stuk dat voorligt maken we hier geen gebruik van en heet het stuk weer een groenstructuurplan.	23
38. Wat zijn de marges van de beleidskeuzes openbaar groen	<i>Deze vraag is bekeken vanuit de opmerking in uw brief over de tegengestelde</i>	23

van het College waarbinnen kan worden onderhandeld.	<i>belangen als bouwontwikkelingen enerzijds en anderzijds groenontwikkeling. De marges hangen af van de integrale afweging die binnen gebiedsvisies wordt gemaakt. Als in een deel van het plangebied groen een prominente plaats krijgt, dan kan in een ander deel de balans mogelijk anders uitvallen.</i>	
39. De tweede GSP is opnieuw geschreven omdat het college de eerste nota uit 2008 niet aan de Raad wilde voorleggen. Waarom is de raad meegegaan in deze werkwijze wetende dat de volgende nota een verslechtering voor het groen betekent?	Dit is een vraag voor de raad. De reden van het college om het eerste GSP nog niet aan de raad te willen voorleggen is u bekend. Hierover heeft u in februari 2009 een brief ontvangen.	23
40. Volwassen bomen mogen niet worden gekapt om de CO2 te beperken.	Voor het kappen van bomen is een kapvergunning nodig. Als kap onvermijdelijk is, dan is er een herplantplicht. Op deze manier blijft de opname van CO2 voor de toekomst gewaarborgd.	23
41. We pleiten voor reservering van grond voor inrichting van bospercelen waar bomen zich duurzaam kunnen ontwikkelen.	Een aardige suggestie maar de ruimte is beperkt en de gemeente ziet niet waar dit in Haarlem mogelijk is. Bovendien zou de balans tussen verschillende typen groen en natuur verder worden verstoord door meer ruimte af te nemen van begroeiing met moeras, met bloemen of met gevarieerde struiken groei. Het is effectiever om de bestaande bomen beter te verzorgen, zodat zij groter en ouder worden dan nu het geval is	23
42. Het groenonderhoud gebeurt onzorgvuldig. Er moet contractueel vastgelegd worden onder welke voorwaarden onderaanneming mag plaatsvinden. Hoge kwaliteitseisen moet uitgangspunt zijn.	Werkzaamheden worden met een bestek aanbesteed. Hierin staat precies beschreven wat een aannemer moet doen. Als een aannemer zijn werk niet goed doet wordt hij hierop aangesproken. Binnen vijf werkdagen moet het werk hersteld zijn, anders ontvangt hij een boete. De raad bepaalt de kwaliteitseisen. Het centrum wordt op een hoog niveau en de woonwijken op een standaard niveau onderhouden.	23
43. Kan een bomenboekhouding worden ingevoerd? En vermelding van naam, functie en tel. van ambtenaar in stadskrant bij kapvergunning.	Voortaan zal in het jaarverslag van de gemeente gerapporteerd worden over de mutaties in het groen. Het college geeft daarin aan welke ontwikkelingen hebben geleid tot versterking en behoud van het groen. In hoofdstuk 3 en 5 van het GSP wordt hierover een passage opgenomen. Het beleid is om geen namen van ambtenaren in de stadskrant te vermelden, dit beleid wordt niet aangepast.	23
44. Veel bijgevoegde buurtpaspoorten o.a. Vondelkwartier en Delftwijk zijn niet actueel.	Omdat het gezien het doel van de buurtpaspoorten (ideeënboek) een onevenredige inspanning vraagt deze actueel te houden, hebben we besloten dat de buurtpaspoorten geen onderdeel meer uitmaken van de nota. Bijlage 2, de buurtpaspoorten, wordt nog als intern document gebruikt bij gedachtevorming	23

	rond ontwikkelingen in de openbare ruimte. Een daadwerkelijke verandering op groengebied in de buurt gaat in samenspraak met de bewoners.	
45. De GSP is op een vreemde ondemocratische wijze tot stand gekomen.	Wij betreuren dat door zoveel personen het proces zo wordt ervaren. Wij vonden echter dat, gezien de ingewikkelde beleidsopgaven, de gemeente haar eigen verantwoordelijkheid moest nemen en het GSP zelf afronden. In een brief van februari 2009 hebben wij u dit laten weten.	24
46. De vastgestelde hoeveelheid m2 groen per woning in Haarlems is 42, dat is 44% lager dan de landelijke norm van 75m2. Dit moet omhoog.	Wij zijn niet gelukkig met de herhaalde discussie over getallen. Haarlem zal de norm van 75m2 groen per woning in vinex lokaties niet halen. Het enige doel dat de gemeente met de voorgestelde groenrichtlijn in de nota beoogt, is het neerleggen van de ambitie om de hoeveelheid groen ten opzichte van de huidige situatie te verhogen. Overigens is in de 42 m2 groen per woning die u noemt alleen het buurtgroen meegerekend. Op stadsniveau (buurtgroen + hoofdgroenstructuur) is de hoeveelheid groen 67m2 per woning.	24, 26, 45, 50
47. Verouderde en onjuiste informatie is te vinden in de GSP over de Verenigde Polders.	Het gebied behoudt zijn agrarische bestemming en blijft dus veeteelt en veenweidegebied. Het GSP wordt aangepast conform de toezegging van de wethouder.	24
48. Bezwaar tegen de plannen opgenomen in de realisatiekaart op pagina 50 en 51 onder de nrs. 8 en 9. Er is al een groot deel van de getekende route van het Schalkwijker Molenpad tot aan Zuid Schalkwijkerweg gerealiseerd als fietspad. Zie pag. 26 en 29 in het GSP.	De genoemde passages worden in het GSP geschrapt.	23, 24
49. Polder bewaren en recreatie en weidevogels behouden gaat niet samen. Dus nog meer recreatief medegebruik is onmogelijk	Het voorstel is om alleen de Betuwelaan, tussen de Sloeweg en Meiendel opnieuw in te richten met wandelpad, zitbanken en verbetering van het uitzicht door kap van de populieren.	24
50. Missen in het GSP de waardering voor de bestaande groenstructuur. Groen wordt bedreigd door bouwplannen.	Het groen in de hoofdgroenstructuur is voor de gemeente van grote waarde. In de hoofdgroenstructuur mag niet gebouwd worden. Daarmee is dit groen beschermd.	25
51. Diverse parken en plantsoenen zijn dringend aan onderhoud toe.	Voor diverse grote parken in de stad zijn of worden momenteel beheerplannen gemaakt. Hierin wordt beschreven welke ingrepen nodig zijn en deze worden geprioriteerd. Het (achterstallig) onderhoud wordt vervolgens opgepakt en hier is ook budget voor beschikbaar gesteld.	25
52. Niet de tuinen van monumentale gebouwen volbouwen.	In het bestemmingsplan wordt juridisch vastgelegd welk deel van een perceel bebouwd mag worden en welk deel open moet blijven.	25

53. Wij missen concrete voorstellen een stappenplan en een prioriteitenstelling.	Het GSP is te vergelijken met een visie. Concrete uitwerking volgt in deelplannen. Hierbij moet u denken aan het bomenplan of het ecologisch plan.	25, 72
54. Bij woningbouwcorporaties vragen om geen versteende voortuinen aan te leggen, maar groene..	Het college erkent dat voortuinen belangrijk zijn voor de groene beleving van de stad en zal dit punt onder de aandacht brengen bij gebiedsvisieontwikkeling. Het college kan echter niet opleggen dat de voortuinen groen moeten zijn. Het GSP gaat niet over voortuinen omdat dit privé terrein is.	25
55. Geen bouwplannen ontwikkelen op de grensgebieden en randgebieden van Haarlem.	In het structuurplan zijn een aantal ontwikkellocaties aangeven. Een aantal hiervan zijn aan de rand van de stad zoals het noorden van Delftwijk en rond Spaarwoude. De gebieden die we nu hebben vastgelegd als hoofdgroenstructuur, krijgen in de bestemmingsplannen een groen bestemming en daarin wordt niet gebouwd, tenzij de raad anders besluit.	25
56. Geen gehoor gegeven aan de duidelijke vraag van het Burgerinitiatief. De gedifferentieerde groennorm voor het opstellen van de GSP komen wij nergens tegen.	De vraag van het burgerinitiatief is door de raad vertaald in een opdracht aan het college. Het college heeft in het GSP geprobeerd zo goed mogelijk antwoord te geven op de vraag van de raad. Het stellen van een gedifferentieerde groennorm vond het college niet reëel gezien de diverse opgaven die er voor de gemeente liggen. De dilemma's waar het college voor staat, zijn in het GSP aangegeven. In het GSP wordt een groenrichtlijn vastgesteld die gebruikt wordt bij toetsing van bouwplannen.	27, 72
57. Waarom is er weinig inbreng van de wijkraad- en burgerleden in het GSP verwerkt.	De discussie over veel of weinig is altijd een moeilijke. Maar zonder de inbreng van de wijkraad en de burgerleden was het GSP niet tot stand gekomen.	27, 32
58. Niet duidelijk is in het GSP vastgesteld op welke wijze de bescherming van de groene stadsranden en de grote groengebieden gewaarborgd wordt.	Het Structuurplan Haarlem 2020 is leidend voor het GSP. Het GSP is een uitwerking van het structuurplan. De borging van de hoofdgroenstructuur zit in het structuurplan.	27, 32
59. Ambities worden er vermeld in het GSP, maar op welke wijze worden deze gerealiseerd.	Het GSP is een plan op hoofdlijnen. De uitwerking van het plan wordt in deelplannen verwerkt zoals het bomenbeleidsplan, monumentale bomenlijst, beheerplannen, ecologisch beleidsplan, waterplan, recreatieplan enz. In deze plannen staat hoe de ambities uit het GSP worden gerealiseerd.	27, 83
60. Waarom is in de Zuiderpolder/Liewegje het veenweidegebied minder goed herkenbaar.	De restantjes weiland zijn te klein, te droog en te veel bemest om als veenweidegebied te kunnen werken. Het karakteristieke kavelpatroon is eveneens onherkenbaar sinds er een woonwagenkamp is aangelegd in het strookje weilanden.	27
61. Langs de Liede is de ecologische verbindingzone niet vermeld in het GSP. Dit zou aangepast worden, is niet gebeurd.	De genoemde verbindingstrook was een onderdeel van de <i>Provinciale Ecologische Hoofdstructuur</i> . Dit beleidsdoel is door de provincie geschrapt. De belangrijkste onderdelen zijn toegevoegd aan de nationale Ecologische Hoofdstructuur. De verbinding langs het oostdeel van de Ringvaart Haarlemmermeer tussen Zaanstreek en het Gooi, langs de zuidwestrand van	27

	Amsterdam is wel blijven bestaan. De verbinding langs het westdeel van de Ringvaart is niet gehandhaafd als Ecologische Hoofdstructuur.	
62. De groenarme buurten krijgen onvoldoende aandacht. Er wordt niet aangegeven hoe Haarlem dit gaat oplossen. Er staan alleen richtlijnen genoemd.	Een oplossing voor groenarme buurten is niet direct voor handen. Op het moment dat zich mogelijkheden voor doen, bv bij ontwikkelprojecten, dan wordt het vergroenen van de wijk meegenomen.	27
63. Groenambitie wordt als toetsingscriterium gehanteerd bij stedenbouwkundige ontwerpen, schetsontwerpen en definitieve ontwerpen voor de openbare ruimte. Nergens wordt vermeld op welke wijze.	In hoofdstuk 5, Realisatie, staat dit als uitwerking genoemd. We zullen in een stappenplan aangegeven op welke wijze de gedifferentieerde groennorm gehanteerd zal worden. Deze uitwerking wordt vastgelegd in de nota ‘Richtlijn fysieke projecten’.	27
64. De recreatienota in 2010 actualiseren. Waarom is dat nu niet meegenomen.	De recreatienota heeft een relatie met het GSP, maar is een los document en hoort niet in het GSP. Het GSP biedt wel de kaders voor de recreatienota.	27
65. Op sommige plaatsen in de stad is de groenrichtlijn lager dan het aanwezige groen per woning. Mag hier groen verdwijnen?	De groenrichtlijn is bedoeld als minimum. Als er meer groen in de wijk is dan de richtlijn voorschrijft, dan is de huidige hoeveelheid groen het niveau dat gehandhaafd blijft.	28
66. Het economische belang van groen wordt niet duidelijk in dit plan.	In de bijlage gaan we in op de maatschappelijke betekenis van groen. Het klopt dat bij de economische betekenis, hoewel bekend, niet uitgebreid wordt stilgestaan. We zullen hier in bijlage 1 nog een aparte paragraaf aan besteden.	28
67. Er wordt terecht veel aandacht besteed in het rapport aan de kwaliteit van het groen, maar wanneer komen de rozenperken terug?	De raad heeft geld gegeven om het bestaande groen op norm niveau te onderhouden. Op representatieve plekken in de stad kunnen mooie perken komen. Wat er aangeplant wordt, wordt afgestemd op het beheer en de lokatie. Bij herinrichting van de woonomgeving c.q. plantsoenen zou terugkeer van rozenperken ingebracht kunnen worden. Het nadeel van rozenperken is wel dat hier makkelijk zwerfvuil in blijft zitten waardoor de plek niet meer representatief is.	28
68. Op pagina 117 staat vermeld dat de Roerdomplantsoen, Batavierenplantsoen en Dietsveld ruimte biedt voor het maken van speelgelegenheden. Dit vinden wij niet en willen dit ook niet meer vermeld zien in het GSP. Er staan al speeltoestellen. Bovendien verhinderen de speeltoestellen het vrije spel. De bewoners willen graag groen behouden.	Omdat het gezien het doel van de buurtspoorren (ideeënboek) een onevenredige inspanning vraagt deze actueel te houden, hebben we besloten dat de buurtspoorren geen onderdeel meer zullen uitmaken van de nota. De buurtspoorren worden als intern document gebruikt bij gedachtevorming rond ontwikkelingen in de openbare ruimte. Een daadwerkelijke verandering op groengebied en spelen in de buurt, gaat altijd in samenspraak met de wijkraad en bewoners.	23
69. Pag. 119: De bewoners van de wijk Dietsveld zijn tegen vergunningparkeren. Zij willen hun vrijheid wat betreft mobiliteit behouden. Zij prefereren groen boven vergunningparkeren. Ook dit plan willen de bewoners	Zie boven. De buurtspoorren vormen geen onderdeel meer van het definitieve GSP.	30

niet meer in het GSP zien staan.		
70. Hoe wordt er omgegaan met de verbindingen tussen het groen van de hoofdstructuur? Wordt dit ook een beschermde status? Zo ja, wat wordt die status dan precies?	Nee, de verbindingen hebben geen juridische status. In het GSP is het belang van de verbindingen duidelijk gemaakt. In het GSP is aangegeven hoe we beleidsmatig met de verbindingen omgaan.	32
71. Wat wordt er met de bestaande kennis en wensen van de bewoners gedaan? En hoe wordt er aan de bewoners gevraagd naar hun ideeën?	Bijvoorbeeld via inspraakbijeenkomsten die georganiseerd worden over actuele onderwerpen in een wijk, kunnen bewoners hun wensen en ideeën kenbaar maken. Ook via de wijkraden als vertegenwoordigend platform van de bewoners in de wijk	32
72. Hoe kunnen bewoners invloed krijgen en houden op het groen in en om hun wijk?	Als de gemeente plannen presenteert, zal zij hierover actief communiceren met de bewoners via de Stadkrant. Het is uw verantwoordelijkheid om de berichten in de stadkrant in de gaten te houden waarin de bijeenkomsten worden aangekondigd. Alle (groene) plannen worden vooraf ook besproken met de wijkraden. Deze zijn belangrijke partners voor de gemeente.	32
73. In het GSP komt niet naar voren, dat bestaand groen bij eventuele bouwplannen echt veilig is en dat er voldoende nieuw groen zal komen. Groen krijgt weinig prioriteit in de toekomst.	Echte garanties voor het groen kan de gemeente niet geven. Er wordt steeds een afweging gemaakt tussen verschillende claims op de openbare ruimte en het resultaat van deze afweging kan gunstig zijn voor het groen maar niet altijd.	32
74. Het Frederikspark moet in het buurtpaspoort Rozenprieel een bijzonder beschermde status krijgen.	Het Frederikspark is een Rijksmonument en heeft daarmee een bijzondere beschermde status. Deze status is echter geen garantie dat er geen ontwikkelingen meer plaats vinden.	32
75. Wat is de status en de bedoeling van de buurtpaspoorten?	De buurtpaspoorten zullen geen officieel onderdeel meer uitmaken van het GSP. (zie ook antwoord op vraag 27).	32
76. Wat weegt m.b.t. de Haarlemmerhout zwaarder: het Groenstructuurplan of een Rijksmonument. Antwoord van de Gemeente was: Het Rijksmonument. Dus kunnen alle gepubliceerde plannen voor de Haarlemmerhout uit het GSP gehaald worden	Alle ideeën uit de buurtpaspoorten maken geen officieel onderdeel meer uit van het GSP. Veel mensen hebben vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over voorstellen uit de buurtpaspoorten. Op basis van alle zienswijzen die het college heeft ontvangen, is zij van mening dat de buurtpaspoorten niet het gewenste resultaat hebben en het beter is deze als officieel document te schrappen. Het document is wel waardevol en wordt gebruikt als ideeënboek. (zie ook antwoord op vraag 27).	35
77. Waarom zijn de linden aan de Spanjaardlaan en de Kleine Houtweg zo hoog (8 meter) opgesnoeid? En kan er in de aanbesteding worden aangegeven wat de hoogte van opkronen moet zijn en waar wel en waar niet.	De gemeente Haarlem houdt de landelijke Kwaliteitsrichtlijnen Besteksvoorwaarden Boombeheer (KBB) aan. Hierin staat de vrije doorrijdt hoogte. Op Spanjaardlaan staan lindes met afhangende takken. Hoe dieper de takken hangen in relatie tot de hoogte waarop de takken ontspringen uit de stam, hoe hoger de bomen moeten worden opgesnoeid vanwege de doorrijdt hoogte.	35
78. Het Rozenprieel behoort tot de meest groenarme wijken,	Hoewel het Rozenprieel een groenarme buurt is, is er wel een park van formaat	37

met slechts 1 m2 groen. Hier is geen zoekgebied voor een buurtpark aangewezen	op 300 m afstand. Als zich mogelijkheden voordoen wordt gekeken naar vergroening van de buurt. Gemeente en woningcorporatie Ymere gaan op korte termijn de zgn. Tuin van Jonker ontwikkelen waarmee een klein buurtparkje wordt gerealiseerd.	
79. De stelling in het GSP 'liefst meer, maar niet minder groen' is te vrijblijvend en geen ambitie waar de gemeente zich hard voor wil maken.	De gemeente streeft er wel naar om het groen wat we hebben niet verder te laten afnemen maar kan geen garanties geven. Behalve groen zijn er nog meer claims op de openbare ruimte.	37
80. Het streven om de verbindingen naar het groen rondom de stad te verbeteren is prachtig, maar dit mag niet ten kosten gaan van het dagelijkse stukje groen. Waardoor mensen genoodzaakt zijn om dit buiten de stad te moeten zoeken.	Het gemeentebestuur is overtuigd van het belang van het buurtgroen voor de directe woonomgeving en doet haar best dit te behouden en waar mogelijk uit te breiden.	37
81. De percelen gelegen langs de Vlaamseweg/Leendert Meeszstraat moeten niet als onderdeel van Groot Elswout worden betiteld en te noemen als zijnde te ontwikkelen gebied. Alle eventuele voorschriften genoemd in het GSP wijzen wij af.	Grof gezien is het Tuinbouw gebied een te ontwikkelen gebied. Dit zal echter niet voor iedere m2 het geval zijn. Als er ontwikkelingen gaan plaatsvinden is er eerst een inspraaktraject.	40
82. Het recreatief medegebruik genoemd in het GSP respecteren wij en ondersteunen dit voornemen.	Dank voor uw steun.	40
83. In het GSP is de tekening van wijk Meerwijk erg achterhaald. Zo is er niets terug te vinden van het nieuwgebouwde Meerwijk centrum, de Brede school en de gracht rondom Meerwijk centrum en staat de voormalige Detailhandelschool nog ingetekend.	De buurtspoorren worden niet meer gebruikt als officieel document. (zie ook antwoord op vraag 27).	43

84. In het GSP wordt vermeld, dat de verkeersverbinding tussen de tunnelbak van de Zuidtangente en het centrum van Meerwijk een meer prominente plek moet krijgen in de stedenbouwkundige opzet, terwijl de wijkraad Meerwijk al jaren een oplossing zoekt om de weg vrij te maken van het sluipverkeer op deze verbinding.	De in de buurtspoorwegen geopperde verbinding betreft de verbinding voor fietsers.	43
85. De ILG subsidie t.a.v. een inrichtingsplan voor de Verenigde Polders is door B&W op 4 juni 2009 ingetrokken, dit wordt wel gesuggereerd in het GSP.	Dit punt wordt uit de nota gehaald.	44
86. Het bestaande groen, wat minimaal is in Haarlem, moet gegarandeerd blijven bestaan.	De gemeente kan geen garantie hiervoor geven.	45, 72
87. Duidelijkheid bij wat groen is. Dus geen kunststofgrasvelden, verharde speelplekken en waterberging.	In het plan hebben we proberen duidelijk aan te geven wat wij onder groen verstaan. Hieronder vallen niet de (kunstgras)sportvelden. Speelplekken in het groen tellen wel mee als groen.	45
88. Bij bouwprojecten en gebiedsontwikkelingen moet een groennorm komen, die hoger ligt dan 41,8 m2.	De gemeente hanteert een gedifferentieerde groenrichtlijn die zij reëel vindt en daarmee haalbaar.	45
89. Bestaand groen moet blijven, niet eerst kaalslag en dan kijken wat de gemeente ermee gaat doen. Zoals bij de Mariastichting het geval is.	In gebiedsvisies willen wij vanaf de eerste fase ook de visie op het groen meenemen. De groenparagraaf bij nieuwe ontwikkelingen geeft de gedifferentieerde groenrichtlijn mee als toetsingscriterium bij bouwprojecten. In de groenparagraaf staat ook wat groen is, wat behouden blijft en wat teruggeplant wordt.	45, 48
90. Groen is niet alleen bomen en gras. Er moet ook ruimte zijn voor struiken, planten, bloemen.	Dit zijn wij met u eens.	45

91. Gemeente moet de burgers stimuleren hun tuinen te vergroenen in plaats van te verstenen	Eerder is de interessante gedachte gedaan om voorlichting te geven over het belang van groene voortuinen. Wij nemen deze gedachte serieus en werken het uit. De gemeente is al meer dan twintig jaar actief met voorlichtingsbijeenkomsten over natuurvriendelijk tuinieren. Deze worden op de stadskweektuin tijdens het voorjaarsevenement en het najaarsevenement gegeven. Ook is er wekelijkse een groenspreekuur.	45, 48
92. Compensatieregeling in de wijk.	Als er groen in de wijk moet plaats maken voor andere plannen zal dit zoveel mogelijk in de wijk zelf worden gecompenseerd. Het college ziet echter geen mogelijkheid voor een aparte (financiële) compensatieregeling.	45
93. Op blz. 19 Pontje over het Spaarne bij Belgiëlaan is leuk, maar wordt daar gebruik van gemaakt.	Dit idee wordt al uitgewerkt. De verwachting is dat dit pontje goed gebruikt zal worden door met name fietsers. Het is de bedoeling dat het pontje volgend jaar vaart.	47
94. Op blz. 23 Put van Vink niet op een ingrijpende manier bereikbaar maken.	Het voorstel is om de Put van Vink bereikbaar te maken, maar dan wel passend in de omgeving.	47
95. Niet vissen in de Meerwijkplas.	De Meerwijkplas is een onderdeel van het visrecht van de Haarlemse hengelsportvereniging. Deze vereniging onderzoekt periodiek de visstand door middel van een bemonstering. Dit past binnen het beleid van de gemeente.	47
96. Op blz. 58 Waarom wordt De Groene Zoom ten zuiden en ten oosten van Schalkwijk alleen genoemd. Het westen en noorden wordt niet vermeld. Is die al verloren gegaan.	De groene zoom in Schalkwijk is een begrip dat dateert uit de jaren 70 en 80. Het beleid is sindsdien door de gemeenteraad bijgesteld. Het grootste oppervlak ligt ten oosten en te zuiden van die wijk. De westkant met de Spaarne-oever en de Zuid-Schalkwijkerweg is weliswaar groen maar ook meer bebouwd en ontwikkeld. Aan de noordkant is het groen fragmentarisch (volkstuinten, sportterreinen) en is vanaf de jaren 80 deels bebouwd (hotel, zwembad, woningen en kantoren 023-terrein).	47
97. Wij missen de garanties dat het huidige groen blijft bestaan en concrete toezeggingen dat in de komende jaren meer groen komt.	Deze concrete toezegging kan het college niet doen.	47, 48, 51

<p>98. Spaar de bomen bij het Scharrelbosje in het Ramplaankwartier, het Reinalda Park en de omgeving van het station Spaarnwoude voor een speelbosje voor de kinderen.</p>	<p>Planologisch is vastgelegd, dat het “Scharrelbosje” bebouwd mag worden en er is een contract met een projectontwikkelaar. Het is nu nog niet zeker, of de bebouwing doorgaat. De gemeenteraad is bevoegd in overleg met rechthebbenden het planologisch beleid bij te stellen en het bosje te behouden.</p> <p>In het Reinaldapark is de deklaag op het huisvuil volgens de aangescherpte milieunormen niet schoon genoeg voor de functie park. Daarom moet de hele beplanting worden verwijderd en komt er een nieuwe deklaag. De gemeenteraad heeft vastgesteld dat in het nieuw ingerichte park meer speelgelegenheid komt en een tenniscomplex..</p> <p>De inrichting van de omgeving van station Spaarnwoude is nog niet vastgesteld.</p>	<p>48</p>
<p>99. Het GSP is geen plan, maar een zeer vrijblijvende visie zonder enige ambitie om het bestaande groen in onze wijk Meerwijk te handhaven. Sterker nog er zijn bouwplannen bekend waarbij dit bouwen ten koste gaat van de hoeveelheid groen.</p>	<p>Het GSP is inderdaad een visie die geen garanties biedt maar wel de ambitie van de gemeente weer geeft. Hierbij hebben we de intentie om de ambitie te realiseren.</p>	<p>50,</p>
<p>100. Het GSP is geen plan maar een visie.</p>	<p>Het GSP geeft inderdaad een plan voor het groen op hoofdlijnen weer. Dat raakt aan een visie.</p>	<p>51</p>
<p>101. De normen zijn in het GSP naar beneden bijgesteld en de ambitie is omlaag gegaan.</p>	<p>De normen uit de concept Groenstructuurvisie zijn in dit plan veranderd in een richtlijn. De getallen zijn niet veranderd.</p>	<p>51</p>
<p>102. De groencompensatieregeling, dat in het oorspronkelijke plan van 1.5 jaar geleden zat, is nu vervallen.</p>	<p>In het huidige GSP zit geen groencompensatie omdat het college deze maatregel niet reëel vindt. Het fysiek compenseren van groen zal niet altijd mogelijk zijn en voor financiële compensatie is geen juridische grondslag voor heffing.</p>	<p>51</p>
<p>103. Jammer dat de buurtpaspoorten naar de bijlage zijn verwezen.</p>	<p>Wij waarderen al het werk dat er in is gestoken door de wijkraden. Het blijkt echter een onevenredige inspanning om de buurtpaspoorten actueel te houden en met voorstellen waar een meerderheid van de burgers achter staat. Er is daarom besloten de buurtpaspoorten geen deel meer te laten uitmaken van het GSP. (zie ook antwoord op vraag 27).</p>	<p>51</p>
<p>104. Aan het GSP ontbreekt een echt groene visie. De inhoud is vrijblijvend en te vaag, inhoudelijk weinig zeggend en naar ons gevoel tegenstrijdig. Vb. blz. 35, “Liefst meer, maar niet minder groen in de buurten”, klinkt niet bepaald daadkrachtig.</p>	<p>Het college wil geen verwachtingen wekken die niet waargemaakt kunnen worden. Het GSP geeft een intentie voor het groen weer. Dit is een duidelijke en bewuste keus van het college. Er zal constant een afweging gemaakt worden tussen verschillende belangen, wensen van de burgers en de vastgestelde beleidsopgaven van de gemeente Haarlem.</p>	<p>54</p>
<p>105. Het GSP geeft alle ruimte aan andere belangengroeperingen, zoals: woningbouw- en recreatie-exploitanten in plaats van groen.</p>	<p>Het is niet de bedoeling van het college om het te kiezen voor groen in plaats van recreatie, of anders om te kiezen voor woningbouw in plaats van groen. De afweging van plannen zal integraal gebeuren.</p>	<p>54</p>
<p>106. Op blz. 26, Waarom wordt de keuze gemaakt om</p>	<p>Aan de randen van dit gebied is al intensieve recreatie, een bestaande camping en</p>	<p>54</p>

recreatie i.p.v. het veenlandschap bij het Liewegje te ontwikkelen?	manege. De restantjes weiland zijn te klein, te droog en te veel bemest om als veenweidegebied te kunnen werken. Het karakteristieke kavelpatroon is eveneens onherkenbaar.	
107. Waarom worden de stukjes land tussen de bebouwing langs de Zuidschalkwijkerweg richting Verenigde Polders te koop aangeboden. Deze stukjes groen maken het juist aantrekkelijk om doorheen te fietsen. Het landschap wat eerst een beetje Frans leek en speels, versteent langzamerhand.	Het is ons niet bekend waar u op duidt.	54
108. Op blz. 23 Het Landschap langs het Spaarne recreatief aantrekkelijker maken. Wat doen die woontorens aan de Westzijde van het Spaarne voor dit gebied?	Haarlem is een stad. Daarin komt zowel hoog als laagbouw voor. Onder meer het Structuurplan, de gebiedsvisies en de bestemmingsplannen bepalen welke ruimtelijke ontwikkelingen in de diverse wijken van Haarlem zijn toegestaan. Daarin wordt ook afgewogen waar hoogbouw een plaats krijgt.	54
109. Put van Vink wordt vaak genoemd in het GSP. Wat gaat met deze zwaarvervuilde put gebeuren? Of blijft het voor wat het is?	Er wordt een gebiedsvisie voor de Schouwbroekerplas opgesteld. In deze gebiedsvisie wordt onderzoek gedaan naar verschillende programma's op verschillende locaties. De programma's zijn onderverdeeld in: wonen, intensieve en extensieve recreatie en natuur. Het college brengt de gebiedsvisie het eerste kwartaal van 2010 in de inspraak om de ideeën van omwonenden en geïnteresseerden te vernemen.	54
110. Er ontbreekt een paragraaf aan het GSP, waarin vogelvriendelijke maatregelen voor de vogels in de stad worden genomen.	Dit zal in het ecologische beleidsplan worden beschreven. Vogelvriendelijke maatregelen in de stad zijn in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de eigenaar van het gebouw of het stuk groen.	54
111. Het Schoterbos een fraaie waterpartij is compleet vervuild. Veel zwerfafval in de vijver. Het hele park ligt vol met hondenpoep en zwerfvuil.	In afwachting van toekomstige herinrichting van het Schoterbos wordt het beheer van het Schoterbos niet aangepast. Het huidige beheer is als volgt. Het park wordt om de 14 dagen ontdaan van al het zwerfvuil. De papierbakken worden iedere week geleegd. Om de hondenpoep te beperken wordt gecontroleerd door de afdeling Handhaving. Het vuil in de vijver wordt één keer per jaar schoongemaakt. (zie ook antwoord op vraag 6).	54
112. Op blz.35 en blz.37, (bijlage 1) staat: "Voor de herstructureringsopgave in steden en dorpen kan het noodzakelijke zijn een stuk van een park of voetbalveld te bebouwen". U doelt bijvoorbeeld op Engelandpark (Schoolnaer) en Sportpark Europawijk Noord. U toont hier geen visie.	Pagina 35 en 37 is een aanhaling van het nationaal beleid. Dit is een algemeen geldende uitspraak van het Rijk. Op gemeentelijk niveau wordt de afweging gemaakt of en zo ja waar het bebouwen van een park of voetbalveld noodzakelijk is.	54
113. Sportvelden moeten blijven, deze zijn belangrijk	In het Structuurplan Haarlem 2020 zijn de sportvelden in Haarlem	54

voor de gezondheid. We zullen ons daartegen blijven verzetten.	weergegeven op de kaart. Sommige sportvelden lenen zich voor functiemenging (bijvoorbeeld met maatschappelijke functies zoals kinderopvang). In de nog te starten gebiedsvisie Europawijk Noord zal onderzoek worden gedaan naar de bebouwingmogelijkheden in het zuidelijk deel van Nol Houtkamp sportpark waarbij alle belangen (sportbelangen, bewonersbelangen, financiële belangen en volkshuisvestingsbelangen) afgewogen zullen worden. Deze gebiedsvisie zal ter inzage worden gelegd en ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.	
114. Dit GSP doet geen recht aan het Burgerinitiatief. Het is eerder een bouwplan voor de 6600 huizen, overdekt met een groen sausje. Advies niet verder werken met het plan.	Het college probeert recht te doen aan alle burgers van Haarlem. Deze in een stad met complexe vraagstukken waarop een weloverwogen antwoord moet komen.	54,61, 72
115. Er moet een compensatieregeling worden opgenomen in het GSP voor het groen wat in beslag is genomen het plaatsen van ondergrondse containers.	Dit gaat het college niet doen. Voor het plaatsen van de ondergrondse containers is samen met bewoners gezocht naar de meeste geschikte plaats. Soms is dit de stoep, soms een parkeerplek en soms een plantsoen.	78
116. In het buurtpaspoort wordt vermeld dat de strook grond langs het spoor gehandhaafd blijft. Waar staat in het GSP dat er niet gebouwd gaat worden?	Het is niet duidelijk op welke passage uit de buurtpaspoorten u doelt. In het GSP (paragraaf 2..6, Stedelijke zone) staat wel dat de bermen langs spoorlijnen voor de ecologie van belang zijn en dat ecologie daar de hoofdfunctie is.	78
117. In het GSP kan men niet lezen hoe Haarlem er in 2010 er uit zal zien.	De ambitie van het college voor het groen tot 2020 staat in het GSP. De ambitie is om de huidige hoeveelheid groen in Haarlem tenminste te behouden. Zij zal met name voor de groenarme buurten het groen toegankelijker maken en probeert waar mogelijke groen toe te voegen aan de stad.	78
118. Het IVN Nederland heeft als speerpunt om in alle buurten kinderplaatsjes te creëren. Het advies is om te zorgen voor groen voor kinderen in de wijken.	Het college vindt het belangrijk dat kinderen goed kunnen spelen in de buurt. Er komt een nieuw speelruimteplan waarin ook aandacht besteed wordt aan spelen in het groen. Dit zal echter niet overal mogelijk zijn. De verwachting is dat het plan april 2010 klaar is.	79
119. Het groen moet meteen een onderdeel worden van de planvorming en niet pas aan het eind van het traject.	Groen zal een duidelijke plaats in het planproces krijgen. (zie ook antwoord op vraag 126).	79
120. Anders om gaan met bomen en snoeien en werken met bloemrijkere bermen.	De boomstructuur is de basis van de groenstructuur van de stad. Bomen worden onderhouden waarbij we uitgaan van de natuurlijke groeivorm van de boom. Afhankelijk hiervan worden bermen ingezaaid met bloemrijke soorten of niet. Tevens wordt de verkeersveiligheid hierbij goed in de gaten gehouden.	
121. Tussen 2010-2020 zijn 6.600 woningen geraamd. De	Woningbouwafspraken zijn gebaseerd op rijks- en provinciale behoefteramingen.	79

gemeente zegt toe de status van het aantal woningen en de bron te vermelden in de inspraaknota.	In de MRA-verstedelijkingsafspraken, die daarop zijn gebaseerd, staan voor de periode 2010-2020 netto 7000 woningen (dus exclusief vervangingsniewbouw). Zie ook http://www.noord-holland.nl/web/show/id=84845 .	
122. In het GSP missen de cijfers van het aantal groen dat verloren is gegaan.	Voortaan zal in het jaarverslag van de gemeente gerapporteerd worden over de mutaties in het groen. Aangegeven wordt welke ontwikkelingen hebben geleid tot versterking en behoud van het groen. In hoofdstuk 3 en 5 van het GSP wordt hierover een passage opgenomen.	80
123. Is het parkje in het Rozenprieel, dat voor bouwgrond bestemd is een tijdelijk parkje.	De exacte status van het stukje grond waar het parkje, voorlopig genaamd: "de Tuin van Jonker" zal worden gerealiseerd staat nu nog in het bestemmingsplan te boek als : "erf". Het wordt geen tijdelijk maar een blijvende groenvoorziening. Dit betekent een prettige groene aanwinst voor de wijk.	80
124. Als een boom niet behouden kan blijven, kost dit geld; stelt een schadebedrag voor.	Voor die punt verwijst ik u naar de bomenverordening. In het geval dat een boom niet behouden kan blijven wordt gebruik gemaakt van de landelijke methode voor bomentaxatie. Onderzoek zal uitwijzen wat eventueel het schadebedrag is.	80
125. Wordt in het ecologische beleidsplan ook iets vermeld over de drijvende oevers?	We spreken over oeverbegroeiing en drijvende tuinen. Het college heeft 3 november j.l. een nota over drijvende tuinen aangenomen. Gedurende twee jaar komt een proef in het Spaarne aan de kant van het Rozenprieel. Oeverbegroeiing is onderdeel van het Integraal Waterplan Haarlem. Ook in het ecologische beleidsplan zal ingegaan worden op overbegroeiing en drijvende tuinen. Dit plan wordt binnenkort geschreven.	80
126. De plannen met projectontwikkelaars moeten helemaal aan het begin van het proces vastgelegd worden. De gemeente moet veel scherper zijn bij de start van een project en nog voor het bestemmingsplan, de hoeveelheid groen vastleggen.	De gebiedsvisies zijn een integrale benadering voor de ontwikkeling van een gebied. Hierin worden ook uitspraken over het groen gedaan. Pas daarna komen projectontwikkelaars in beeld. Zij krijgen de kaders mee waaraan zij moeten voldoen, ook op het gebied van groen. Al het groen in de stad met bestemming groen wordt in de bestemmingsplannen vastgelegd.	80
127. Er moet een groenparagraaf komen waar ambtenaren zich beter aan houden.	Het college realiseert zich dat de uitwerking hier en daar beter kan. Het GSP is mede bedoeld om de processen rond het groen soepeler te laten verlopen.	80
128. Wanneer is bekend wat er met de volkstuin Nooit Rust gebeurt. Hier mag immers alleen gebouwd worden als er een andere bestemming voor de tuin is gevonden.	Voorlopig zijn er nog geen alternatieven in beeld, maar in de toekomst is dit wel mogelijk.	80
129. Hoe is het buurtpaspoort van de Bomenbuurt samengesteld. Deze wijk heeft geen wijkraad.	Vanwege het grote aantal wijkraden in Haarlem zijn de wijkraden gevraagd zelf per stadsdeel twee personen af te vaardigen namens alle wijkraden in een bepaald stadsdeel. Als de Bomenbuurt geen wijkraad heeft zijn zij dus niet op die manier vertegenwoordigd. Het stadsdeel Haarlem Noord is echter wel vertegenwoordigd	80

	geweest. De bewoners zouden tijdens de inspraakperiode de mogelijkheid krijgen om te reageren op het GSP. De inspraak hebben wij afgelopen september gehad.	
130. Er missen normen voor Schalkwijk centrum, in het bijzonder Europawijk.	Voor Europawijk is wel een groennorm in bijlage 2 genoemd. Voor het centrum in Schalwijk is geen norm vastgesteld. Dit zelfde geldt voor het centrum in de binnenstad en de Waarderpolder.	80
131. Ongemerkt zijn er mooie dingen verdwenen in Haarlem. Advies er moet een juridisch kader meegenomen worden.	Het juridische kader is de bestemmingsplannen. Hierin staat wat een groenbestemming heeft.	80
132. De stoepgroen wordt als kans genoemd in het GSP. Er mag maar één tegel uit en een hekje erom heen is niet toegestaan. Wat blijft er dan over als kans?	Ondanks deze beperking zijn er mooie voorbeelden van stoep- en gevelgroen in smalle straten en groenarme buurten.	80
133. Parken, begraafplaatsen, een aantal sportvelden en volkstuinen behoren tot het hoofd GSP. Het is niet duidelijk hoe dit in het GSP geborgd wordt.	De hoofdgroenstructuur heeft geen juridische status. De hoofdgroenstructuur staat in het structuurplan Haarlem 2020 aangegeven. Het structuurplan is de paraplu voor het GSP.	60
134. Op welke wijze worden de ambities voor groen tot 2020 gerealiseerd: <ul style="list-style-type: none"> • het versterken van de hoofdgroenstructuur • het verbeteren van de kwaliteit van het huidige stedelijke groen • het realiseren van goede recreatieve verbindingen naar het groen buiten de stad, maar ook tussen de grote groengebieden in de stad zelf. 	In plannen die een relatie hebben met het GSP, worden de ambities verder uitgewerkt. Bijvoorbeeld in de recreatienota, waterplan, bomenbeleidsplan etc. Ook in specifieke projecten of gebiedsvisies komt de realisatie van groenambities terug.	60
135. De GSP biedt een richtinggevende groennorm als streefdoel bij de gebiedsontwikkeling. Dit geeft geen garantie voor het gelijk blijven of toenemen van de hoeveelheid groen in Haarlem en wijkt af van wat er door Maarten Divendal in zijn brief van 12 juni 2007 werd toegezegd. Een gedifferentieerde groennorm.	Een gedifferentieerde groennorm vindt het college niet reëel. Het Groenstructuurplan is in eerste instantie als een sectoraal plan benaderd met hoge ambities, waardoor ook hoge verwachtingen zijn gewekt. Het plan is nu integraal benaderd en dan blijkt een norm niet reëel voor een verdichte stad als Haarlem.	60, 28
136. Waarom is de recreatienota in 2010 actualiseren niet in het GSP meegenomen.	Het GSP is een paraplu-nota. De recreatienota heeft een relatie met het GSP, maar als aparte nota behandeld.	60
137. De groenarme buurten krijgen onvoldoende aandacht en er wordt niet aangegeven hoe Haarlem dit probleem gaat oplossen.	De concrete uitwerking wordt beschreven in de deluitwerkingen van het GSP. De richting voor uitwerking staat wel in het GSP, dit is vergroening van de buurt door stoep en gevelgroen en waar mogelijk het toevoegen van groen in bv een buurtpark. In het Rozenprieel wordt momenteel een buurtpark samen met de woningbouwcorporatie gerealiseerd.	60

138. In het GSP komt duidelijk naar voren “minimaal behoud van het schaarse groen” en “behoud van het resterende groen is niet gegarandeerd”.	Het college kan deze garantie ook niet geven. Er zal steeds een afweging gemaakt worden tussen verschillende prioriteiten.	2
139. Waarom heeft de ene wijk wel recht op 15 m2 groen en de andere wijk zoals de Hout 39 m2.	De wijken verschillen in opbouw, waardoor de aanwezige hoeveelheid groen en de mogelijkheid voor toevoegen van groen per wijk anders ligt.	2
140. In het GSP wordt gedifferentieerd genormeerd met getallen tussen de 15 en 45 M2. Graag uitleg hoe daarmee een gemiddelde van 75M2 wordt gehaald.	De gedifferentieerde richtlijn geeft aan wat in de verschillende wijken haalbaar is. Het college wil niet de suggestie wekken dat we daarmee op 75m2 groen per woning uitkomen. Deze hoeveelheid zal niet gehaald worden in Haarlem.	2
141. Buurtpaspoorten zijn onvolledig, niet in samenspraak wijken en wijkkraden opgesteld.	In het verleden zijn wijkkraden betrokken bij het opstellen van de buurtpaspoorten. Het college realiseert zich dat de houdbaarheid van de buurtpaspoorten te kort is, en daardoor niet geschikt voor officiële vaststelling naast het GSP. (zie ook antwoord op vraag 27).	2
142. Dit plan heeft weinig draagvlak bij de klankbordgroep en zeker niet bij het IVN ZK.	Waarvan akte.	2, 26
143. Tijdens de commissie vergadering van 24-6-2009 was er veel kritiek op het GSP één partij stond er achter.	Het college is op de hoogte van de standpunten en hetgeen gezegd wordt tijdens commissievergaderingen.	2
144. De discussie tijdens het klankbordgroep GSP was zeer beperkt. Oplossingsrichtingen waarbij woningbouw niet leidend zou zijn, was onbespreekbaar.	De beperkingen tijdens een discussie worden mede ingegeven door de randvoorwaarden waarbinnen gediscussieerd kan worden. Haarlem heeft een woningbouwopgave vanuit het Rijk opgelegd gekregen waarover niet meer gediscussieerd kan worden. (zie ook antwoord 121).	84
145. Wij onderschrijven het belang van de hoofdgroenstructuur, inclusief groen-blauwe dwarsverbindingen, ook kwaliteitsverbetering juichen wij toe. Maar voor een GSP is dit erg mager. Groen is geen luxe, maar van essentieel belang voor de leefbaarheid in een stad.	Het belang van groen erkennen wij. Het plan geeft aan wat het college haalbaar vindt. De realiteit van de gemeente Haarlem biedt geen ruimte voor grote toezeggingen.	84
146. Er moet een groennorm komen, geen compensatie buiten de stad	In het plan wordt niet gesproken van compensatie buiten de stad. Waar mogelijk wordt groen dat wegvalt door bouwontwikkelingen, binnen de wijk gecompenseerd.	84
147. Een groot nadeel van de gerichtheid op groen buiten de stad is dat de gemeente Haarlem zelf geen invloed hierop heeft.	De gemeente Haarlem participeert in het Recreatieschap Spaarnwoude en heeft hierdoor direct invloed op beslissingen. Het zelfde geldt voor het Nationaal park Zuid-Kennemerland. De westkant van Haarlem (het duingebied) ligt in de ecologische hoofdstructuur en aan de oostkant is de Rijksbufferzone (tot aan het westerlijk havengebied van Amsterdam). Delen van dit veenweide gebied, met voldoende natuurwaarde	84

	liggen bovendien nog in de ecologische hoofdstructuur. Deze status in combinatie met onze rol in overleggen, biedt goede bescherming voor het open houden van het buitengebied van Haarlem.	
148. Geen gelijkwaardige plek voor het groenstructuurplan naast en in samenhang met de woningbouwopgave, niet ondergeschikt hieraan.	Het college zal 'grijs, groen, en rood' op integrale wijze benaderen.	84
149. Juridische veiligstelling van de hoofdgroenstructuur zodat we niet geconfronteerd worden met de verkoop van bv het Kweektuingebed.	De hoofdgroenstructuur is door het Structuurplan 2020 en de vastlegging in bestemmingsplannen geborgd. Voor het kweektuingebed zullen plannen worden ontwikkeld waarbij het behoud van de groene functie wordt betrokken.	84
150. Meer creativiteit bij de gemeente bij de vormgeving van beleid ten aanzien van het groen in Haarlem.	In de uitvoering zal op creatieve wijze gekeken worden hoe groen in plannen is in te passen. Groen zal beter in het planproces worden verankerd.	84
151. In het GSP moet de aanbeveling om een gemeentelijke supportgroep samen te stellen die groene burgerinitiatieven ondersteund, vermeld worden.	Bij de diverse initiatieven op het gebied van groen die voortkomen uit de (deel)plannen, worden wijkraden en buurtbewoners betrokken. Ook via wijkcontracten worden initiatieven op het gebied van groen geopperd.	84
152. Vaststelling van het GSP gaat waarschijnlijk lang duren. Kan er al aan het GSP gewerkt worden met een pilot. B.V. het Zomervaartpad en herprofilering Velsersstraat	Over het Zomervaartpad is al contact tussen de gemeente en de historische vereniging om de mogelijkheden te bekijken. Het college wil nog dit jaar de nota GSP in een B&W vergadering behandelen.	84
153. Blz. 17. Hoe verhoudt zich recreatie en ecologische verbindingzones tot elkaar?	Zo mogelijk wordt dit gecombineerd, b.v. bij bomenrijen en fietspaden.	83
154. Blz. 26 Wat wordt bedoeld met Hekslootpolder recreatief medegebruik en waarom is dit wenselijk zijn.	De hoofdfunctie van de Hekslootpolder is natuurwaarde en uitgangspunt is dat recreatie niet verstorend werkt. Recreatief medegebruik betekent dan men hier kan wandelen en fietsen op de bestaande paden aan de rand van het gebied. Een belangrijke doelstelling van het GSP is om mensen het groen te laten ervaren. Mede voor het recreatief medegebruik wordt aandacht gegeven aan het visueel openhouden van het gebied en het instand houden van een goede vogelstand.	83
155. Blz. 31. Buurten met groenarmoede: Waar wordt, in relatie tot Delftwijk, de Waterbuurt genoemd.	De Waterbuurt valt in het plan onder Delftwijk. Dit is volgens onze definitie geen groenarme buurt. Binnen een afstand van 300m ligt het Schoterbos.	83
156. Blz. 36 Stadsdeel Noord: waar wordt de Waterbuurt genoemd?	Het karakter van de Waterbuurt verschilt met het karakter van Delftwijk. Wij zullen kijken waar dit in het plan aangepast kan worden.	83
157. Blz. 40 Wanneer verschijnt het ecologische beleidsplan?	In het derde kwartaal van 2010.	83

158. Waarom is het bijstellen van de lopende bouwprojecten niet gebeurd?	Het GSP is nog geen officieel beleid. De groenrichtlijn zal pas als toetsingscriterium gebruikt worden als het document is vastgesteld door de raad.	28
159. Het economisch belang van groen wordt niet duidelijk in het GSP.	In bijlage 1 wordt nog een passage opgenomen over de economische betekenis van het groen.	28
160. In het GSP moet de kwaliteit van groen verbeterd worden. Waar blijven de rozenperken? Betekent kwaliteit onderhoudsvrije inrichting omdat dat goedkoper is?	Er is veel geld vrij gemaakt om het achterstallig onderhoud in het groen weg te werken. Als zoals opgenomen in het GSP groenbeheer in tijdig stadium betrokken wordt bij groenontwerpen dan worden geen ontwerpen mee gemaakt die niet te onderhouden zijn maar ontstaat een balans tussen kosten, functie, kwaliteit en onderhoud. Dan komen de rozenperken waar mogelijk ook terug.	28
161. Wanneer is de grens bereikt wat betreft het vol bouwen in Haarlem. Is de woningbouwopgave echt noodzakelijk. Dit is alles gaat ten koste van de leefomgeving.	Het college vindt niet dat Haarlem vol is. Er is een nationale taakstelling wat betreft woningbouw. Haarlem heeft hierin ook een aandeel. Er wordt constant gezocht naar de meest optimale situatie waarin prettig wonen voor alle Haarlemmers in een prettige omgeving uitgangspunt is.	28
162. Hoe kan het groen van de hoofdstructuur het beste beschermd worden? Ontwikkelingen als Badmintonpad, en Masterplan Spoorzone, zijn niet aangegeven.	De kaart wordt aangepast voor het Badmintonpad. Dit is nu groen aangegeven, maar wordt grijs. De ontwikkeling van de school in dit gebied is al lang bekend en heeft geen groen bestemming. Met de ontwikkeling rond de Spoorzone is al in het structuurplan rekening gehouden en op de kaart van het GSP overgenomen.	28
163. De gemeenteraad heeft het burgerinitiatief op een verkeerde plek ondergebracht. Het Burgerinitiatief vraagt in feite om een aanpassing van het Structuurplan 2020, terwijl het concept GSP geheel onder de paraplu van het structuurplan 2020 tot stand is gekomen. Het burgerinitiatief vraagt de raad om een herpositionering.	Dit is een verzoek aan de raad. Het college kan hier geen antwoord op geven. De raad krijgt alle zienswijzen te zien, dit geldt ook voor uw zienswijzen die allen betrekking hebben op het Structuurplan 2020.	29
164. Waarom ontbreken er bloemende bomen in Haarlem?	Deze ontbreken niet. Wel wordt gestreefd naar meer diversiteit, dus ook meer bloeiende bomen. Dit is één van de aanbevelingen uit het Bomenbeleidsplan (2009).	31
165. Haarlem is bloemenstad blijft het uitgangspunt....en dat verplicht u daar iets aan te doen.	De gemeente doet ook het nodige om dit imago te behouden. Op 15 oktober zijn er bijvoorbeeld 15.000 tulpenbollen geplant bij de Buitenrustbrug. De bollen vormen samen een tulp die in het voorjaar de kleuren van Haarlem laten zien.	31
166. Een eigen zelfstandige groenafdeling met een eigen budget en verantwoordelijkheid creëren.	Dit is al het geval; binnen de gemeente is een eigen beleid- en beheerafdeling groen met budgetten.	31
167. Het plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren moet prevaleren boven zon inval belemmerende hoge	De gemeente stimuleert het plaatsen van zonnepanelen (zie ook persbericht 381-2009). Maar het is geen beleid van de gemeente om zonnepanelen voorrang te	31

bomen. Dit voor de energiebesparing/groene stroomopwekking	geven boven bomen in de stad. De vraag is of dit wenselijk is. We willen Haarlem juist vergroenen en bovendien kunnen we met groen de stad meer klimaat bestendig maken (tegen warmte-eiland-effect en overtollig regenwater). Kortom, bomen weg halen om maximale mogelijkheden te creëren voor zonne-energie zal niet zomaar gebeuren. Verder is het beleid dat het plaatsen van zonnepanelen niet in strijd mag zijn met de beschermde stads- en dorpsgezichten. M.a.w. op monumentale panden mogen geen zonnepanelen geplaatst worden.	
168. Hoe wordt er voor gezorgd dat bestaande instrumenten voor verbetering van de groenkwaliteit nu wel worden toegepast?	Een van de opgaven uit het GSP is de processen die rondom het groen spelen beter op elkaar af te stemmen. Beheer, inrichting en ontwerp zullen beter op elkaar worden afgestemd.	75
169. Op de overzichtskaart heeft de Europawijk groenarmoede, op de andere kaarten niet, hoe zit dit?	We zullen de kaarten nogmaals controleren op inconsequenties en deze zo nodig aanpassen.	75
170. Waarom woningbouw op sportvelden, terwijl tegelijkertijd het ontwikkelen van het landschap langs het Spaarne als groene promenade gezien wordt als een kans?	Het college vindt dat deze twee zaken samen kunnen gaan. Het gebied kan recreatief ontwikkeld worden, met op enkele plaatsen ruimte voor woningbouw. (zie ook het antwoord bij	75
171. Waarom wordt de westkant van de Europawijk niet genoemd bij het verbeteren van stadrandgebieden.	De westkant wordt de Spaarne-oever en de Zuid-Schalkwijkerweg genoemd, en is weliswaar groen maar ook meer bebouwd en ontwikkeld.	75
172. Er zit een discrepantie tussen de ecologische verbindingzone, langs het Spaarne en de wens van de gemeente om woningen te bouwen binnen deze ecologische verbinding.	Het gemeente bestuur maakt steeds op basis van verschillende belangen de afweging wat prioriteit heeft. Het in standhouden van natuurwaarden is een van de belangen die meegewogen wordt.	75
173. Welke meerwaarde heeft het pontje Belgiëlaan voor het groen?	Met het pontje wordt een belangrijke recreatieve verbinding gerealiseerd van oost naar west. Het is onderdeel van de recreatieve fietsroute van Schalkwijk naar de duinen.	75
174. Waarom is de Italiëlaan niet meegenomen als te ontwikkelen dwarsverband? Dit zou een mooie combinatie vormen met de ontwikkelingen voor Belcanto.	Dwarsverbanden zijn bedoeld om het groen met elkaar te verbinden. De Italiëlaan zien wij niet als belangrijkste schakel hierin.	75
175. De wijkraad weet dat de gemeente vergaande plannen voor de Put van Vink heeft en wil daar graag bij betrokken worden.	Het is de gebruikelijke gang van zaken om de wijkraden te betrekken bij plannen in hun gebied.	75

176.	In het Centrumgebied Schalkwijk is geen norm van toepassing, waarom is dit niet ook minimaal 45m2 per woning.	In het centrum zijn weliswaar woningen, maar het uitgangspunt in dit plan is dat andere kwaliteiten (pleinen, voorzieningen, levendigheid) het (gebrek aan) groen compenseren.	75
177.	Waarin zit het verschil tussen de huidige hoeveelheid groen in de buurtpaspoorten (35m2) en in de grafiek (29m2) voor Europawijk? En hoe komt de gemeente aan de normen.	De grafiek geeft het aantal m2 buurtgroen aan en in de buurtpaspoorten is naast buurtgroen ook het groen in de hoofdgroenstructuur meegeteld. De getallen die horen bij de groenrichtlijn zijn gebaseerd op de stedenbouwkundige opbouw en daarmee samenhangend de mogelijkheden voor groen in de buurt.	75
178.	We missen onderdelen in de hoofdbomenstructuur, zoals de Frankrijklaan, Laan v. Angers, Engelandlaan en de Italiëlaan.	Er is een verschil in de bomenstructuur van de buurt en de hoofdbomenstructuur. In het bomenbeleidsplan staat precies wat tot de hoofdbomenstructuur behoort en waarom.	75
179.	Graag vermelden dat de vertegenwoordiging van de wijkraad niet meer betrokken was bij de opstelling van het concept GSP dat nu voorligt.	Uit deze inspraaknota blijkt duidelijk dat verschillende partijen afstand nemen van de inhoud van het concept GSP. In het colofon van het hoofddocument, het visiedocument GSP, staan de wijkraden niet genoemd als betrokkenen. In de bijlage staat de klankbordgroep wel genoemd, omdat dat deel met advies van de klankbordgroep tot stand is gekomen.	75
180.	Wat is de stand van zaken voor de realisatie van nr. 18; het aanvullen van de recreatieve route tussen Libellepad, het Spaarne, de Hout en de Leidsevaart?	Met de komst van het pontje bij de Belgiëlaan en de Eindhovenbrug over de Leidsevaart (voorjaar 2010), wordt dit punt gerealiseerd.	75
181.	Ik mis speelplaatsen voor jonge en wat oudere kinderen.	In het speelruimteplan komt hier aandacht voor. Daaruit moet blijken waar welke tekorten op het gebied van speelplaatsen zijn. Dit plan komt in 2010.	72
182.	Riddersporen moet ook aandacht krijgen in het GSP.	In het algemeen is veel aandacht voor veilige routes voor kinderen. Vooral bij scholen en andere voorzieningen voor kinderen (bv. Speeltuinen).	72
183.	Wat betreft de volkstuinen prima.	Dank hiervoor.	71
184.	Voordat er een nieuw GSP komt, eerst een overleg voeren over de motie van 18 juni 2009; De stenen stad.	Het traject dat we nu doorlopen voor het GSP is volgens afspraak met de raadscommissie Beheer.	61
185.	Meer groen maken in versteende woonwijken zoals Rozenprieel, Indische buurt, Gen. Cronjebuurt en Oost door auto's uit de straat te weren. Hoekpanden slopen, parkeergarages voor de auto's en daarboven woningen voor de financiering.	De maatregel die u voorstelt zien wij niet direct als optie in deze buurten. Maar waar het kan zal het college groen in deze groenarme buurten toevoegen. Op welke wijze dit gebeurt, is steeds afhankelijk van de situatie.	62
186.	Fietspaden van Oost en West perfect initiatief, maar wel veilige zebra's op de wegen maken. Horecagelegenheid langs de route en fietsreparatiepunten. De routes moeten herkenbaar worden gemaakt door markante bomenrijen, lantarenpalen. Voor de financiën, bedrijven laten	De recreatieve fietsroutes via het knooppuntensysteem gaan zoveel mogelijke langs aantrekkelijke plekken met veel groen en ook horecagelegenheden. Verkeersveilige oversteekplaatsen is overal in de stad een aandachtspunt. Fietsreparatiepunten langs fietsroutes is niet eerder geopperd. Het college ziet hier geen rol voor de gemeente weggelegd. Wellicht zijn er andere partijen in de stad die hier initiatieven op willen ontplooiën.	62

sponsors.		
187. Wij zijn verheugd dat de Gemeente Haarlem aandacht besteedt aan het Groen in Haarlem.	Dank voor deze ondersteuning.	76
188. In de definitielijst wordt geen definitie van Groen gemeld.	Deze nemen wij nog op.	76
189. blz. 23 De mogelijkheden van het Spaarne vinden wij onderbelicht.	De opsomming in het GSP is niet uitputtend. In het Spaarneplan wordt uitgebreider ingegaan op de mogelijkheden. Het Spaarneplan (1994) is nog steeds onderlegger voor allerlei uitwerkingen langs het Spaarne. Momenteel wordt een plan van aanpak voor het watertoerisme gemaakt. Voor de komende jaren wordt ingezet op uitbreiding van afmeerplekken voor pleziervaart en riviercruisevaart en openbare af- en opstaplekken voor rondvaarten. Daarnaast zullen er een aantal plekken ontwikkeld worden voor particuliere initiatieven, zoals horeca en bootjesverhuur. Verder is er het Masterplan Scheepmakerskwartier waarover B&W nog moet besluiten. Er zijn plannen in voorbereiding voor de Schouwbroekerplas. De gehele Spaarndamseweg wordt opgeknapt en daar komt een fiets-en wandelroute langs (boulevard) met volop aandacht voor groen.	76
190. blz.37 Bij beschermd stadsgezicht kan wel degelijk groen geconserveerd worden.	In het GSP is de keuze gemaakt om prioriteit te leggen bij groenarme buurten en niet in het centrum waar kwaliteiten zijn die het gebrek aan groen compenseren. Verder staat in het GSP dat in het Centrum en beschermde stadsgezichten het groen in principe niet mag afnemen. In die zin is sprake van conservering.	76
191. blz.43 De gemeente stelt dat maatwerk essentieel is op buurtniveau. Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid ideeën over Groen in de Koninginnebuurt met de verantwoordelijke ambtenaar te bespreken.	Als er plannen zijn of ontwikkeld worden voor een wijk, dan wordt de wijkraad hierbij betrokken.	76
192. De monumentale parken Florapark en Floraplein ontbreken op de kaart 'Haarlems Groen'.	De gegevens van deze kaart zijn gebaseerd op de gegevens uit 2007 en het door u genoemde park en plein staan daar wel op.	76
193. Wij vragen aandacht voor de definities groenvoorziening en recreatie voorziening. Belangrijk is vast te leggen wat een zichtfunctie heeft bv. parken met gras en bomen en dat de zichtfunctie niet gelijk is aan recreatiegebied of recreatieve functie.	In de begrippenlijst zullen we de definities groenvoorziening, recreatievoorziening en zichtfunctie toevoegen.	76
194. Paragraaf 6.2 ontbreekt.	Wat opletend van u. De kaart Hoofdgroenstructuur uit de nota is paragraaf 6.2. Wij zullen de nummering aanpassen.	76
195. De Koninginnebuurt wordt niet als groenarm gekenmerkt. Dit is ze wel, de hoeveelheid groen in onze	Op korte afstand van de Koninginnebuurt ligt de Hout, het Florapark en het Frederikspark. Om deze reden wordt de Koninginnebuurt niet groenarm	76

wijk (19m2 per woning) ligt lager dan het gemiddelde van 26 m2 en veel lager dan de norm.	genoemd.	
196. Blz. 39 Florapark moet opgenomen worden in het GSP als historische behouden groenstructuur.	Zo staat dit reeds in het Structuurplan 2020. Voor het GSP valt het Florapark onder buurtgroen dat behouden moet worden.	76
197. Blz. 40 Parkenvisie, waarom worden hier niet het Florapark/ /Floraplein genoemd.	Het Florapark en het floraplein zijn eigenlijk meer plantsoenen of buurtparkjes. Hiervoor zijn tot nu toe geen aparte beheerplannen gemaakt.	76
198. Blz. 15 (bijlage 2). Als ontwikkeling aan de westrand wordt genoemd, de 'overbouwing' van de westelijke Randweg. Eerder stelt u dat groenbeleving ook het gezichtsveld is. Een overbouwing gaat gepaard met industriële aanblik en staat haaks op behoud van groen in de brede zin. De randweg moet juist haar landelijke groene zichtlijnen behouden.	Als bedreiging van deze ontwikkeling wordt ook genoemd: -verkeersintensiteit neemt toe, -hoeveelheid bebouwing neemt toe, -hoeveelheid open ruimte en groen neemt af, -...het landschappelijke beeld verdwijnt. Dus wat u zegt onderkennen wij en er zal bij de ontwikkelingen een afweging gemaakt worden tussen kansen en bedreigingen. Overigens betreft het grond van de provincie en liggen de ontwikkelingen op dit terrein stil.	76
199. Blz. 17. (bijlage 2). Geen doorgaand verkeer creëren in de Eindhoven, alleen wandel- en fietspaden. Dit geldt ook voor Elswout.	In deze gebieden zijn geen plannen voor doorgaand verkeer.	76
200. Blz. 59 (bijlage 2). Bewoners van de Koninginnebuurt hechten veel waarde aan een groene Leidsevaart en walbeschoeiing. B.V. drijvende groenbakken. Doorgaande bomenstructuur langs de Wagenweg doorzetten.	De buurtpaspoorten komen te vervallen als officieel document. Concrete plannen worden met de wijkraden besproken. (zie ook antwoord op vraag 27).	76
201. Blz. 95 (bijlage 2). Geen goed idee om een parkeergarage onder de Baan of Frederikspark maken. Vanuit Groenstandpunt niet wenselijk en haalbaar.	Er zijn geen concrete plannen voor een parkeergarage onder de Baan of het Frederikspark. De provincie is wel voornemens bij de renovatie/vernieuwbouw van de Dreef een ondergrondsegarage op eigen terrein te realiseren realiseren. Het bestemmingsplan Dreef moet nog worden gemaakt en hierop kan men t.z.t. inspreken.	76

Raadsstuk

Onderwerp: Vaststelling Groenstructuurplan

Reg.nummer: 2009/226263

1. Inleiding

Het Groenstructuurplan 2020 (GSP) is opgesteld in opdracht van de raad. Het plan is een uitwerking van het Structuurplan 2020 op het aspect groen.

Het college van B&W heeft eerst een concept Groenstructuurplan 2020 opgesteld dat op 9 juni 2009 is vrijgegeven voor inspraak. De nota die nu voorligt, is een aangepast plan. Het is aangepast op basis van de zienswijzen uit de inspraakperiode.

Van concept naar huidige Groenstructuurplan 2020

De zienswijzen zijn zoveel als mogelijk meegenomen in de huidige versie van het groenstructuurplan. Dat betekent dat er geen aanpassingen zijn gedaan die strijdig zijn met het Structuurplan 2020 of die de woningbouwopgaven in gevaar brengen. De vraag van burgers om een garantie voor het groen, wordt in dit plan niet gegeven. Dit geldt voor zowel de garantie om groen aan de stad toe te voegen en de groennorm van 75m² per woning te halen, als de garantie om de huidige hoeveelheid niet verder te laten afnemen. De landelijke groennorm geldt voor Vinex locaties en Haarlem zal deze niet halen.

Het doel van de in het Groenstructuurplan voorgestelde groenrichtlijn, is het neerleggen van een ambitie om de hoeveelheid groen ten opzichte van de huidige situatie te verhogen.

Haarlem heeft binnen de bebouwde kom 42 m² groen per woning aan buurtgroen. Op stadsniveau (buurtgroen + hoofdgroenstructuur) is de hoeveelheid groen 67m² per woning.

Haarlem is een stad met complexe vraagstukken waarop een integrale afweging tussen de verschillende ruimteclaims noodzakelijk is. Deze integrale afweging, wordt binnen gebiedsvisies gemaakt. Als in een deel van het plangebied groen een prominente plaats krijgt, dan kan in een ander deel de balans mogelijk anders uitvallen.

2. Voorstel aan de raad

- Het groenstructuurplan vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

Aan de hand van het groenstructuurplan kunnen concrete projecten geformuleerd worden voor behoud van groen en ter verbetering van het groen in de wijken. Ook de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het groen in en om de stad zal verbeteren door uitvoering van concrete projecten.

Er zijn inspraakbijeenkomsten georganiseerd in de stad en er was mogelijkheid voor schriftelijke reactie. De zienswijzen zijn verwerkt in de inspraaknotitie. De burgers zien hun reactie op het groenstructuurplan hierin terug. Inspraak is een belangrijk participatie-instrument voor de burgers richting de gemeente. De mening van de burgers is meegewogen in het Groenstructuurplan.

Aan de personen die hebben gereageerd is toegezegd dat ze de inspraaknotitie zullen ontvangen. Hiermee wordt voldaan aan een afspraak.

4. Argumenten

Opdracht van de raad

Met het groenstructuurplan vervult het college de opdracht van de raad. Hierbij heeft het college rekening gehouden met de afwegingen die gemaakt moeten worden tussen de verschillende claims op de openbare ruimte.

Past binnen ingezet beleid

Bij het opstellen van het groenstructuurplan is rekening gehouden met de geldende beleidskaders; het Structuurplan 2020 en de ontwikkelingen die daarin zijn aangegeven, de woningbouwopgave, de waternorm, de parkeernorm en de bestemmingsplannen.

Uitwerkingsplannen

Het groenstructuurplan is een paraplu-nota voor andere groennota's. Hiermee is er een duidelijk kader voor de ontwikkeling van het ecologisch beleidsplan en de beheerplannen. De nota's die al opgesteld zijn, waaronder de bommennota, is volledig in lijn met het groenstructuurplan. Er zijn duidelijke raakvlakken met andere (nog op te stellen) beleidsterreinen zoals; het waterplan, de recreatienota, het Spaarneplan en de speelruimtenota. Bij het opstellen van het groenstructuurplan is de verbinding met de nota's reeds gelegd.

Een integrale nota

Doordat rekening is gehouden met het inzette beleid en de soms tegenstrijdige belangen van verschillende beleidsterreinen, is het groenstructuurplan een integrale nota worden. De roep om meer groen en aan de ene kant en aan de andere kant de roep om dezelfde ruimte in te zetten voor woningen, waterberging of verharding, maakt dat de afweging steeds gebaseerd moet zijn op maatwerk. Deze nota maakt het mogelijke dat deze gevoelige afweging gemaakt kan worden. Het resultaat van deze integrale aanpak is een plan met reële mogelijkheden voor het groen.

Zorgvuldige communicatie

Zowel intern als extern is zorgvuldig gecommuniceerd. Bij het opstellen van het groenstructuurplan was een klankbordgroep actief. Zij heeft met haar kritische houding steeds bewaakt dat het resultaat van het groenstructuurplan zo dicht mogelijk bij de opdracht van de raad bleef.

Intern zijn alle partijen betrokken die raakvlakken hebben met onderwerpen uit het groenstructuurplan. Hierdoor kan het plan ook op interne draagvlak rekenen.

Volledige participatie

Tijdens de inspraakperiode op het Groenstructuurplan, zijn er 3 inspraakbijeenkomsten georganiseerd waarop men vragen kon stellen en opmerkingen kon maken. Op de inspraakbijeenkomsten waren er steeds ongeveer 20 personen aanwezig. Daarnaast zijn er 80 schriftelijke zienswijzen ingediend.

5. Kanttekeningen

Hoge verwachtingen

Het college is van mening dat door de inrichting van het proces met een klankbordgroep, te hoge verwachtingen zijn gewekt. Door de focus op het behoud en toevoegen van groen in de stad, is het plan in eerste instantie sectoraal ingezet. Hierdoor is groen onvoldoende bekeken naast andere aspecten als, rood, grijs en blauw. Met als gevolg te hoge ambities en verwachtingen bij de klankbordgroep. Het eerste concept GSP is in februari 2009 in het college besproken, maar niet aangenomen. Het college besloot dat het plan meer integraal opgepakt moest worden. Dit heeft geleid tot het plan dan nu voorligt.

Negatief oordeel in participatietraject

De indruk die door deze integrale aanpak is ontstaan, is dat groen nauwelijks een rol speelt in plannen in de stad.

Financiële paragraaf

Er zijn projecten op de korte en middellange termijn geformuleerd waar al dekking voor is. En er zijn projecten op de korte en middellange termijn geformuleerd waar nog geen dekking voor is. De kosten voor de beleidsopgaven, betreffen interne personeelskosten en zijn opgenomen in de reguliere begroting van de hoofdafdeling Wijkzaken. Andere projecten die op korte en middellange termijn gerealiseerd worden zijn gedekt in het Investeringsplan. Voor de bedragen verwijzen we naar het MJP-OGV 2009-2012.

Voor dekking van overige projecten wordt aansluiting gezocht bij lopende werkzaamheden (werk met werk) in de stad om verbeteringen voor het groen te realiseren. Ook wordt de mogelijkheid om subsidies aan te vragen onderzocht. Jaarlijks wordt met de programmabegroting aangegeven welke acties het komende jaar uitgevoerd gaan worden.

6. Uitvoering

Met de commissie beheer is afgesproken dat 7 januari een stadsgesprek volgt, waarna het Groenstructuurplan 14 januari in de commissie wordt besproken en 28 januari in de raad.

De vastgestelde inspraaknotitie is aan alle mensen die gereageerd hebben toegestuurd.

7. Bijlagen

Groenstructuurplan 2020

Inspraaknotitie

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders;

Besluit:

het groenstructuurplan vast te stellen.

Gedaan in de vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Haarlem

Wijkzaken,
afdeling OGV

Vragen
023 – 511 33 37

December 2009

Bereikbaar groen

Vaststelling Groenstructuurplan 2020

Foto: Dasha Elfting

Colofon

Het Groenstructuurplan 2020 is opgesteld in opdracht van de gemeente Haarlem. Het Groenstructuurplan 2020 is ook in te zien via de website www.haarlem.nl

Bestuurlijk opdrachtgever
Wethouder Maarten Divendal

Ambtelijk opdrachtgever
Diana Bakboord

Ambtelijk projectteam
Rob Koning, (Openbare Ruimte Groen & Verkeer, OGV)
Diana Bakboord (OGV)
Rob Elsenaar (OGV)
Erhard Fölmi (OGV, water)
Stefan Westerman (OGV, verkeer)
Dik Vonk (OGV, stadsecoloog)
Diederik Notenboom (Ingenieursbureau, IB)
Pernette Cameron (Economie & Cultuur, EC)
Maaïke Sillmann (ontwerper Stedenbouw & Ontwerp, S&O)
Martijn Dekker (ontwerper, S&O)
Joost van den Tillaart (S&O)
Peter de Weert (stagiaire, OGV)
Nico Kluwen (fin. Concern)
Evelien Hermans (Wonen Welzijn GeWWGZ)
Alies Breuer (Ruimtelijke Plannen, RP)
Cecile Hubers (Gebiedsmanagement, GM)
Jemme Schurer (Vastgoed)
Olga Vergers (Vastgoed)

Tekeningen
Bureau Alle Hosper
DG Groep

Opmaak en drukwerk
Vormgeving en Drukwerk

Juni 2009

Haarlem

postbus 511
2003 PB Haarlem
tel. 023 511 5115
email. antwoord@haarlem.nl

INHOUD

Voorwoord	5
Samenvatting	7
1. Inleiding	9
2. Hoofdgroenstructuur	15
2.1 Verbeteren en uitbreiden van de (groene) dwarsverbanden met daarin de grote groengebieden	19
2.2 In standhouden, uitbreiden en aanvullen van de hoofd bomenstructuur	21
2.3 Ontwikkelen van het Spaarne als groenblauwe ruggen graat	23
2.4 Verbeteren van de recreatiemogelijkheden in de stadrand gebieden	25
2.5 Versterken van de ecologische verbindingzones	27
3. Buurt groenstructuur	33
3.1 Liefst meer, maar niet minder groen in de buurten	35
3.2 Snel en makkelijk naar het groen buiten de stad	39
4. Kwaliteit waarborgen is maatwerk	43
4.1 kwaliteitsbenadering	43
4.2 Instrumenten voor een kwaliteitsimpuls van het groen	45
5. Realisatie tot 2020	49
6. Appendix	55
6.1 Begrippenlijst	57
6.2 Kaart Hoofdgroenstructuur	61
6.3 Kaart Haarlems Groen	63

VOORWOORD

Bijna twee jaar geleden kwam vanuit de Haarlemse bevolking de roep om het groen in Haarlem beter te beschermen. Haarlem zou van de grote steden de meest verstedelijkte en minst groene stad in Nederland zijn. In de stad zijn inderdaad buurten met nauwelijks groen. Daarnaast kent Haarlem ook wijken die weliswaar behoorlijk groen zijn, maar waarvan de kwaliteit van het groen te wensen over laat.

Onze stad ligt in een prachtige omgeving, met in het westen het duinlandschap en in het oosten het polderlandschap. Om een betere balans in het groen in en om de stad te krijgen ligt onze prioriteit bij vier punten: het leefbaarder maken van de groenarme buurten, het bereikbaar maken van het groen buiten de stad, het behouden van het groen en het verbeteren van de kwaliteit van het groen. Omwille van een goede leefbaarheid streef ik er als wethouder Openbare Ruimte naar, dat zoveel mogelijk Haarlemmers het groen in hun omgeving kunnen ervaren. We maken goede verbindingen naar het groen in en om de stad. Hierdoor kunnen de inwoners van Haarlem genieten van een mooie speelruimte voor de kinderen, een groenstrook langs het water, de parken, de plantsoenen of de mooie bomenrijen.

Met dit groenstructuurplan laten wij als gemeente Haarlem de komende jaren een aantal punten zien; hoe we het huidige groen in de stad gaan behouden, hoeveel groen wij als gemeente nastreven voor een goede leefbaarheid, op welke manier en waar wij de kwaliteit van de groene structuur willen verbeteren en hoe we het groen toegankelijker willen maken.

Dit plan stelt de politiek de komende jaren voor een grote uitdaging. Hoe gaan wij om met de beperkte ruimte die wij hebben? Het groenstructuurplan geeft goed aan wat wij met het groen willen, maar dit heeft consequenties voor de inrichting van de stad. Het heeft consequenties voor de wijze waarop de bouwopgave, die de gemeenteraad zich heeft gesteld, kan worden bereikt. De gemeente Haarlem heeft geen uitbreidingsmogelijkheden maar moet juist inbreiden. Bij nieuwe ontwikkelingen strijden de te realiseren (verschillende) functies zoals wonen, sport, parkeerruimte, speelruimte, water en groen om de beperkte openbare ruimte. Al deze componenten betekenen dat de gemeente bij gebiedsontwikkelingen een afweging moet maken tussen kosten, ruimtebeslag en de ambitie om te bouwen. Deze wegging is moeilijk en leidt niet altijd tot de keuze voor groen.

In een compacte stad als Haarlem is het zaak om alert te zijn op de kansen die zich voordoen om te 'vergroenen'. Bij planvorming is integraal en goed samenwerken noodzakelijk. Omdat de ruimte beperkt is, is creativiteit van groot belang. Onderzoek naar mogelijkheden voor multifunctioneel grondgebruik is, in het spanningsveld tussen rood en groen, noodzakelijk. Dit alles kan alleen op een effectieve manier als planontwikkeling gezamenlijk tot stand komt.

Tot slot wil ik benadrukken dat investeren in het groen niet alleen winst is voor de groene leefomgeving, maar ook bijdraagt aan duurzame stedenbouw en aan onze ambitie om Haarlem in 2030 klimaat neutraal te laten zijn.

Maarten Divendal
Wethouder Openbare ruimte

SAMENVATTING

Met haar landschappelijke structuur is Haarlem een langgerekte stad; zeven kilometer bij maximaal vier kilometer. Het grootste deel van de stad bestaat uit compact gebouwde wijken. Het groen in Haarlem ligt hierdoor vooral langs de west- en ooststrand van de stad. Met deze opbouw is in Haarlem het landschap altijd dichtbij.

Dit handelsmerk van Haarlem, de compacte stad in een groene omgeving, is een belangrijk uitgangspunt voor het groenstructuurplan.

De groene stadsranden en de grote groengebieden (parken, begraafplaatsen, een aantal sportvelden en volkstuinen) behoren tot de hoofdgroenstructuur. De hoofdgroenstructuur is vastgesteld in het Structuurplan 2020 en is beschermd. De ambities voor het groen tot 2020 zijn:

1. het versterken van de hoofdgroenstructuur,
2. het verbeteren van de kwaliteit van het huidige stedelijk groen,
3. het realiseren van goede recreatieve verbindingen naar het groen buiten de stad, maar ook tussen de grote groengebieden in de stad zelf en
4. het bieden van een richtlijn voor de hoeveelheid groen.

In dit groenstructuurplan staat waar in de stad de kansen liggen om de ambities te realiseren.

Op stedelijk niveau benadert Haarlem de richtlijn in de Rijksnota Ruimte van 75 m² groen per woning. Op buurtniveau is dit niet het geval. Er zijn groenarme buurten die minder dan 10 m² groen per woning hebben. Hier wil de gemeente liefst meer groen toevoegen. Immers voor de leefbaarheid in de woonomgeving is voldoende groen belangrijk. Om het groen dat binnen de gemeente aanwezig is tenminste te behouden, is een gedifferentieerde groenambitie per type buurt opgesteld. Deze ambitie of richtlijn, geeft de ideale hoeveelheid groen per woning.

De groenambitie is bij stedenbouwkundige ontwikkelingen welliswaar richtinggevend, maar de gemeente zet wel hoog in op het halen van deze richtlijn (zie ook kadernota 2008/2009). Als ondanks alle (creatieve) inspanningen het toch niet mogelijk blijkt de richtlijn te halen, kan hiervan gemotiveerd worden afgeweken. De inspanning blijft wel steeds gericht op het verbeteren van de kwaliteit van het groen. De kwaliteit van zowel bestaand groen als het groen dat nog ontwikkeld moet worden, heeft meer aandacht nodig.

Binnen de gemeente is een aantal instrumenten om de kwaliteit van het groen te versterken; bijvoorbeeld de Handboeken voor de inrichting van de openbare ruimte (HIOR), de groentoets en de gebiedsvisies. Bij het proces om te komen tot gebiedsvisies wordt groenexpertise betrokken en de kwaliteit van het groen wordt als onderwerp opgenomen in de nota's (visies). Bij uitbreiding van kwalitatief goed groen, is maatwerk op wijkniveau essentieel.

INLEIDING

Aanleiding voor het rapport

Dit groenstructuurplan is opgesteld in opdracht van de gemeenteraad.

Een aantal inwoners was gealarmeerd door het bericht dat Haarlem van de 30 grote steden het meest versteend zou zijn. Bovendien waren de inwoners bezorgd over de ontwikkeling dat bij uitbreiding van bebouwing de aanwezige hoeveelheid openbaar groen en het bestaande bomenbestand verminderden. De groep organiseerde zich in het burgerinitiatief 'Haarlems openbaar groen in de verdrukking' en sprak tegenover de raad haar onrust uit over de bestaande situatie in Haarlem. Dit geluid was de directe aanleiding voor de raad om op 5 april 2007 aan het college opdracht te geven voor het opstellen van een groenstructuurplan. Een groenstructuurplan met een gedifferentieerde groennorm. Deze groennorm moest bruikbaar zijn voor de toetsing van bouwplannen. Ook de hoofdbomenstructuur en een plan voor het verbeteren van de kwaliteit en de hoeveelheid groen in (de buurten van) Haarlem moest deel uitmaken van het groenstructuurplan.

INLEIDING

De moeilijke opgave waar de gemeente voor staat

De gemeente staat voor opgaven die allemaal een beroep doen op de openbare ruimte. Haarlem is een compacte stad waarin ook de komende jaren gebouwd gaat worden. Het bouwen in de stad gebeurt zodat de buitengebieden gevrijwaard blijven van verstedelijking, maar het is tegelijkertijd een bedreiging voor de omvang van het bestaande groen in de stad.

In het verlengde van de verstedelijkingsopgave spelen functies zoals waterberging, verkeersontsluiting en parkeren. Deze functies kennen elk een vaste norm, behalve de functie "groen". In het vigerende groenstructuurplan uit 1991 wordt wel gesproken over het toepassen van een Haarlemse groennorm, maar deze is nooit ingevoerd.

Waarop ligt het accent in dit rapport

Juist vanwege de concurrentie om de beschikbare ruimte in de stad, vindt het college het ook de komende jaren niet reëel om voor groen een vaste norm te hanteren. Wel biedt dit groenstructuurplan een richtinggevende groennorm als streefdoel bij gebiedsontwikkelingen. Dit streven is echter geen garantie voor het gelijk blijven of zelfs toenemen van de hoeveelheid groen in Haarlem.

Dit groenstructuurplan heeft de volgende doelen:

1. het benoemen en vaststellen van de hoofdgroenstructuur van Haarlem en de ontbrekende schakels daarin.
2. het bieden van bruikbare en heldere kaders bij gebiedsontwikkelingen.
3. in stand houden en verbeteren van de hoofdgroenstructuur waaronder de hoofdbomenstructuur.
4. een betere bereikbaarheid en toegankelijkheid van het groen in en om de stad realiseren.
5. de hoeveelheid bestaand groen zoveel mogelijk proberen te behouden
6. kwalitatief verbeteren van het groen

Kader

Het Groenstructuurplan 2020 is een groenuitwerking van het Structuurplan 2020 en vervangt het Groenstructuurplan uit 1991. Het fungeert als paraplu voor andere nota's over groenbeleid; het bomenbeleidsplan, het ecologisch beleidsplan, het speelruimteplan en de beheerplannen voor grootschalig groen. Ook in de recreatienota (1997) en in de HIOR's staan uitwerkingen van het Groenstructuurplan.

Opbouw van de nota

Deze nota bestaat uit een hoofdnota en 2 bijlagen. In de hoofdnota staan voorstellen om het groen de komende jaren zo goed mogelijk te borgen en te verbeteren. Alle achtergrondinformatie en studies die nodig waren om te komen tot het groenstructuurplan, staan in bijlage 1. In bijlage 2 staan voorstellen voor verbetering van het groen in de wijken, de zogenaamde buurtpaspoorten* .

De delen zijn als volgt opgebouwd:

De hoofdnota

Dit deel bestaat uit vijf hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk is de inleiding met de aanleiding voor deze nota. Het tweede hoofdstuk gaat over de groenstructuur op stadsniveau. Het derde hoofdstuk heeft betrekking op de groenstructuur op wijkniveau. In hoofdstuk 4 worden instrumenten aangereikt voor het beoordelen van bestaand groen, voor het verbeteren van de kwaliteit van het groen op stad- en wijkniveau (bestaand groen) en voor het nog te ontwikkelen groen. In het laatste hoofdstuk staan projectvoorstellen voor realisatie van de groenambities.

Bijlage 1

De achtergronden die zijn gebruikt bij het opstellen van het groenstructuurplan staan in bijlage 1. Hoofdstuk één besteedt aandacht aan de maatschappelijke betekenis van het groen. Hoofdstuk twee is de analyse van de huidige situatie en gaat over de landschappelijke hoofdstructuur en de stedenbouwkundige structuur van Haarlem. Tot slot zijn de beleidskaders van de gemeente aangegeven.

Bijlage 2

De buurtpaspoorten. Deze zijn een inventarisatie van alle typen buurten in Haarlem op groen gebied. Hierin staan voorstellen om barrières te slechten, het omvormen en differentiëren van groen en verbeteren van de bomenstructuur in de buurten. Het gaat om voorstellen die mogelijk de komende jaren uitgevoerd kunnen worden via wijkcontracten, of parallel aan geplande reconstructies.

* de buurtpaspoorten geeft een analyse op wijkniveau

- 2.1 Verbeteren en uitbreiden van de (groene) *dwarsverbanden* met daarin de grote groengebieden
- 2.2 In standhouden, uitbreiden en aanvullen van de *hoofdbomenstructuur*
- 2.3 Ontwikkelen van *het Spaarne* als blauwgroene ruggengraat
- 2.4 Uitbreiden en verbeteren van het netwerk van *recreatieve routes* om het groen in en om de stad beter bereikbaar te maken
- 2.5 Verbeteren van de recreatiemogelijkheden in de *stadrandgebieden*
- 2.6 Versterken van de *ecologische verbindingzones*

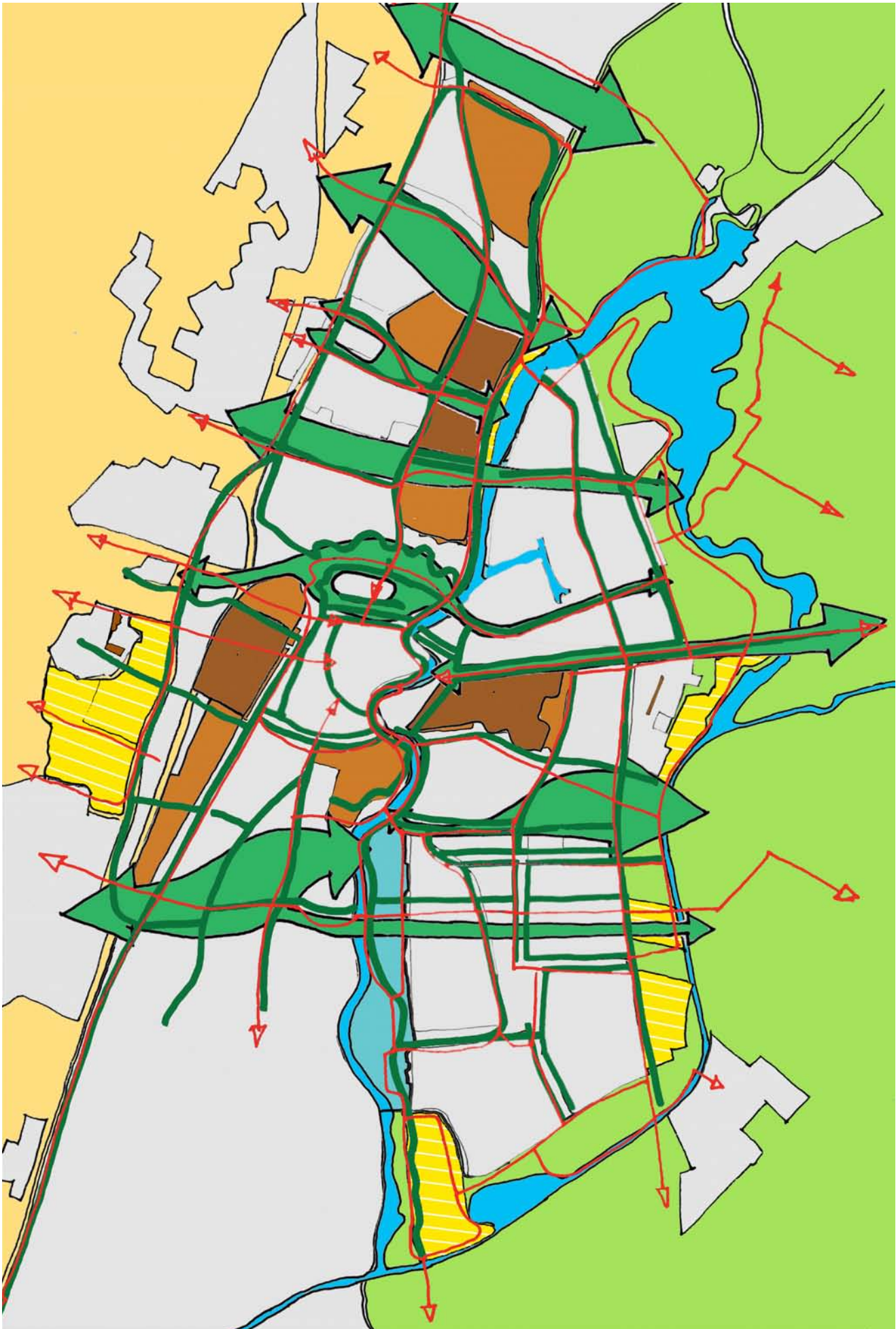
HOOFDGROENSTRUCTUUR

Inleiding

De hoofdgroenstructuur van Haarlem omvat de volgende elementen:

- de grote groengebieden zoals de parken, begraafplaatsen, volks-, doe- en schooltuinen en sportparken,
- de hoofdbomenstructuur,
- het Spaarne
- de recreatieve wandel- en fietsroutes,
- de groene stadsrandgebieden en
- de ecologische verbindingzones in de stad.

Deze hoofdgroenstructuur bestaat uit de lange noord-zuid gerichte landschappelijke structuren en de dwarsverbindingen. De structuur is van invloed op de kwaliteit en de beleving van de stad als geheel. Naast de hoofdgroenstructuur is er de groenstructuur van de wijken die de kwaliteit van de directe leefomgeving bepaalt.

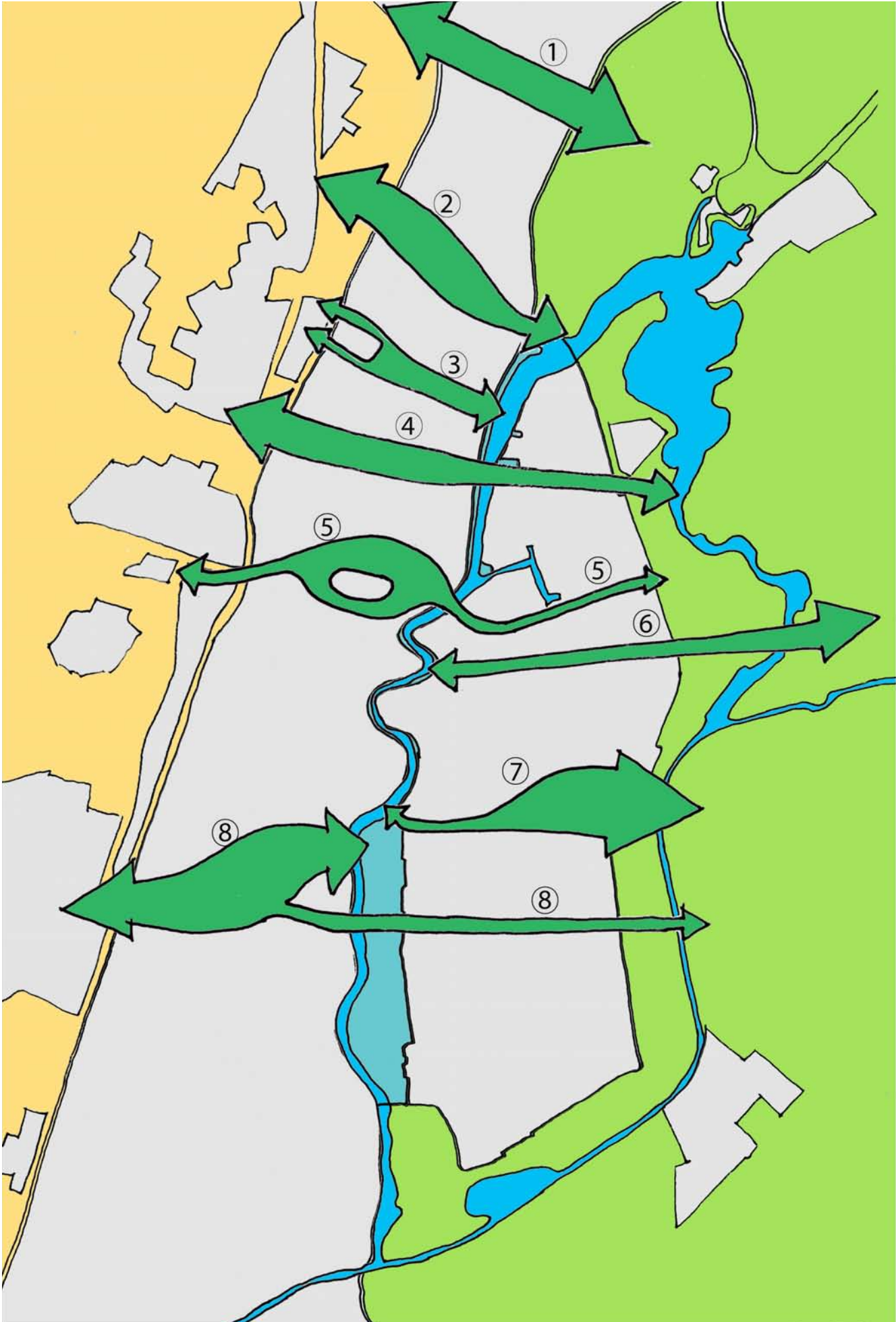

Het Structuurplan Haarlem 2020 is leidend voor het groenstructuurplan. De hoofdgroenstructuur is in bestemmingsplannen opgenomen en is beschermd. Hierin wordt niet gebouwd. Als vanwege nieuwe ontwikkelingen (volgend uit gebiedsvisies) voorgesteld wordt om toch ingrepen in de hoofdgroenstructuur te doen, is hier expliciet een raadsbesluit voor nodig.

De inspanningen die volgen uit het structuurplan zijn er op gericht om het groen in vooral de stadsrandgebieden te versterken. We willen daar het landschap recreatief aantrekkelijker en beter toegankelijk maken. De hoofdgroenstructuur zelf, dat wil zeggen de samenhang (structuren) die het stedelijk groen met elkaar verbindt, ligt nog niet vast. Dit groenstructuurplan is er op gericht om ook deze structuren vast te leggen en te versterken. Het versterken van deze structuren kan op de volgende manieren:

- Verbeteren en uitbreiden van de (groene) dwarsverbanden met daarin *de grote groengebieden*
- In standhouden, uitbreiden en aanvullen van de *hoofdbomenstructuur*
- Ontwikkelen van *het Spaarne* als groenblauwe ruggengraat
- Uitbreiden en verbeteren van het netwerk van *recreatieve routes* om het groen in en om de stad beter bereikbaar te maken
- Verbeteren van de recreatiemogelijkheden in de *stadsrandengebieden*
- Versterken van de *ecologische verbindingzones*

	duingebied / landgoederen
	bebouwing
	groen-blauwe ruggengraat
	veenweidegebied
	dwarsverbanden
	hoofdbomenstructuur
	groene routes
	te ontwikkelen gebieden
	wijken met groenarmoede
	zoekgebieden voor nieuwe buurtparken

2.1 VERBETEREN EN UITBREIDEN VAN DE (GROENE) DWARSVERBANDEN MET DAARIN DE GROTE GROENGEBIEDEN

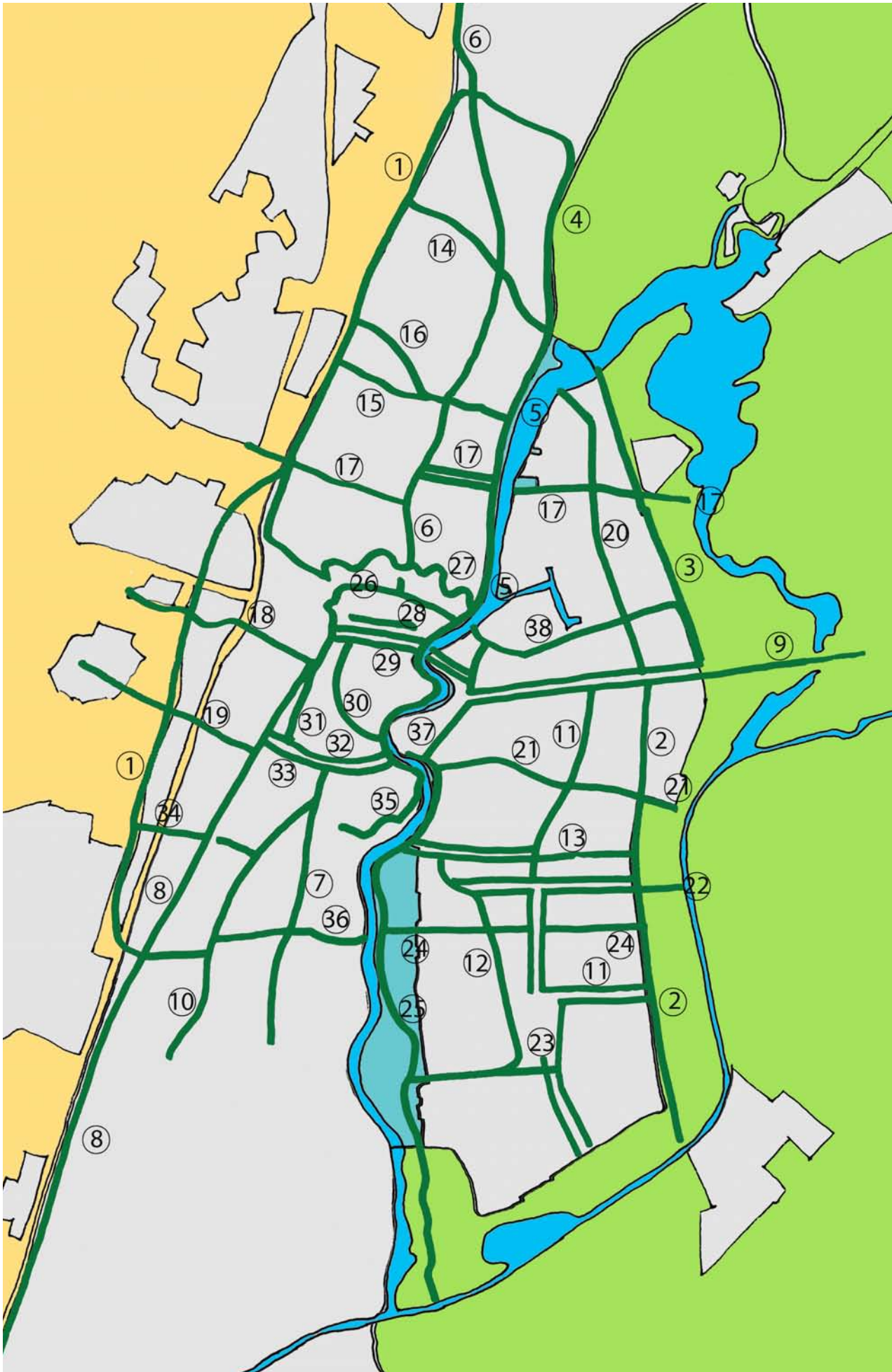
De grote groengebieden in Haarlem liggen geclusterd in groene dwarsverbanden. De oost-west verbindingen hebben een landschappelijke basis (zie bijlage 1) en vormen de groen-blauwe aders (de sporten van de ladderstructuur). Ze bestaan uit de grote parken, de groen-blauwe aders zoals de Jan Gijzenvaart, de Schoter- en Kloppersingel en delen van de stedelijke hoofdbomenstructuur en de belangrijke recreatieve routes voor wandelen en fietsen. Als de groene dwarsverbanden van parken en andere groenelementen op elkaar aansluiten, ontstaan doorgetrokken lijnen, een groene structuur. Het groenstructuurplan is erop gericht om deze ladderstructuur herkenbaar te maken door groengebieden met elkaar te verbinden. Dit kan door groengebieden toe te voegen, de bomenstructuur aan te vullen of recreatieve routes te creëren of te verbeteren.

Kansen voor versterken van de groene dwarsverbanden:

- Op het moment dat zich (stedenbouwkundige) mogelijkheden voordoen, kan de structuur tussen het Kleverpark en de Waarderpolder aangevuld worden via de zone Spaansevaartstraat en Dr. Leijdsstraat. In aansluiting op een verbinding over de Waarderbrug tot aan de oostrand van de Waarderpolder vormt dit een waardevolle schakel.
- Door de Parklaan en de Bolwerken via het Ripperdapark (onder het spoor door) met elkaar te verbinden, komt een mooie rondwandeling in de binnenstad.
- Schalkwijk kan met de Hout en de duinen verbonden worden door de Belgiëlaan als recreatieroute toe te voegen aan de groenstructuur. Met de komst van een pontje over het Spaarne wordt dit mogelijk.

- duingebied / landgoederen
- bebouwing
- groen-blauwe ruggengraat
- veenweidegebied
- dwarsverbanden :

- 1 slaperdijk
- 2 jan gijzenkade / schoterbos
- 3 zaanenlaan / zaanenstraat / orionweg
- 4 kleverparkzone / industrieweg
- 5 bolwerken / kenaupark / parklaan / ripperdapark / oudeweg
- 6 amsterdamse vaart
- 7 reinaldapark / schipholweg / zomervaart
- 8 de hout / Belgiëlaan / floris van adrichemlaan

gewenste bomenstructuur

2.2 IN STANDHOUDEN, UITBREIDEN EN AANVULLEN VAN DE HOOFDBOMENSTRUCTUUR

Bomen vormen het groene kapitaal van de stad. Veelal bepalen bomen het karakter van de openbare ruimte. Een goed bomenbestand geeft continuïteit in het beeld, de beleving en in de groene uitstraling van de stad. In de hoofdbomenstructuur worden daarom die stedelijke structuren opgenomen die met hun bepalende bomenlijnen het karakter van de stad Haarlem weergeven. Dit zijn (zie ook kaart):

- de randen van de stad, met onder andere de Westelijke Randweg /Delftlaan;
- de belangrijke infrastructuurlijnen, zoals de Vondelweg en de Schipholweg;
- overige routes met o.a. de Jan Gijzenkade en de route van de Kleverparklaan tot aan de oostrand van de Waarderpolder;
- cultuurhistorische elementen en de Parklaan.

	duingebied / landgoederen
	bebouwing
	groen-blauwe ruggengraat
	veenweidegebied
	hoofdbomenstructuur :

- 1 westelijke randweg / delftlaan
- 2 libellepad / fuikvaartweg / meerspoorpad
- 3 langs de waarderpolder
- 4 vondelweg
- 5 spaarndamseweg
- 6 rijksstraatweg
- 7 fonteinlaan / dreef
- 8 leidse vaart
- 9 amsterdamse vaart
- 10 wagenweg
- 11 prins bernhardlaan / amerikaweg / aziëweg
- 12 europaweg
- 13 schipholweg
- 14 jan gijzenkade
- 15 zaanenstraat / zaanenlaan
- 16 orionweg
- 17 kleverparklaan / spaansevaartstr / dr. leijdsstr / industrieweg / tot aan karperweg

- 18 zijlweg
- 19 vlaamseweg / westergracht
- 20 oostweg
- 21 zomervaart
- 22 boerhaavelaan
- 23 hemmekespad
- 24 belgielaan / kennedylaan / floris van adrichemlaan
- 25 noord schalkwijkerweg / zuid schalkwijkerweg
- 26 statenbolwerk / kennemerplein / prinsenbolwerk
- 27 bolwerken
- 28 parklaan
- 29 nieuwe gracht
- 30 nassaulaan / gedempte oude gracht
- 31 wilhelminastraat
- 32 raamvest / gasthuisvest / kampervest
- 33 raamsingel / gasthuissingel / kampersingel
- 34 pijlslaan
- 35 kamperlaan / paviljoenlaan
- 36 spaarnelaan
- 37 lange herenest / gedempte herensingel / gedempte oostersingelgracht
- 38 oude weg

Het groenstructuurplan richt zich op het in standhouden, uitbreiden en aanvullen van de bepalende bomenlijnen. Op de kaart zijn de lijnen opgenomen die ruimtelijk en functioneel van belang zijn.

Ten opzichte van de groenstructuurkaart in het Structuurplan 2020 is de hoofdbomenstructuur fijnmaziger. Deze uitbreiding is soms slechts een verandering van naamgeving, zoals de bomenrij tussen de Waarderpolder en de waterzuivering. Hier staat al een bomenrij, maar deze is tot nu toe niet bestempeld als onderdeel van de hoofdbomenstructuur.

Kansen voor de hoofdbomenstructuur:

In de hoofdbomenstructuur zijn ontbrekende schakels (bomenrijen) tussen de lanen. deze kunnen toegevoegd worden om de structuur krachtig te maken.

- Jan Gijzenkade (westelijk deel)
- Vondelweg (tussen Jan Gijzenkade en Eksterlaan)
- Spaardamseweg
- Prinsen Bolwerk en Zaanenstraat
- Zaanenlaan (tegenover park)
- Kleverlaan (tegenover begraafplaats)
- Gedempte oostersingel Gracht
- Prins Bernardlaan (noordelijk deel)
- Amsterdamse Vaart (oostelijk deel)
- Leidsevaart
- Pijlslaan
- Amerikavaart (noordelijk deel)

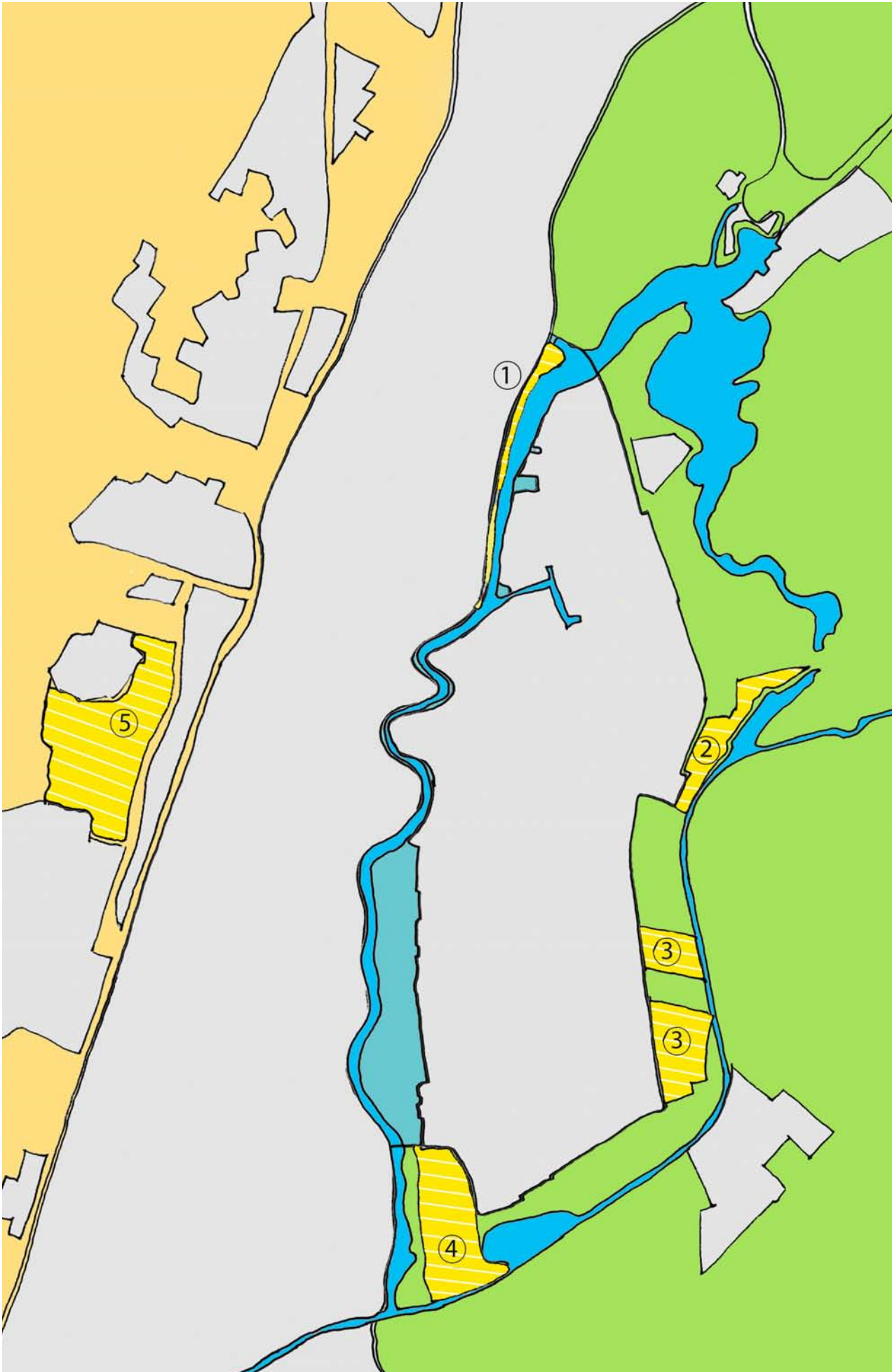
In het bomenbeleidsplan wordt de hoofdbomenstructuur verder uitgewerkt. In dit plan wordt ingegaan op de hiaten in de bomenstructuur op wijkniveau. In het bomenbeleidsplan staat ook welke bescherming en welke groeiomstandigheden de bomen nodig hebben.

2.3 ONTWIKKELEN VAN *HET SPAARNE* ALS GROENBLAUWE RUGGENGRAAT

Ook het Spaarne is noord-zuid georiënteerd. Hierdoor wordt de stad sterker geleed. Deze groen-blauwe ruggengraat wordt ontwikkeld als een recreatieve zone. Vooral in het noordelijke deel langs de Spaarndamseweg is op recreatief gebied nog veel te winnen.

Kansen voor het gebied rond het Spaarne:

- het ontwikkelen van de Spaarndamseweg tot een groene promenade in de geest van het Spaarneplan.
- het Spaarne wordt momenteel verder ontwikkeld voor waterrecreatie, met meer faciliteiten voor pleziervaart (aanlegplaatsen) en watergebonden activiteiten.
- het landschap langs het Spaarne recreatief aantrekkelijker maken en beter toegankelijk.
- ontwikkelen en bereikbaar maken van de Put van Vink.

landschappelijke noord-zuid lijnen

2.4 UITBREIDEN EN VERBETEREN VAN HET NETWERK VAN RECREATIEVE ROUTES OM HET GROEN IN EN OM DE STAD BETER BEREIKBAAR TE MAKEN

De recreatieve routes maken deel uit van de hoofdstructuur. Er is echter ook een sterke relatie met de buurtgroenstructuur. Voor de duidelijkheid van het rapport is er voor gekozen de recreatieve routes in hoofdstuk 3 te beschrijven.

2.5 VERBETEREN VAN DE RECREATIEMOGELIJK- HEDEN IN DE STADRANDGEBIEDEN

Het groen in de hoofdstructuur heeft door de landschappelijke structuur van Kennemerland een noord-zuid oriëntatie met dwarsverbanden in oost-west richting (de sporten van de ladderstructuur).

In het westen ligt het Westelijk Tuinbouwgebied dat nog grotendeels agrarisch is ingericht. Het gebied heeft goede mogelijkheden om aan te sluiten bij de kwaliteiten van landgoed Elswout.

Aan het oosten van de stad liggen, de Mooie Nel, de Ringvaart van de Haarlemmermeer, Spaarnwoude en het Hekslootgebied. Rond Schalkwijk worden recreatiemogelijkheden in de groene zoom ontwikkeld, zodat een groot aaneengesloten en recreatief aantrekkelijk groengebied ontstaat. Het karakter van deze plekken zal de kwaliteiten van het veenweidegebied hebben. Dit geldt ook voor de Zuiderpolder, waar ook mogelijkheden zijn voor recreatieontwikkelingen. De ontwikkeling van de jachthaven bij Schoterroog zal de recreatieve kwaliteit van de oostflank vergroten. Door de komst van de Schoterbrug wordt de groene oostflank beter verbonden met Haarlem Noord.

- duingebied / landgoederen
- bebouwing
- groen-blauwe ruggengraat
- veenweidegebied
- te ontwikkelen gebieden :

- 1 spaarndamseweg
- 2 zuiderpolder
- 3 poelpolder
- 4 vereenigde polders
- 5 groot elswout

Kansen voor de stadsrandgebieden

Rond Haarlem zijn verschillende plannen in ontwikkeling:

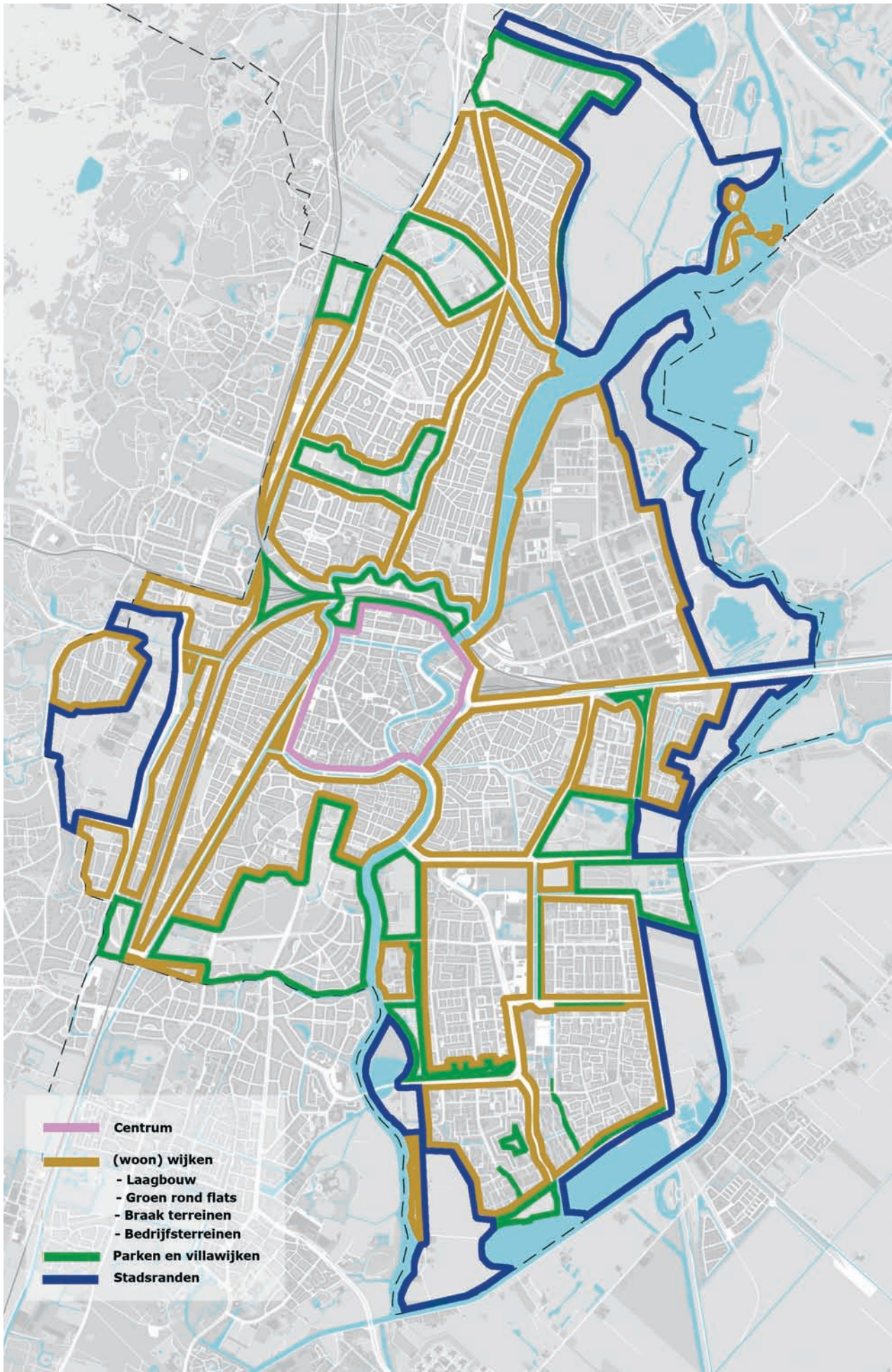
- bij het Westelijk Tuinbouwgebied, ligt het accent op het vergroten van recreatief medegebruik (fietsen, wandelen en varen). Het is een zoekgebied voor volkstuinen en deels wordt het gebied geschikt gemaakt voor natuurontwikkeling.
- voor het Hekslootgebied gaat het om de verbetering van de ecologische kwaliteit en recreatief medegebruik.
- bij de Verenigde polders kan de Betuwelaan tussen de Sloeweg en de Meiendel heringericht worden voor recreatie.
- mogelijkheden voor ontwikkeling van waterrecreatie zijn er in de Molenplas, de Mooie Nel, de Ringvaart en de Schouwbroekerplas.
- in de Zuiderpolder/ Liewegje is het veenweidelandschap minder goed herkenbaar, daarom zijn hier intensieve vormen van recreatie (manege, camping) mogelijk.
- in enkele delen van de Poelpolder is naast ontwikkeling van wandel en fietsroutes, ontwikkeling van intensieve recreatie mogelijk zoals het realiseren van volkstuinen, doetuinen en schooltuinen.
- rond de Meerwijkplas ligt de nadruk op het kunnen maken van een rondwandeling, natuurontwikkeling en de mogelijkheid om in de plas te vissen.
- in Schoteroog wordt een jachthaven ontwikkeld en in het zuidelijk deel is een recreatiegebied.
- bij de Veerplas kan aan de westkant intensieve recreatie versterkt worden: outdooractiviteiten, zwemplas en oeverrecreatie. Aan de oostkant kan natuur met recreatief medegebruik ontwikkeld worden.

2.6 VERSTERKEN VAN DE ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONES

Het ecologisch beleid van de gemeente staat in de nota Meer Natuur in Haarlem (1997). Dit jaar wordt de nota aangepast. De opvolger zal een uitwerking zijn van de ecologische structuur als beschreven en vastgesteld in het Structuurplan 2020.

In de regio Zuid-Kennemerland zijn drie ecologische hoofdzones:

- de duinzone, inclusief binnenduinrand. Hier is het groen, zandig, droog en gedeeltelijk bebost. Het duingebied is een kerngebied van de nationale ecologisch hoofdstructuur (Natura 2000 gebied nr 111) en is onderdeel van een internationale natuurzone.
- de stedelijke zone (binnen de gemeentegrens). Deze bestaat uit de groene stadsranden en het groen binnen de bebouwing.
- de veenweide zone, een open, vochtig tot nat gebied met veengrond. De Mooie Nel, Buitenliede, Binnenliede en de Ringvaart vormen de noord-zuid gerichte ruggengraat van de ecologische hoofdstructuur. Het Hekslootgebied en de Spaarndammerpolder horen tot de nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

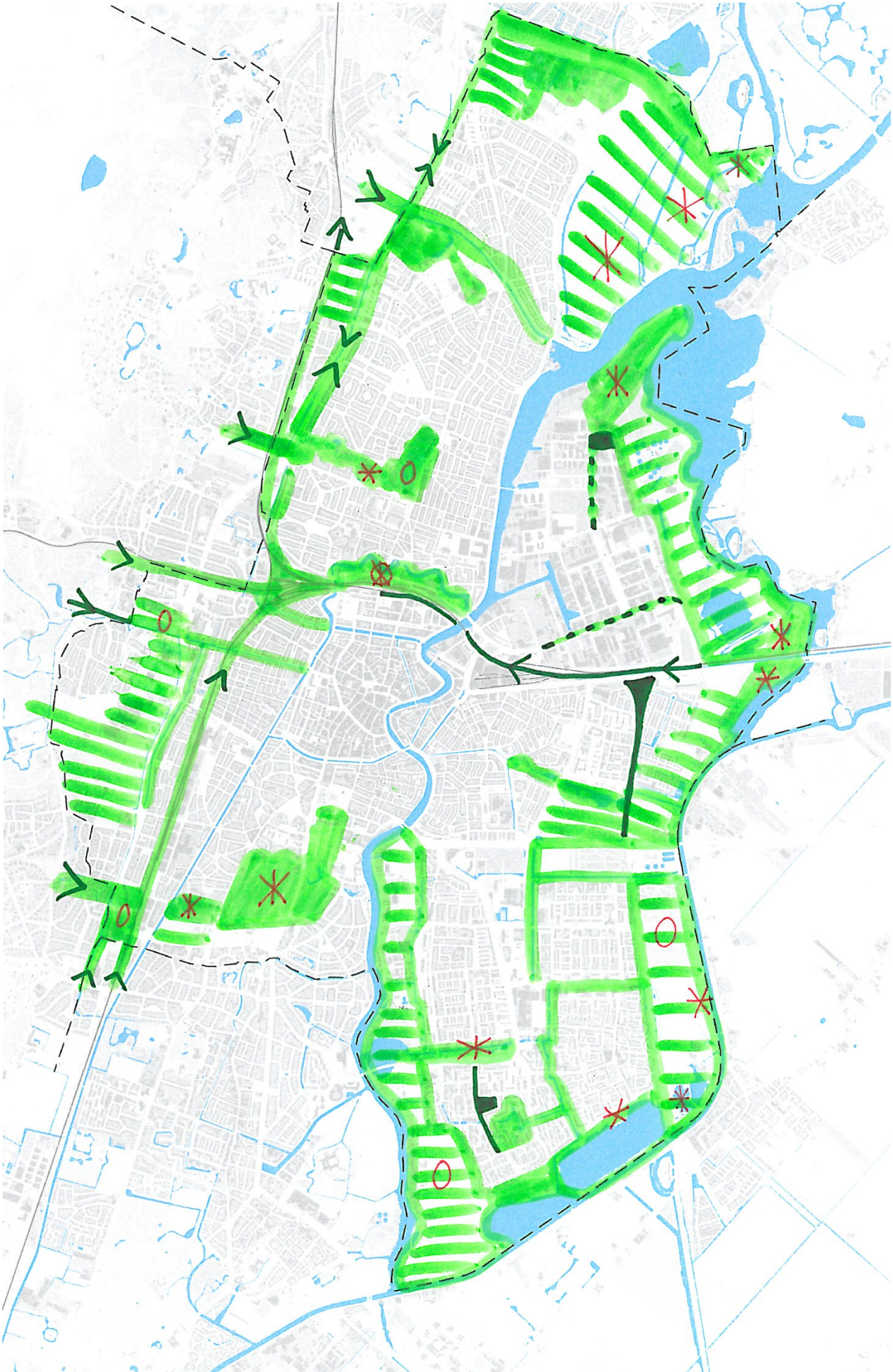
Stedelijke zone

De stedelijke ecologische zone ligt binnen de hoofdgroenstructuur. Op enkele plekken is de keuze gemaakt om het groen op ecologische wijze in te richten. Er is ook een aantal structuren in de stad waar ecologie één van de hoofdfuncties is: de bermen langs de spoorlijnen, de zone langs de Jan Gijzenvaart, de verbindingzone Aerdenhout-Haarlemmerhout, en alle grote stadsparken. Het is belangrijk om deze soortenrijke plekken in stand te houden, omdat ze niet vervangbaar zijn. In Haarlem zijn de ecologische meest waardevolle plekken het rietmoeras langs de Ringvaart in de Poelpolder, het Vogelbosje Eindhoven, de Stinsemilieu(1) en de bloemrijke schrale graslanden. Het Hekslootgebied en de Verenigde Polders zijn beschermde weidevogelgebieden. Groengebieden die versterkt en beschermd worden als ecologisch waardevol zijn apart aangeduid op de themakaart groen in het Structuurplan 2020.

Binnen het stedelijk gebied is een zonering van vrijwel geen natuur in het stadscentrum naar meer natuur via de woonwijken en parken naar de stadsranden. In de woonwijken zijn privétuinen de overheersende vorm van groen / natuur in de stad. In gewone stadstuinen komen honderden soorten insecten voor en veel vogels.

De grote parken en groene dwarsverbanden werken als concentraties stadsnatuur. Bij goed ecologisch beheer van inheemse bossages met bloemrijke randen kunnen nog meer soorten dieren voorkomen dan in stadstuinen. De grote groengebieden bevorderen de in- en doorstroom van natuur vanuit de stadsranden de woonwijk in.

(1) Stinse voorjaarsbloeiende planten in een beboste omgeving

Kansen voor de ecologische structuur

De ecologische corridors lopen langs de spoorlijnen, langs de zuidrand van Schalkwijk en over de Verdolven Landen langs de Slaperdijk. Deze corridors worden ontwikkeld.

Er kunnen in de polders een aantal 'schoonwater-met-moeras-kernen' worden ontwikkeld met een grotere biodiversiteit dan in de boezemwatergangen. Het is hierbij wel belangrijk dat deze watergangen niet met boezemwater worden gevoed.

In de duinzone kan natte natuur worden ontwikkeld binnen de structuur van watergangen met schoon, afstromend duinwater.

In de stedelijke zone is langs en in de bestaande watergangen ruimte voor beperkte oeverbegroeiing en voor waterplantengroei.

In samenwerking met Rijnland worden kansen benut om langs de hoofdwatergangen natuurvriendelijke oevers aan te leggen.

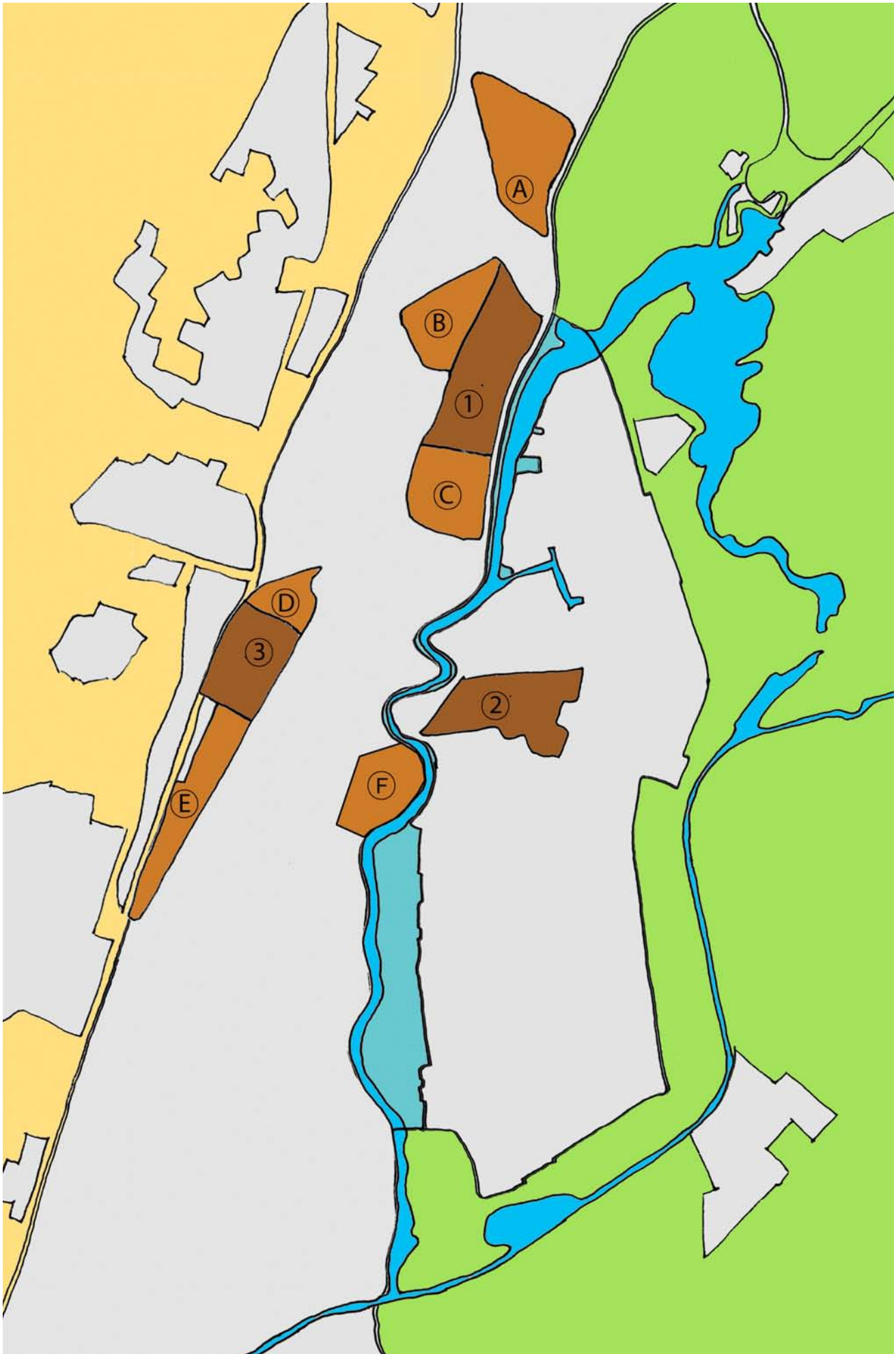

- 3.1 Liefst meer, maar niet minder groen in de buurten
- 3.2 Snel en makkelijk naar het groen buiten de stad

BUURT GROENSTRUCTUUR

Inleiding

De groenstructuur van de wijken wordt gevormd door het (semi) openbare, toegankelijke groen. In dit groen zijn de mogelijkheden voor wandelen, zitten en spelen van belang. Voor spelen zijn ruig groen, trapveldjes en groen omzoomde speelplekjes/-pleinen nodig. De aanwezigheid van kijkgroen is voor de beleving en positieve waardering van de buurt essentieel.

buurten met groenarmoede

3.1 LIEFST MEER, MAAR NIET MINDER GROEN IN DE BUURTEN

3.1.1 De groen kwaliteit en kwantiteit van de buurten

Een van de kwaliteiten van Haarlem is de grote diversiteit aan woonsferen. Dit komt doordat de stad veel verschillende woontypologieën heeft. Elke woontypologie heeft een specifiek stedenbouwkundig verkavelingspatroon. Bij elk van deze typen horen karakteristieke vormen en hoeveelheden van openbaar groen.

De gemeente spant zich in voor verbetering van het groen in de stad. De buurten met groenarmoede krijgen daarbij extra aandacht. In deze buurten is het aantal vierkante meters groen per woning zeer laag; minder dan tien m² groen per woning. In een aantal groenarme buurten ontbreekt bovendien een buurtpark of groenelement met goede afmetingen (van ca. 0,5 hectare) binnen een loopafstand van driehonderd meter. Voor deze buurten is een zoekgebied opgenomen voor het vinden van een locatie voor een buurtpark of groenelement van formaat (bijlage 2).

- duingebied / landgoederen
- bebouwing
- groen-blaue ruggengraat
- veenweidegebied
- wijken met groenarmoede
 - A vondelkwartier / vogelenbuurt
 - B planetenwijk
 - C transvaalbuurt
 - D zijlweg oost
 - E leidsevaartbuurt
 - F rozenprieel
 - 1 indischebuurt noord en zuid
 - 2 oude amsterdamsebuurt, potgieterbuurt, van zeggelenbuurt
 - 3 leidsebuurt
- zoekgebieden voor nieuwe buurtparken

Binnen elke typologie in Haarlem zijn voorbeelden waar de kwantiteit en kwaliteit van de groenstructuur goed is:

- centrumgebieden: Binnenstad
- verdichte buurten zonder voortuin: Slachthuisbuurt
- verdichte buurten met voortuin: Dietsveld/ Houtvaartkwartier
- gemengde buurten met royale aanleg: Koninginnebuurt/ Bos en Vaart
- tuindorpen: Overdelft
- villawijken: Den Hout
- kleinschalige strokenbouw: Sinnevelt
- grootschalige strokenbouw: Boerhaavewijk
- woonerven: Meerwijk

Er is een aantal buurten binnen de typologieën 'Verdichte buurten met en zonder voortuin' waar de kwaliteiten in de openbare ruimte het gebrek aan groen onvoldoende compenseren. Een positief voorbeeld is de Binnenstad. De structuur, compositie en architectuur in die buurten zijn niet van dien aard dat het beschermde stadsgezichten betreft, zoals de Stationsbuurt, de Spaarnwouderbuurt en de Patrimoniumbuurt. Groenarme wijken zonder voortuin en soms een kleine achtertuin zijn aangewezen op groen in de buurt.

Hieronder staat per stadsdeel in welke buurten er te weinig groen is. Sommige buurten zijn een zoekgebied voor een buurtpark of andere vormen van groen, omdat het groenoppervlakte hier zeer laag is. Ook ontbreekt in deze buurten vaak privégroen dat de aanwezigheid van openbaargroen kan compenseren. Al in het structuurplan is aangegeven dat meer groen voor deze buurten wenselijk is. In alle stadsdelen van Haarlem verdient de kwaliteit van het groen meer aandacht.

Stadsdeel West:

- Leidsebuurt, groenarmoede
- Zijlweg-Oost, groenarmoede
- Leidsevaartbuurt, groenarmoede en zoekgebied voor buurtpark / vergroening

In stadsdeel Noord (1)

- Vondelkwartier, groenarmoede
- Planetenwijk, slechte kwaliteit van het groen
- Vogelenbuurt, groenarmoede
- Indische buurten Noord, groenarmoede en zoekgebied voor buurtpark / vergroening
- Waterrbuurt

In stadsdeel Noord (2)

- Transvaalbuurt, groenarmoede
- Indische buurten Zuid, groenarmoede en zoekgebied voor buurtpark / vergroening

In stadsdeel Oost

- Potgietersbuurt, groenarmoede en zoekgebied voor buurtpark / vergroening
- Oude Amsterdamse buurt, groenarmoede en zoekgebied voor buurtpark / vergroening
- Van Zeggelenbuurt, groenarmoede en zoekgebied voor buurtpark / vergroening
- Parkwijk

In stadsdeel Zuid

- Rozenprieel, groenarmoede

In de stadsdelen Delftwijk en Schalkwijk is voldoende groen, maar het aanwezige groen, is van matige kwaliteit. Hier ligt de prioriteit in het verbeteren van het groen.

De oplossing van de geconstateerde knelpunten in de buurten wordt gezocht in:

- het groen dat er is (vooral in groenarme buurten) ook bij nieuwe ontwikkelingen te behouden of zelfs uit te breiden aan de hand van de groenambitie (zie verder).
- de kwaliteit van het bestaand buurtgroen te verbeteren en daarmee de leefbaarheid van de buurt.
- het groen buiten de stad of in de omgeving toegankelijk te maken door het verbeteren van de recreatieve routes.

Met compact groen in de vorm van stoepgroen, gevelbegroeiing en daktuinen is een stenige omgeving te vergroenen. Plantsoenen, bredere profielen en/of het aanleggen van (kleine) groengebieden waar gespeeld kan worden, zorgen ook voor meer groen in de buurt. Maar er zijn vooral creatieve oplossingen nodig omdat zowel woningbouw, groen en verkeer aanspraak maken op dezelfde schaarse (openbare) ruimte. Meervoudig ruimtegebruik, bijvoorbeeld in de vorm van daktuinen het aanleggen van dak- en geveltuinten is een mogelijkheid om in de compacte stad de milieu- en belevingskwaliteit te bevorderen. Deze daktuinen kunnen (deels) opengesteld worden voor het publiek waardoor er aanvullende (semi) openbare ruimte ontstaat.

3.1.2 Gedifferentieerde groenrichtlijn

De gemeente hanteert een gedifferentieerde groenlijnen (ambitie) voor de buurten met als doel de gewenste hoeveelheid groen in de buurten te beschermen en te ontwikkelen. Deze richtlijn voor (semi) openbaar groen(2) is afhankelijk van de stedenbouwkundige opbouw en varieert van 15 m² per woning in de buurten met groenarmoede tot 45 m² in de kleinschalige strokenbouw. Immers iedere typologie heeft een andere (groen)inrichting van de openbare ruimte. Bij hoogbouw is per woning geen of nauwelijks privé groen(3) en zijn bewoners aangewezen op het (semi) openbare groen. Bij laagbouw beschikken bewoners over privé tuinen.

Tabel 1: Gedifferentieerde groenrichtlijn voor (semi)openbaar groen in de buurt voor Haarlem in aantal m² per woning(4).

Stedenbouwkundige typologie	Richtlijn (semi)openbaar groen binnen de buurt
Buurten met groenarmoede met beperkte ruimte in en om de buurt	15 m ²
Overige verdichte buurten met en zonder voortuinen en linten van verspreide bebouwing.	20 m ²
Gemengd met royaal aanleg, tuindorpen, kleinschalige strokenbouw en villawijken	30 m ²
Woonerven en grootschalige strokenbouw	45 m ²
Centrum en beschermde stadsgezichten	n.v.t., maar de hoeveelheid groen mag in principe niet afnemen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Groenambitie als instrument

De gemeente gebruikt de groenrichtlijn bij het opstellen van gebiedsvisies en stadsdeelvisies. De groenrichtlijn wordt opgenomen in het programma van eisen van zowel stedenbouwkundige ontwikkelingen als de herinrichting van de openbare ruimte. De gemeente hanteert de groenrichtlijn als toetsingscriterium bij de beoordeling van stedenbouwkundige ontwerpen, schetsontwerpen en definitieve ontwerpen voor de openbare ruimte. De richtlijn (ambitie) is richtinggevend.

Er is geen richtlijn voor groen in het centrum, de beschermde stadsgezichten en in bijzondere bebouwing (industriegebied). De reden hiervoor is de waardevolle en vastgelegde stedenbouwkundige structuur en de aanvullende kwaliteiten van de openbare ruimte die het gebrek aan groen compenseren.

De hoogte van de groenrichtlijn is gebaseerd op normen uit het Groenstructuurplan van 1991, wetenschappelijk onderzoek (Bervaes, 1996) en de evaluatie van de buurten met goede kwaliteit in Haarlem (bijlage 2, de buurtpaspoorten).

(2) het groen heeft betrekking op het semi-openbaar groen omdat de gemeente hier invloed op heeft. Semi-openbaar groen is vaak in beheer van woningbouwcorporaties

(3) voor de individuele bewoner is het privé groen een belangrijke kwaliteit, die bijdraagt aan de beleving van de woonomgeving

(4) in bijlage 2 de Buurtpaspoorten, staat de hoeveelheid groen per buurt in de huidige situatie en de gedifferentieerde groenrichtlijn

Toepassing groenrichtlijn

De kwalitatieve en kwantitatieve consequenties van een project voor het groen worden aangegeven in een groentoets. De groentoets geeft aan hoeveel vierkante meters groen en hoeveel bomen er staan binnen de projectgrenzen en wat de kwaliteit, conditie en toekomstverwachting hiervan is. Het ontwerp / plan van de ontwikkelaar geeft vervolgens aan hoeveel vierkante meter groen en hoeveel bomen behouden blijven en / of worden teruggeplant. Door de hoeveelheden groen en het aantal bomen in de huidige situatie en de toekomstige situatie van elkaar af te trekken, blijft een groensaldo over. Dit saldo geeft aan hoeveel vierkante meters groen en hoeveel bomen er bijkomen of verdwijnen. Deze gegevens worden meegenomen in de besluitvorming over een ontwikkelingsplan of bouwaanvraag.

Binnen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen streeft de gemeente de gedifferentieerde groenrichtlijn na. Hierbij kunnen ontwerpingrepen, zoals dubbel ruimtegebruik behulpzaam zijn. Als de gemeente overtuigd is van het feit dat de gedifferentieerde richtlijn niet binnen het project gerealiseerd kan worden, wordt gekeken naar compensatie of kwaliteitverbetering van bestaand groen binnen de buurt. Een kwalitatieve verbetering wordt bereikt door bijvoorbeeld het realiseren van een combinatie van groen en water. Een functionele verbetering wordt bijvoorbeeld bereikt door het inrichten van groen als groene speelruimte.

Voorbeeld toepassing Groenrichtlijn

In een verdichte buurt met 6 m² groen per woning worden 60 woningen gesloopt en 100 herbouwd. De groenrichtlijn binnen de buurt is 15 m² groen per woning. De 100 woningen staan langs een straatlengte van 250 meter. Aan bestaand groen verdwijnt voor nieuwbouw in deze buurt 500 m² en 24 bomen.

Volgens de gedifferentieerde groenrichtlijn is de inspanning gericht op:

Compensatie van 24 bomen en 500 m² groen. Het is gewenst om $15 - 6 = 9$ m² groen per woning x 100 woningen = 900 m² extra groen te creëren. Het groen na de bouw kan bijvoorbeeld bestaan uit:

- » een groene zit / ontmoetingsplek van 20 x 30 m = 600 m², semi openbaar groen
- » een kleine groen speelplek van 10 x 30 m aan groen = 300 m²
- » singel / rand / berm langs het project = 500 m²
- » 24 bomen

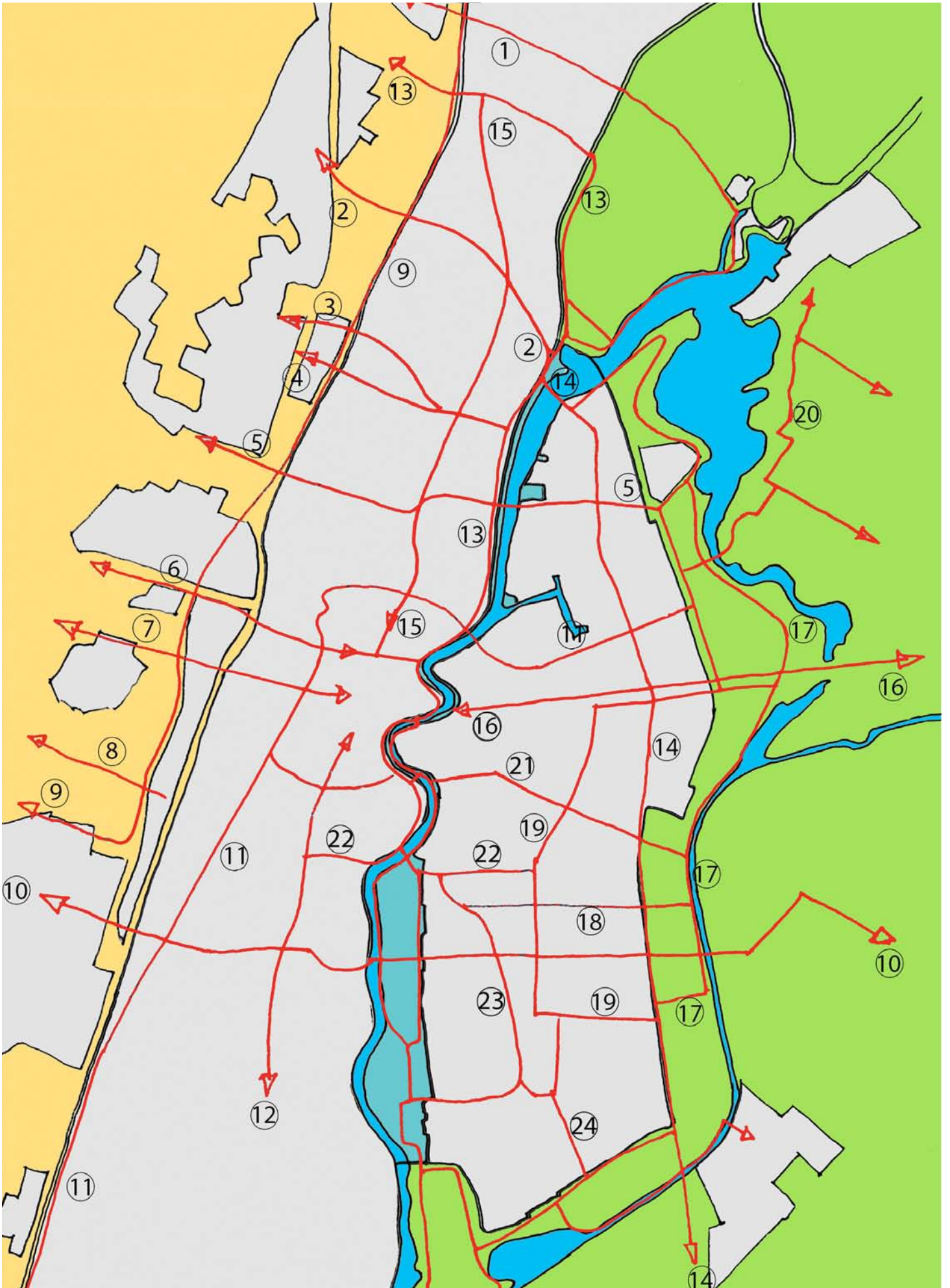
3.2 SNEL EN MAKKELIJK NAAR HET GROEN BUITEN DE STAD

Groene wandel- en fietsroutes gaan langs lanen en straten met bomen, door de parken en langs watergangen. Deze recreatieve routes maken de hoofdgroenstructuur beter beleefbaar en zijn een belangrijke verbindende schakel voor de bereikbaarheid van het groen in de stad en het landschap erbuiten. Door het aanleggen van recreatief aantrekkelijke routes, kunnen straks meer mensen gebruik maken van het groen. Vooral voor bewoners van groenarme buurten zijn deze routes erg belangrijk om het (gebruiks)groen te kunnen ervaren.

Om het groen in en om de stad te bereiken, zijn er nu verschillende barrières voor fietsers, wandelaars en spelende kinderen.

Barrières

- de grootste barrière tussen de bebouwde kom en het duingebied met zijn landgoederenzones en de kust, zijn de Westelijke Randweg en de spoorlijn.
- het spoor richting Beverwijk / Uitgeest is een barrière.
- de oostkant van de stad is tot aan de Ringvaart en de Mooie Nel goed ontsloten. Het gebied daarachter is nog niet goed te voet of met de fiets te bereiken.
- het spoor, de Schipholweg en de Amsterdamse vaart vormen een barrière in de noord-zuid richting van de groen zoom.
- barrières binnen de stad zijn: de Europaweg, de Waarderweg, de Prins Bernhardlaan, de Amerikaweg en de Spaarndamseweg.
- het Spaarne is een grote barrière tussen de oostelijke en westelijke stadsdelen. Alleen in de binnenstad liggen voldoende brugverbindingen. Hier draagt het water in grote mate bij aan de belevingskwaliteit.

recreatieve routes

Tegenover deze barrières staan kansen om de routes te verbeteren. Er liggen kansen in de ontbrekende verbanden. In een aantal gevallen zijn de aanwezige verbanden niet groen of te klein van formaat, waardoor zij nauwelijks een recreatieve functie hebben.

Kansen voor recreatieve routes

- over de Randweg kunnen meer groene recreatieve verbindingen aangelegd worden.

Het Structuurplan 2020 voorziet al in een verbouwing van de Randweg ter hoogte van de Zijlweg en ook onder de Randweg wordt de wandel- en fietsverbinding Houtmanpad verbeterd.

- de noord-zuid zones zijn op diverse plaatsen doorsneden met infrastructuur. Aan de oostkant biedt de ontwikkeling van de Spoorzone de aanleiding om de barrière van de Amsterdamse vaart te slechten.
- in Haarlem Noord wordt de Schoterbrug een belangrijke nieuwe verbinding en hier kan een aantrekkelijke recreatieve route op aansluiten. Het groen in de recreatiegebieden ten oosten (Mooie Nel, Binnenliede) en noorden (Schoterroog) van de Waarderpolder raakt op die manier veel meer bij de stad betrokken. Vooral voor groenarme buurten als het Vondelkwartier, Vogelenbuurt, Dietsveld en Indischebuurt Noord, betekent dit een verbetering van de bereikbaarheid van gebruiksgroen in Recreatieschap Spaarnwoude.
- de Waarderbrug biedt kansen voor het maken van mooie recreatieve verbindingen over het Spaarne.

Het is de bedoeling om in 2010 de Recreatienota te actualiseren. Er wordt dan verder ingegaan op het uitbreiden en verbeteren van het netwerk van recreatieve routes in en om de stad. De recreatieve routes komen in de geactualiseerde recreatienota. De ommetjes van circa 4 tot 5 km vanuit de stad naar het buitengebied krijgen hierin extra aandacht.

- duingebied / landgoederen
- bebouwing
- groen-blaue ruggengraat
- veenweidegebied
- groene routes :

- 1 slaperdijkweg / slaperdijk
- 2 jan gijzenkade
- 3 orionweg
- 4 zaanenstraat / zaanenlaan
- 5 kleverparklaan / spaansevaartstraat / dr. leijdsstraat / industrieweg / tot aan karperpad
- 6 zijlweg / garenkokerskade / nieuwe gracht
- 7 houtmanpad / houtmankade / brouwersvaart
- 8 marcelisvaart
- 9 westelijke randweg / delftlaan
- 10 munterslaan / spanjaardslaan / spaarnelaan / belgiëlaan / kennedylaan / floris van adrichemlaan

- 11 leidsevaart / kindhuisvest / bolwerken / oude weg
- 12 fonteinlaan / dreef
- 13 zuid schalkwijkerweg / noord schalkwijkerweg / binnen spaarne / spaarnedamseweg / vondelweg
- 14 libellepad / fuikvaartweg / waarderweg
- 15 rijksstraatweg
- 16 amsterdamse vaart
- 17 karperpad / stekelbaarspad / liewegje / meikeverpad / bijenpad
- 18 boerhaavelaan
- 19 prins bernhardlaan / amerikaweg / azieweg
- 20 lagedijk / penningveer
- 21 zomervaart / burg. reinaldapark / nieuwe weg
- 22 paviljoenslaan / kamperlaan / buitenrustlaan / schipholweg
- 23 europaweg
- 24 briandlaan / hemmekespad

- 4.1 Kwaliteitsbenadering
- 4.2 Instrumenten voor een kwaliteitsimpuls van het groen

KWALITEIT WAARBORGEN IS MAATWERK

4.1 KWALITEITSBENADERING

Het verbeteren van de kwaliteit van het groen is een aspect waar de gemeente veel waarde aan hecht. Het groen in Haarlem is van over het algemeen van matige kwaliteit. Door achterstallig onderhoud is het groen versoberd en verschaald (dit probleem is door de raad onderkend en onderhoudsbudgetten zijn verhoogd). Met een kwaliteitsverbetering kan de waarde van het groen aanzienlijk worden verhoogd.

De belangrijkste aspecten van kwaliteit van groen in het stedelijk gebied zijn bruikbaarheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en visuele aantrekkelijkheid.

Bruikbaarheid gaat over de geschiktheid van het groen voor bijvoorbeeld recreatie, spelen en ontmoeten door verschillende gebruikers (voetgangers, kinderen, minder validen enz.). Bereikbaarheid heeft er mee te maken in hoeverre het groen op een prettige en veilige manier te bereiken is voor fietsers en voetgangers (met name kinderen). Duurzaamheid wil zeggen dat beplanting is aangebracht die binnen het beschikbare beheerbudget tot volle wasdom kan komen (mooi oud kan worden) en die past bij de functie die het groen vervult. De functie kan zijn kijkgroen, gebruiksgroen of groen met ecologische waarde. De visuele waarde van het groen draagt bij aan de beleving van de stad. Het gaat over ruimtelijkheid en dat het een positieve bijdrage levert aan de omgeving. Dat de groene ruimte schoon en goed onderhouden is, is een voorwaarde om van de kwaliteit van het groen te genieten.

Samenvattend kunnen we dus zeggen dat de kwaliteit van het groen goed is als het groen past binnen de gebouwde (architectuur) omgeving, als het een positieve bijdrage levert aan de uitstraling / karakter van de plek, haar functies aansluiten op de wensen van de gebruikers in het plangebieden en het beheer en onderhoud is afgestemd op de aanplant .

Voor groen in de buurten is er groenkwaliteit van bestaand groen en groen dat nog ontwikkeld moet worden. Centraal in beide situaties van de kwaliteitsbenadering van het groen staan de gebruikers.

Dit betekent dat maatwerk op wijkniveau essentieel is bij uitbreiding van het groen.

De vraag is hoe de aspecten (bruikbaarheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en aantrekkelijkheid) van kwaliteit bereikt en beoordeeld worden. De gemeente heeft hiervoor een aantal instrumenten die zij kan inzetten.

KWALITEIT WAARBORGEN IS MAATWERK

4.2 INSTRUMENTEN VOOR EEN KWALITEITSIMPULS VAN HET GROEN

Voor het beoordelen van de kwaliteit van het groen wordt onderscheid gemaakt tussen de kwaliteit op structuurniveau en elementniveau. Het structuurniveau heeft betrekking op de hoofdgroenstructuur zoals beschreven in hoofdstuk 2. En het elementniveau betreft het groen in de buurten, de groenelementen zoals een vak met bodembedekkers, of een boom.

In Hoofdstuk 2 zijn voorstellen gedaan voor het verbeteren van de kwaliteit op structuurniveau. Dit hoofdstuk spitst zich toe op de kwaliteit op elementniveau of wel het groen in de buurten. Op elementniveau zijn vooral de inrichtingskwaliteit, verzorgingskwaliteit en technische kwaliteit van belang. De kwaliteit van bestaand groen is te sturen door inrichting (ontwerp) en beheer. Voor bestaand groen heeft de gemeente reeds een aantal instrumenten om de kwaliteit van het groen te beoordelen en kwaliteitsverbeteringen voor te stellen.

4.2.1 Instrumenten voor de kwaliteit van bestaand groen

Buurtpaspoorten

Buurtpaspoorten (bijlage 2) kunnen behulpzaam zijn bij het verbeteren van de kwaliteit van het groen in de buurten. De buurtpaspoorten zijn een beschrijving en analyse van het groen in elke buurt van Haarlem. Er is een analyse gemaakt van de beeldkwaliteit (robuustheid, variatie, aantrekkelijkheid voor verschillende doelgroepen en herkenbaarheid van de buiten ruimte), de bereikbaarheid en de bruikbaarheid (openbaarheid, toegankelijkheid en de compleetheit van de aanwezige groenvoorzieningen). Op basis van deze analyse staan in de buurtpaspoorten de kansen en knelpunten voor verbetering van het groen in de buurten.

Beleidskader Openbaar Ruimte

Het Beleidskader Openbaar Ruimte geeft een richtlijn voor onderhoud en is de basis voor het maken van Handboeken Inrichting Openbare Ruimte (HIOR's). Doel is verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Als achtergrond voor de onderhoudskwaliteit (schoon, heel, veilig, verzorgd) geldt het door CROW opgestelde nationale Handboek Kwaliteit Openbare Ruimte (KOR)

HIOR

Het Hior is een instrument dat volgt uit het beleidskader Openbaar ruimte. Op stadsdeelniveau worden HIOR's gemaakt (handboeken voor de inrichting van de openbare ruimte). In deze handboeken staat een visie op de inrichting van de openbare ruimte (incl. het groen) en richtlijnen voor de toe te passen materialen. Het geeft kaders voor materialen, profielen, details en objecten, waarmee bij ontwerp, inrichting, uitvoering en beheer rekening moet worden gehouden. Het HIOR kan als instrument gebruikt worden bij de kwaliteitsverbetering van met name bestaand groen. Voor de binnenstad is al een HIOR opgesteld. Voor Schalkwijk en Haarlem Noord worden ze momenteel opgesteld.

Onderhoudskwaliteitsprofielen

Haarlem werkt met drie kwaliteitsniveaus voor onderhoud; sober, standaard en verzorgd. Deze wordt in een onderhoudskwaliteitsprofiel voor een deelgebied vastgelegd. In deze profielen staat de ambitie per onderhoudsaspect (beeldkwaliteit, netheid en veiligheid van de groene ruimte). De zogenaamde referentiebeelden geven een indicatie van de kwaliteit die hoort bij deze niveaus. Binnen een kwaliteitsniveau kunnen door het schuiven met beheerbudgetten nog wel accenten worden aangebracht op plekken waar een hoger beheerniveau gewenst is (wijkwinkelcentrum bijvoorbeeld).

Externe beoordelingsinstrumenten

Voor de integrale kwaliteitsbeoordeling van groen heeft instituut Alterra de methode INTEGRO (Oosterbaan e.a.) ontwikkeld. Deze methode geeft voor elementen en verschillende beheereenheden een beschrijving van functies, kwaliteitskenmerken en mogelijke kwaliteitsniveaus. Deze methode is gericht op kwaliteitsaspecten als ecologie, sociale en fysieke veiligheid en netheid.

Tabel 2: Relatie tussen de kwaliteitsaspecten en de verschillende beleidsplannen.

Kwaliteitsaspect	Elementniveau = Groen in de buurt	Structuurniveau
Beeldkwaliteit en beleefbaarheid	Buurtpaspoorten	Hoofdbomenstructuur GSP en Bomenbeleidsplan
Bruikbaarheid, functionaliteit veiligheid	Buurtpaspoorten en Beleidskader Openbare Ruimte	Parkenvisie en Bomenbeleidsplan, Groene zones en ontwikkeling groengebieden GSP, Recreatienota
Bereikbaarheid	Buurtpaspoorten	GSP 2020, Recreatienota
Ecologische kwaliteit		Uitwerking Meer Natuur in Haarlem
Cultuurhistorische kwaliteit	Monumentale bomenbeleidsplan en Beheerplannen	Parkenvisie, Beheerplannen en inrichtingsplannen Welstandsnota
Inrichtingskwaliteit	Handboeken inrichting Openbare Ruimte en Bomenbeleidsplan	
Verzorgings- en onderhoudskwaliteit	Beleidskader Openbare Ruimte, Inrichtings- en beheerplannen en het Bomenbeleidsplan	
Duurzaamheid	Beleidskader Openbare Ruimte, Inrichtingsplannen, Beheer- en onderhoudsplannen, Hoofdgroenstructuur GSP en Bomenbeleidsplan	

4.2.2 Instrumenten voor de kwaliteit van groen in ontwikkelprojecten

De gemeente heeft ook een aantal instrumenten om te komen tot kwalitatief goed groen in ruimtelijke plannen. Deze instrumenten kunnen nog wel verfijnd worden en meer toegespitst op een goede inbedding van groen in de plannen.

Groentoets

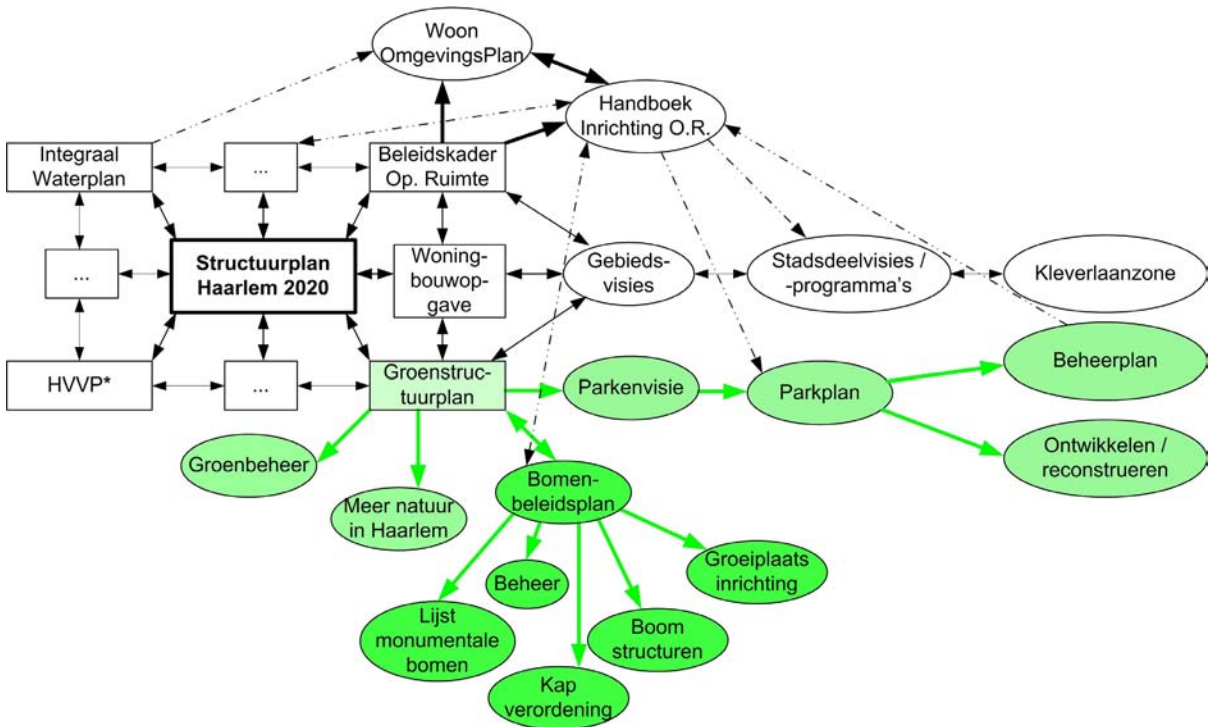
Vanaf april 2007 moet in ieder plan voor ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte een groenparagraaf worden opgenomen, de zogenaamde groentoets. Hierin staat de kwaliteit van het groen, zodat bij ontwikkelingen van het gebied duidelijk wordt wat behouden of eventueel aangepast moet worden.

Gebiedsvisies

Voor gebieden waar grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn, worden gebiedsvisies opgesteld. Dit is een integrale visie, als uitwerking van het structuurplan en de stadsdeelvisie. De gebiedsvisie moet ook een visie bevatten op het kwaliteitsaspect groen. De groenambitie uit dit groenstructuurplan wordt in de gebiedsvisies verwerkt. Om een optimale kwaliteit te bereiken voor het plangebied is het belangrijk dat vanaf de start van het proces een beleidsmedewerker, ontwerper en beheerder openbare ruimte en groen meedenken over het ontwerp, de inrichting en het beheer van het groen in het gebied. Bij deze integrale aanpak is de 'Handreiking Duurzame Stedenbouw' van belang. Voor de technische ruimtelijke eisen en profielen bestaat de nota 'De richtlijnen fysieke projecten'.

Het planproces

Ook voor kleinere ontwikkelingen in de stad (bv een bouw- blok) geldt de relatie tussen de kwaliteit van een ontwerp, de inrichting en beheer en onderhoud. Vanaf het eerste initiatief moet de waarde van het groen en de eisen voor het groen onderdeel van het planproces zijn. Zowel het groenbeleid als de expertise op het gebied van groenbe- heer moeten hierin worden betrokken. Als een groenont- werp niet goed te beheren is, leidt dit tot verloedering van het gebied. Om dit te voorkomen moet de beheerder al in een vroegtijdig stadium van de planvorming meedenken.

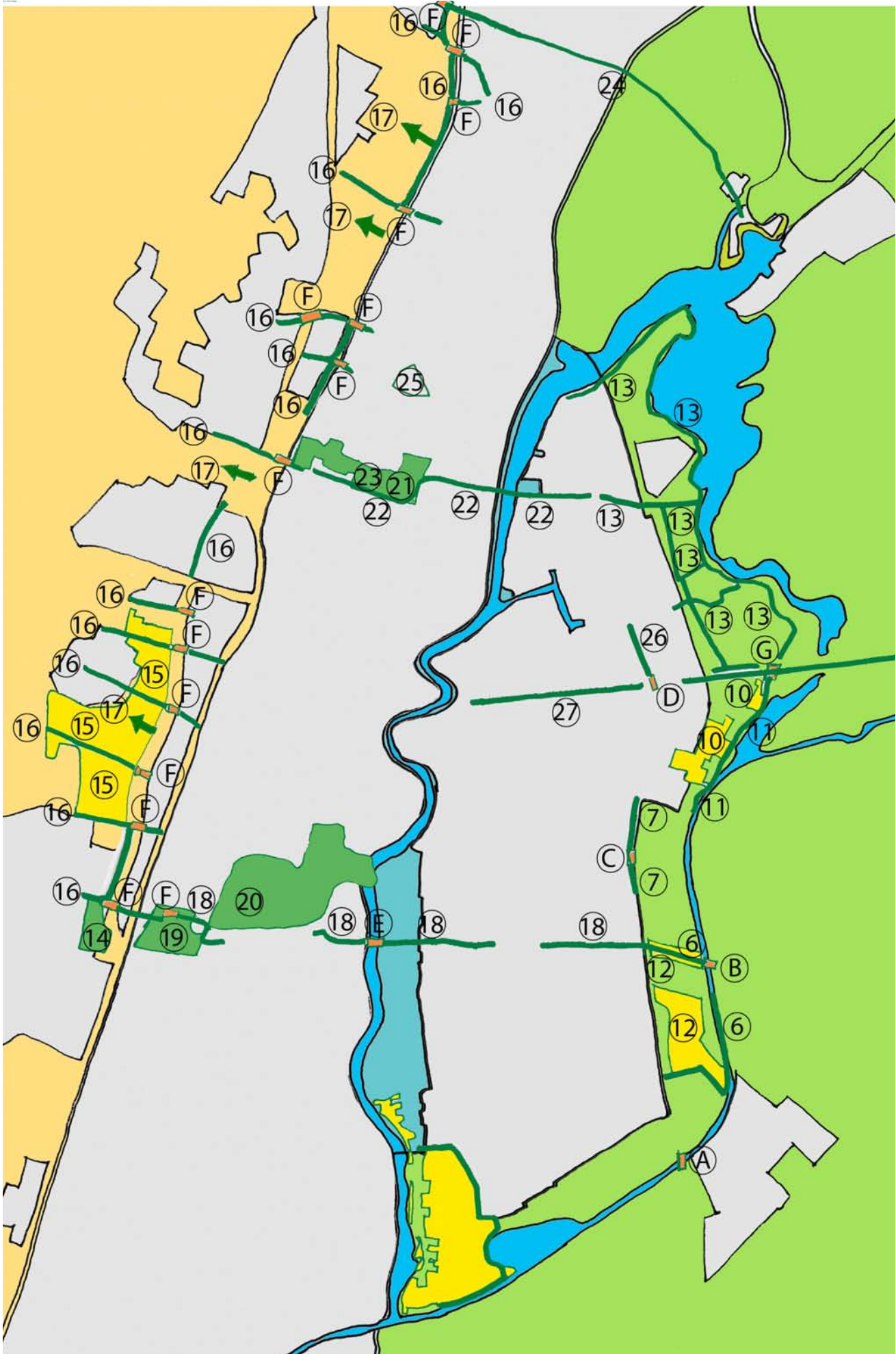
*Haarlems Verkeer en Vervoersplan

REALISATIE TOT 2020

Navolgende voorstellen betreffen verbeteringen in de hoofdgroenstructuur of beleidsopgaven als uitwerking van dit groenstructuurplan. De voorstellen zijn gesplitst in 2 fasen:

- korte termijn (tot 2013)
- middellange termijn (tot 2020)

realisatiekaart behorende bij tabel 1 Hoofdstructuur

Tabel 3: Uitvoering op korte termijn waar middelen voor zijn gereserveerd in het MJP-OGV 2009-2012

Uitwerking	Voorstellen	Begroot
Beleid	Uitwerking stappenplan voor het hanteren van de gedifferentieerde groenrichtlijn. Deze uitwerking wordt vastgelegd in de nota 'Richtlijn fysieke projecten' en wordt vastgesteld door B&W.	Begroting: beheer en onderhoud Groen, product Beheer en Beleid
Beleid	Instrumenten verder uitwerken en geschikt maken om de kwaliteit van het groen te versterken; Hior, groentoets, procesbeschrijving en PvE.	Begroting: beheer en onderhoud Groen, product Beheer en Beleid
Beleid	Bijhouden mutaties in het groen en welke ontwikkelingen hebben geleid tot versterking, behoud en afname van het groen. Wordt in het jaarverslag over gerapporteerd.	Begroting: beheer en onderhoud Groen, product Beheer en Beleid
Beleid	Projecten formuleren voor het behoud van groen en het realiseren van meer groen in de stad. Specifiek aandacht voor buurtgroen en mogelijkheden voor vergroening.	Begroting: beheer en onderhoud Groen, product Beheer en Beleid
Beleid	Borging van het groen in de planprocessen in de organisatie.	Begroting: beheer en onderhoud Groen, product Beheer en Beleid
N-Z zone Oostflank Nr 6	Het aanvullen en uitbreiden van recreatief aantrekkelijke langzaam-verkeerroute rond Schalkwijk, zodat bereikbaarheid en bruikbaarheid van het groen toeneemt.	Grootschalig groen, IP 65.18, 2010
N-Z zone Westflank Nr 14	Ontwikkelen van het Van Leeuwenhoekpark.	Begroting: Intensivering groen (m62/a63), 2013.
N-Z zone Westflank Nr 17	Op de plaatsen waar vrije zichten mogelijk zijn richting de binnenduinrand storende beplanting en bebouwing verwijderen; langs de Westelijke randweg en in de bollenvelden en weilanden.	Begroting: Intensivering groen (m62/a63) 2013.
O-W zone, de Hout Nr 19	Het natuur en hakhoutbeheer in Eindhoven doorzetten.	Begroting: Beheer en onderhoud openbaar groen, product: Dagelijks onderhoud groen
O-W zone, de Hout Nr 20	Het verbeteren van de dagelijkse gebruiksmogelijkheden van de Hout, zoals wandelen, zitten en spelen.	Grootschalig groen, IP 65.18, 2010/2011

- parken
- aanvullingen recreatieve routes
- recreatieve ontwikkeling
- duingebied / landgoederen
- bebouwing
- groen-blaauwe ruggengraat
- veenweidegebied

Tabel 4: Uitvoering op korte termijn waar geen middelen voor zijn (Mogelijke dekking afhankelijk van subsidie)

Uitwerking	Voorstellen
Lange lijnen, het spoor Nr 28	Het gericht aanbrengen van groen tegen de geluidsschermen die langs het spoor verrijzen.

Tabel 5: Uitvoering op middellange termijn waar middelen voor zijn

Uitwerking	Voorstellen	begroot
Beleid	Opstellen wijkvisies voor de groenarme buurten	Begroting: beheer en onderhoud Groen, product Beheer en Beleid
O-W zone, Kleverpark Nr 21	Meer visuele openheid realiseren, zodat de beleving wordt vergroot en het gebied toegankelijker wordt.	Grootschalig groen, IP 65.18, 2010/2011
O-W zone, Zaanenparkzone, Nr 25	Langs de Zaanenlaan het park visueel meer openen naar de straat door het verwijderen van heesters.	Begroting: Intensivering groen (m62/a63) 2013.

REALISATIE TOT 2020

Tabel 6: Uitvoering op middellange termijn waar geen middelen voor zijn (Mogelijke dekking afhankelijk van subsidie)

Uitwerking	Voorstellen
N-Z zone Oostflank Nr 7	Het aanvullen van de langzaamverkeerroute langs de Fuikvaartweg over de N205, langs de volkstuinten tot aan het Libellepad. Hiermee wordt het Reinaldapark ontsloten voor Schalkwijk.
N-Z zone Oostflank Nr 10	Ontwikkelen van de Zuiderpolder als recreatiefuitloopgebied.
N-Z zone Oostflank Nr 11	Opwaardering van het Liewegje als recreatieve route, die aansluit op het Stekelbaarspad in de Veerplder.
N-Z zone Oostflank Nr 12	Het maken van een nieuw inrichtings- en beheerplan voor het zuidelijk deel van de Poelpolder. Uitgangspunt is een combinatie van het huidige gebruik met extensieve recreatie en natte natuur.
N-Z zone Oostflank Nr 13	Het aanvullen en opwaarderen van het padennetwerk, waardoor de noord-oostflank beter geschikt wordt voor recreatie en beter gaat functioneren als uitloopgebied. Een goede verbinding tussen de industrieweg en het Karperpad is hierbij van groot belang. Het creëren van een ecologische plas-dras zone in combinatie met waterberging aan de oostkant van de A. Hofmanweg (zie ook Integraal waterplan)
N-Z zone Westflank Nr 15	Het ontwikkelen van het gebied aansluitend op het landgoed Elswout. Uitgangspunt bij de ontwikkeling is het recreatief gebruik intensiveren met behoud van de natuurfunctie (in noordelijke deel al in gang gezet).
N-Z zone Westflank Nr 16	Door het bestaande padennetwerk in de westelijke stadsrand aan te vullen en beter geschikt te maken voor recreatie, gaat dit gebied beter functioneren als recreatief uitloopgebied.
O-W zone, de Hout Nr 18	Het aanvullen van de recreatieve groene route tussen het Libellepad, het spaarne, de Hout en de Leidsevaart, langs de Floris van Adrichem-, Belgie- en de Spaarnelaan.
O-W zone, Kleverpark Nr 22	Het meer toegankelijk maken van de diverse onderdelen middels een continue, recreatieve route die de groengebieden aaneenrijgt.
O-W zone, Slaperdijk Nr 24	Versterken en veiliger maken van de recreatieve verbinden over de Slaperdijk, het zgn. Slaperdijkpad. Deze route verbindt het duingebied met Spaarnwoude.
Waarderpolder / Schalkwijk Nr 26	Het maken van een langzaamverkeerroute tussen het Meerspoorpad en de Waarderweg, waarbij de Amsterdamse Vaart gekruist moet worden.
Amsterdamse Vaart Nr 27	De vaart weer in het zicht brengen door het bosplantsoen te verwijderen en te vervangen door een doorgaande plasdrasoever.

- 6.1 Begrippenlijst
- 6.2 Kaart Hoofdgroenstructuur
- 6.3 Kaart Haarlems Groen

APPENDIX

APPENDIX

Hieronder staat een overzicht van de begrippen die gehanteerd zijn in het groenstructuurplan.

» **Beleefbaarheid van groen**

Een kwaliteitsaspect van groen waarbij de robuustheid, variatie, aantrekkelijkheid voor verschillende doelgroepen en herkenbaarheid van de buitenruimte van belang is.

» **Belevingsgroen**

Groen dat dient voor de beleving van kinderen en dat bijvoorbeeld bestaat uit een ruig groen speelterrein waarin kinderen de kwaliteiten van groen kunnen beleven.

» **Beschermde stadsgezichten**

Buurten of delen van buurten die aangewezen zijn vanwege hun bijzondere cultuurhistorische en stedenbouwkundige kwaliteit. In deze gebieden dienen de hoofdkenmerken van deze kwaliteit behouden en ontwikkeld te worden.

» **Blokgroen**

Vakken met beplanting, gras en bomen die in straat, hof, woonerf of pleintje liggen. Deze zijn kleiner dan een halve hectare en functioneren over het algemeen als aankleding van de buurt en verbetering van de milieuomstandigheden.

» **Bruikbaarheid groen**

Een kwaliteitsaspect van groen waarbij de openbaarheid, de toegankelijkheid en de compleetheid van de aanwezige groenvoorzieningen van belang is.

» **Buurtgroen**

Vakken met beplanting, gras en bomen met een oppervlakte tussen de 0,5 en 5 hectare die over het algemeen functioneren als gebruiksgroen, ontmoetingsplek, speelplek, aankleding van de buurt en verbetering van de milieuomstandigheden. Als het buurtgroen groter dan enkele hectares is kan gesproken worden van een buurtpark.

- » **Buurtpaspoort**
Een systematische beschrijving van een buurt waarin de hoeveelheid groen en het aantal bomen, de woningdichtheid, de karakteristiek van de bebouwing en het groen, de bereikbaarheid van het groen in de omgeving en de barrières, knelpunten en kansen voor verbetering van het groen staan. Bij het buurtpaspoort hoort een kaart met onder andere de opbouw van het groen, de aanwezigheid van speelplekken, trapveldjes en mogelijkheden om in het groen te spelen.
- » **Doetuinen**
Kleine en grotere complexen hobbytuinen op grond van de gemeente en in beheer bij zelfstandige verenigingen.
- » **Ensemble**
Een groep elementen die als een samenhangend object herkenbaar zijn, bijvoorbeeld een park, begraafplaats of een plantsoen met een monument erin (zie Bijlage D).
- » **Functiemenging**
Het mogelijk maken van diverse vormen van gebruik in hetzelfde gebied.
- » **Gemeenschappelijke tuin**
Het met één of meer anderen deelhebben aan een omheind stuk grond waar bloemen gekweekt of groenten geteeld worden.
- » **Geomorfologie**
De opbouw van de ondergrond van het landschap op basis van de aardkundige patronen met verschillende vormen. Bij Haarlem zijn de duinen, de standwal en de strandvlakten onderdelen van de geomorfologische opbouw.
- » **GIOS Groen in en om de stad (zie bijlage C.1)**
Beleidsprogramma voor de grote steden in Nederland om te bevorderen, dat nabij de stadsrand en binnen het stedelijk gebied natuur- en groengebieden worden aangelegd, die ook een duidelijke extensieve recreatiefunctie hebben. Zo zijn de inwoners snel in het groen om er te wandelen of te fietsen.
- » **Groen**
Alle bomen, struiken en plantsoenen in de openbare ruimte in beheer bij de hoofdafdeling Wijkzaken.
- » **Groenblauwe ruggengraat**
De groenblauwe ruggengraat bestaat uit het Spaarne met haar oevers en de routes en groengebieden die daar direct op aansluiten.
- » **Groen in de buurten**
Groenvakken die binnen de begrenzing van de buurten liggen en bestaan uit blokgroen en buurtgroen. Dit groen is te vinden in de straten, pleintjes en woonerven, in de vorm van plantsoenen en kleine parkjes.
- » **Groenarmoede**
Aanduiding voor gebrek aan groen binnen een buurt als dit onder de 10 m² per woning komt en er geen compenserende kwaliteiten aanwezig zijn.
- » **Groene dwarsverbanden**
De zones in Haarlem met groen van enig formaat die in oost-westrichting lopen. Bijvoorbeeld de zone langs de Jan Gijzenvaart en de Kleverlaanzone.
- » **Groene flanken**
De gebieden met een landschappelijk karakter die ten westen en oosten van Haarlem liggen. In deze flanken liggen landbouwgronden, natuurgebieden, recreatiegebieden, parken, sportterreinen, volkstuintencomplexen en landgoederen.
- » **Groene routes**
Verbindingen voor voetgangers en fietsers die door groengebieden lopen of die langs de route een kralensnoer van groene elementen hebben. De verbindingen hebben voldoende continuïteit (er zijn geen grote barrières) en als men deze gebruikt overheerst het groene karakter.
- » **Groene zoom**
De aaneenschakeling van groengebieden die langs de oost- en zuidrand van Schalkwijk liggen.
- » **Groenelement**
Laagste niveau van ordening in het groen, bijvoorbeeld een vak bodembedekkers, rozen of een parkboom.
- » **Groenniveau**
Onderscheid van groen naar de manier waarop het functioneert voor een bepaald deel van de stad. Bijvoorbeeld de onderverdeling in stadsparken, wijkparken, buurtgroen en blokgroen. Een ander onderscheid is het groen op stadsniveau en het groen in de buurten. Bij het kwaliteitsonderzoek (zie Bijlage D) maakt men onderscheid in structuurgroen (voor de hele stad), ensembles (samenhangende objecten) en elementen (de aparte vakken of bomen).
- » **Groennorm**
De hoeveelheid groen per woning, afhankelijk van de woontypologie, die de gemeente hanteert als richtlijn voor ruimtelijke ontwikkelingen in de buurten.
- » **Groenparagraaf**
Verplicht onderdeel van elk plan voor ruimtelijke ontwikkeling waarin verantwoord is hoe met het bestaande groen omgegaan wordt.
- » **Groenreserve**
Groen zonder duidelijke functie of betekenis dat veelal in slechte onderhoudsstaat is.
- » **Groenstructuur Haarlem**
Stedelijke hoofdgroenstructuur en het groen in de buurten
- » **Groentoets**
Een instrument dat de gemeente Haarlem inzet om groenvoorzieningen en bomen beter in beeld te brengen bij (voorgenomen) bouw of aanleg. Hiermee beoordeelt de gemeente of een duurzame instandhouding van het groen mogelijk is met uitvoering van de voorgenomen plannen.

Infrastructuur

(Netwerk van) verkeersverbindingen voor auto, trein en bus.

» Inrichtingskwaliteit

De kwaliteit die bepaald wordt door de gebruikte materialen, de constructies, type meubilair en de juiste afmetingen voor goede ontwikkeling en functioneren.

» ILG Investeringsbudget Landelijke Gebied (zie hoofdstuk 4.3).

Investeringsprogramma dat door de provincies uitgevoerd wordt op basis van de rijksnota Vitaal Platteland. Doel is om op effectieve en efficiënte wijze de gebiedsontwikkeling uit te voeren die bijdraagt aan doelen voor ecologie, recreatie, waterberging en vernieuwing platteland.

» Kijkgroen

Groen met een zichtfunctie zoals parken en plantsoenen.

» Laan

Weg of breed pad aan beide zijden (op formele wijze) met bomen beplant, waarbij de boomkruinen dicht bij elkaar zitten of elkaar raken.

» Moderne stedenbouw

Opvatting over het ontwerp en de organisatie van steden waarbij principes als licht, lucht en ruimte en een functionele organisatie van de indeling van de wijk of het stadsdeel prevaleren, zonder direct een relatie te leggen met het omliggende en onderliggende landschap.

» Openbaar groen

Groen dat voor ieder vrij toegankelijk is en dat over het algemeen gelegen is in de stedelijke omgeving.

» Park

Aaneengesloten en samenhangend groengebied dat functioneert als recreatieplek in en om de stad. Parken worden onderverdeeld in stadsparken (bijvoorbeeld De Hout), wijkparken (bijvoorbeeld het Molenplaspark) en buurtparken (bijvoorbeeld het Zaanenpark) afhankelijk van hun omvang, de voorzieningen en het gebied waarvoor zij een functie vervullen.

» Plantsoen

Openbaar groen van beperkte omvang met bomen, gras en beplanting. Heeft meestal een aankledings- en milieu-functie en soms een verblijfsfunctie.

» Recreatiegebied

Gebied dat dient voor ontspanning en extensieve sportieve activiteiten (wandelen, fietsen, joggen, paardrijden) en dat over het algemeen extensief ingericht en beheerd is. Een voorbeeld bij Haarlem is Spaarnwoude.

» Riddersporen

Een veelal groene route die veilig voor kinderen te volgen is.

»

» Semi-openbaar groen

Groen dat in eigendom en/of beheer is van particulieren of woningbouwcorporaties en dat opengesteld is voor omwonenden en andere gebruikers.

» Siereffect

Wanneer een boom opvallende kenmerken heeft die positief gewaardeerd worden, zoals bloei of bijzondere herfstkleuren.

Stedelijke hoofdbomenstructuur

De beeldbepalende lijnen van bomen langs de gebieds-ontsluitingswegen en belangrijke randen of linten. Deze gebiedsontsluitingswegen liggen op de oude structuur- en ontwikkelingslijnen en vormen de toegangswegen tot de stad en de stadsdelen.

» Stedelijke hoofdgroenstructuur

De samenhangende opbouw van groene objecten (parken, begraafplaatsen, sportcomplexen, recreatiegebieden en ander grootschalig groen) en de groene verbindingen in Haarlem die van betekenis zijn voor de stad als geheel. De stedelijke hoofdgroenstructuur bestaat uit de groene flanken, de groene ruggengraat, de groene dwarsverbanden, de groene hoofdbomenstructuur en de lange lijnen.

» Stinsensbegroeiing

Stinsensbegroeiing is een voornamelijk uit bol- en knolgewassen bestaande verzameling van planten die vroeger voor sierwaarde bij landhuizen werd aangeplant. Het zijn over het algemeen voorjaarsbloeiers.

» Stoepgroen

Groen dat (door bewoners of gebruikers) is toegevoegd in de vorm van plantenbakken, uitgelichte tegelrijen of rondom plantenvakken van bomen

» Strokenbouw

Manier van indeling en opbouw van de woonblokken waarbij de woningen in doorlopende stroken liggen. Een voorbeeld zijn de woningen in de Boerhaavewijk in Schalkwijk.

» Technische kwaliteit

De kwaliteit die bepaald wordt door de degelijkheid van materialen en constructie van een element.

» Verzorgingskwaliteit

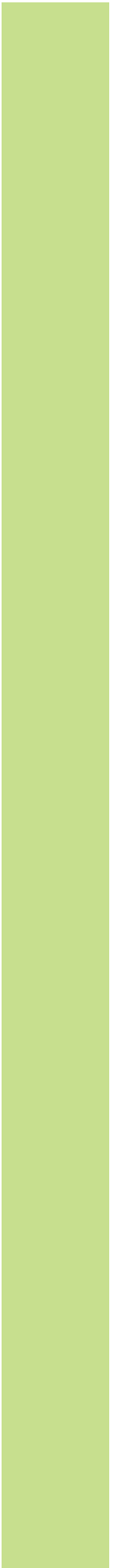
De kwaliteit die bepaald wordt door de manier waarop het dagelijkse onderhoud gedaan wordt. Dit bestaat uit activiteiten als het verwijderen van vuil en onkruid, het maaien van gras, knippen van hagen.

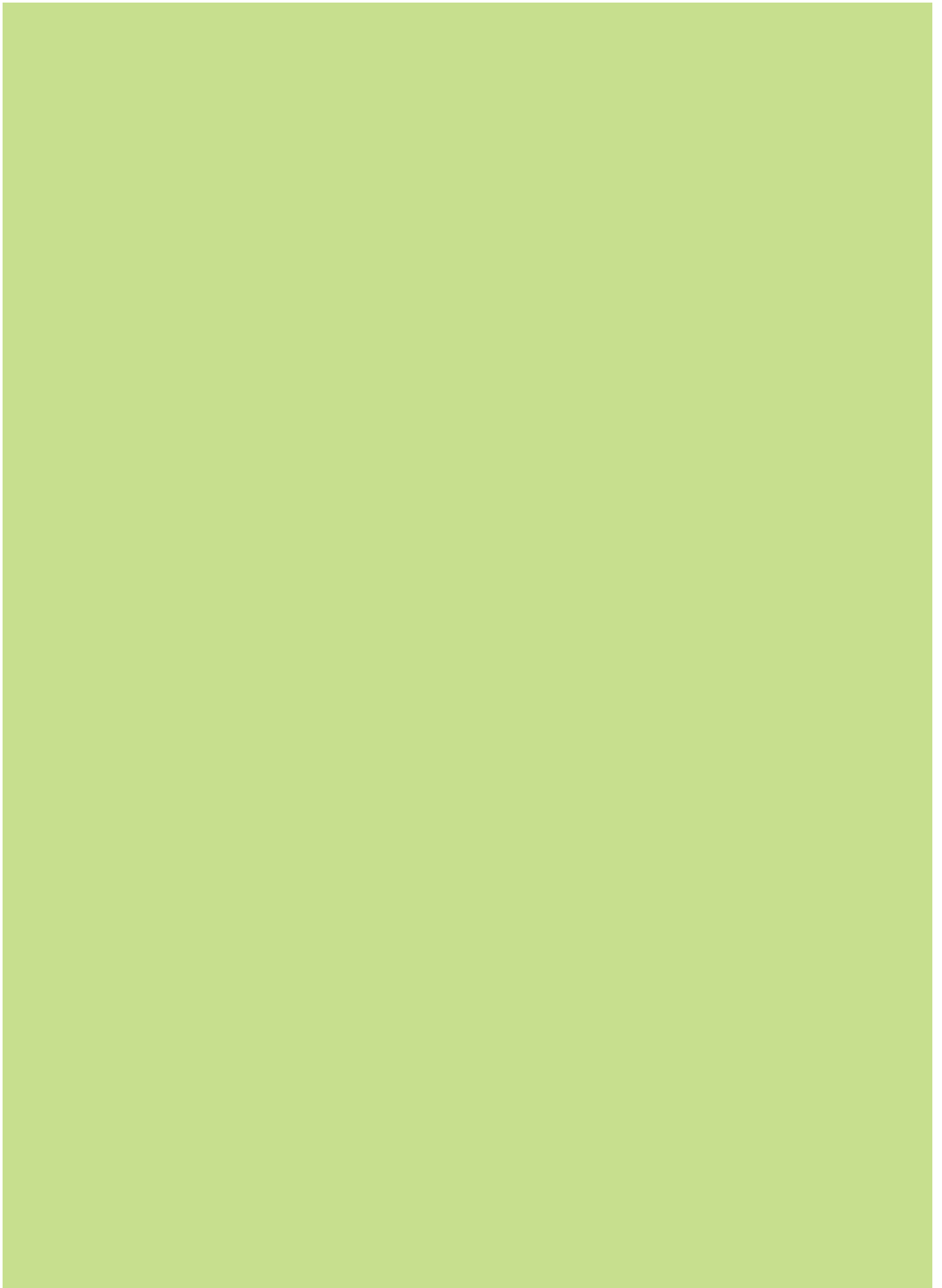
» Woning

vaste woon en verblijfplaats waaronder ook zorgenheden en bejaardentehuizen

» Woontypologie

De opbouw van een buurt gekenmerkt door het stedenbouwkundige verkavelingspatroon, woningdichtheid, aanwezigheid van tuinen (privé en collectief), bouwhoogtes, woningtype (rijwoningen, appartementen, villa's) en percentage openbare ruimte versus privé-grondoppervlak.

Haarlem

Reageren
antwoord@haarlem.nl

Meer informatie
www.haarlem.nl

December 2009

Vragen
023 – 511 33 37

Gemeente Haarlem

Vaststelling Groenstructuurplan 2020

Bijlage 1 achtergrondinformatie

COLOFON

Bestuurlijk opdrachtgever
Wethouder Maarten Divendal

Ambtelijk opdrachtgever
Diana Bakboord

Projectleiding
Diederik Notenboom

Inhoudelijke bijdragen
Afdelingen: Economie & Cultuur, Ruimtelijke Plannen, Stedenbouw & Ontwerp, Openbare Ruimte Groen & Verkeer, Milieu en Gebiedsmanagement.

Adviezen
Klankbordgroep Groenstructuurvisie. Hierin waren vertegenwoordigd de stadsdelen (via enkele wijkraden) en een aantal organisaties op het gebied van groen (Burgerinitiatief "Haarlems Openbaar Groen in de Verdrukking", Ridderspoor, Werkgroep Parken en Groen, Vereniging Haarlem, Haarlemse Bomenwachters en Stichting Zuid Kennemerland Natuurlijk).

Opsteller
Bureau Alle Hosper
DG Groep

Juni 2009

Haarlem

postbus 511
2003 PB Haarlem
tel. 023 511 5115
email. antwoord@haarlem.nl

HOSPER
Landschapsarchitectuur en stedenbouw

DG Groep ingenieurs voor de buitenruimte

INHOUD bijlage 1

1	INLEIDING	5
2	MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS GROEN	7
2.1	Maatschappelijke betekenis groen	9
3	ANALYSE HUIDIGE SITUATIE	15
3.1	Landschappelijke hoofdstructuur	17
3.2	Groene dwarsverbanden	19
3.3	Stedenbouwkundige structuur	21
3.4	Woontypologieën	23
3.5	Hoeveelheid groen in Haarlem	25
4	BELEID	33
4.1	Beleidskaders	35
5	APPENDIX	43
5.1	Vergelijking analyse, hoeveelheid Alterra en groenstructuurplan	45
5.2	Bronnen	49

INLEIDING

Dit is bijlage 1 van het Groenstructuurplan 2020. Hierin staan de achtergronden die gebruikt zijn bij het opstellen van de hoofdnota van het Groenstructuurplan.

De delen zijn als volgt opgebouwd:

De hoofdnota

Dit deel bestaat uit vijf hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk is de inleiding met de aanleiding voor deze nota. Het tweede hoofdstuk gaat over de groenstructuur op stadsniveau. Het derde hoofdstuk heeft betrekking op de groenstructuur op wijkniveau. In hoofdstuk 4 worden instrumenten aangereikt voor het beoordelen van bestaand groen, voor het verbeteren van de kwaliteit van het groen op stad- en wijkniveau (bestaand groen) en voor het nog te ontwikkelen groen.

In het laatste hoofdstuk staan projectvoorstellen voor realisatie van de groenambities.

Bijlage 1

De achtergronden die zijn gebruikt bij het opstellen van het groenstructuurplan staan in bijlage 1. Een hoofdstuk besteedt aandacht aan de maatschappelijke betekenis van het groen. Een tweede hoofdstuk is de analyse van de huidige situatie en gaat over de landschappelijke hoofdstructuur en de stedenbouwkundige structuur van Haarlem. Tot slot zijn de beleidskaders van de gemeente aangegeven.

Bijlage 2

De buurtpaspoorten. Het is een inventarisatie van alle typen buurten in Haarlem op groen gebied. Hierin staan voorstellen om barrières te slechten, het omvormen en differentiëren van groen en verbeteren van de bomenstructuur in de buurten. Het gaat om voorstellen die mogelijk de komende jaren uitgevoerd kunnen worden via wijkcontracten, of parallel aan geplande reconstructies.

Werkwijze

De gemeente Haarlem gaf de bureaus, bureau Alle Hosper en de DG Groep eind 2007 opdracht voor het maken van een Groenstructuurplan. Dit is gebeurd met inbreng van een ambtelijke projectgroep en een klankbordgroep. In de projectgroep zat een brede vertegenwoordiging van de gemeente. De klankbordgroep bestond uit wijkraadsleden, vertegenwoordigers van het burgerinitiatief, de bomenwachters en natuurvriendenverenigingen die in Haarlem actief zijn. Het hoofd van de Hoofdafdeling Wijkzaken was voorzitter.

De concept groenstructuurplan is 17 februari 2009 in het college van B&W behandeld en niet vastgesteld. Belangrijkste kritiekpunten betroffen de nadruk op de kwantitatieve groencompensatie en de onderwaardering van de mogelijke kwaliteitsimpuls voor het groen. Het college wilde een groene richtlijn, zonder financiële compensatie voor groen dat verdwijnt. Er was meer behoefte aan adviezen voor verbetering van de kwaliteit van het groen.

Na dit besluit van het college heeft de gemeente het opstellen het Groenstructuurplan zelf ter hand genomen. Voor het opstellen van het nieuwe groenstructuurplan is gebruik gemaakt van het werk van de bureau's Alle Hosper en de DG Groep. Echter zonder betrokkenheid van de beide bureau's en deze zijn daarom niet meer verantwoordelijk voor de inhoud van het plan.

2.1 Maatschappelijke betekenis groen

MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS GROEN

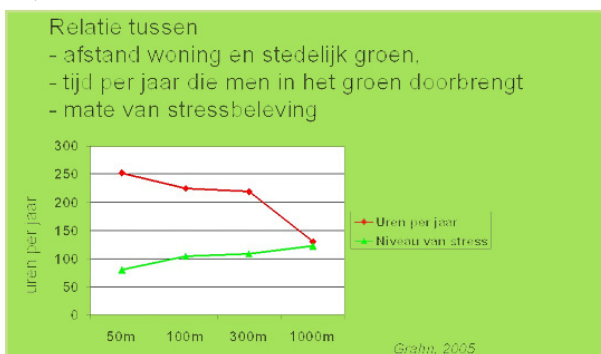
Over het algemeen ziet men de waarde en betekenis van groen hoofdzakelijk als aankleding van de buurt en als een relatieve luxe ten opzichte van nuttige voorzieningen als woningen, parkeerplaatsen en verlichting. Tegenwoordig blijkt duidelijk dat de leefbaarheid in steden in grote mate bepaald wordt door de aanwezigheid van voldoende groen van de juiste kwaliteit. Onderzoek toont aan dat groen voor veel aspecten van het leven in de stad essentieel is. Daarbij kost groen niet alleen geld.

Groen hoort er altijd bij

Groen en gezondheid

Mensen zijn zich steeds meer bewust van het belang van een goede gezondheid en het is van belang om de kosten van gezondheidszorg en ziekteverzuim te beperken. Groen kan er onder meer toe bijdragen om de toename van overgewicht en de mate van stress die mensen ondervinden te beperken.

Relatie stressbeleving, afstand woning tot groen en uren per jaar in groen

Uit onderzoek blijkt dat de nabijheid van groen een positief effect heeft op de vermindering van stress (Grahn, 2005) en gezondheidsklachten (De Vries e.a., 2000). Als het groen dichtbij is dan verblijven mensen langer en vaker buiten, waarbij het type groen minder van belang is. Een goed verzorgd park heeft dezelfde mate van impact als een halfverwilderd bosje waar een wandelpad doorheen loopt of een kleinschalig agrarisch gebied.

Het blijkt dat het aantal gezondheidsklachten met 0,15% per inwoner daalt voor elke 10% extra groen in de woonomgeving.

Als mensen gespannen zijn, hebben ze de behoefte rust te zoeken in de natuur (Schuiling en Van den Berg, 2001).

Bewoners zelf vinden ook dat groen een positief effect heeft op de gezondheid (Buys en Volker, 1997), want 80% geeft aan dat dit zeer belangrijk is, terwijl maar 50% het voornamelijk van belang vindt voor recreatie. Werken in een omgeving met zicht op groen bevordert de concentratie en bij kinderen met chronische concentratieproblemen leidt de aanwezigheid van groen in hun woonomgeving tot

vermindering van de symptomen (Taylor, Kuo & Sullivan, 2001).

Bomen geven door hun schaduw goede bescherming tegen de zon en hierom is het planten van bomen bij speelplekken en scholen van het grootste belang.

Voor het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van Haarlem is het van het grootste belang om de hoeveelheid groen in de groenarme buurten te verhogen. Dit door ervoor te zorgen dat groene buurtplekken en buurtparken op loopafstand van de woningen liggen.

Groen en bewegen

Bewegen voorkomt veel fysieke en mentale gezondheidsproblemen (Mosterd, Bol and De Vries, 1996). Ouderen die blijven bewegen en bijvoorbeeld elke dag een wandeling van 30 minuten maken leven langer en genieten meer van het leven (Dawson e.a. 1998).

De aanwezigheid van groen heeft een positief effect op beweging. Meer groen en natuur betekent dat mensen vaker wandelen, fietsen of joggen. In 2004 onderstreepte de Nationale Gezondheidsraad dit in haar advies 'Natuur en Gezondheid' Dit komt mede doordat groen de woonomgeving verlevendigt, het trekt vogels en andere dieren aan en mensen zijn zich meer bewust van de wisseling van seizoenen.

Voor het bevorderen van de beweging van de inwoners van Haarlem is de aanwezigheid van groene buurtplekken, buurtparken op loopafstand en groene routes door de stad essentieel.

bewegen in het groen

Groen en woningwaarde

Groen levert ook een directe waardevermeerdering op. De aanwezigheid van groen in de woonomgeving kan leiden tot aanmerkelijke hogere prijzen van onroerend goed. Zicht op groen heeft daarbij een groter effect dan groen op loopafstand. De combinatie van groen in de buurt en een groter groengebied in de omgeving heeft daarbij een nog groter effect (Fennema, 1995; Van Leeuwen, 1997; Luttik en Zijlstra 1974; Bervaes, 2000). Dit onderstreept het belang om bij bebouwingsprojecten een voldoende

hoeveelheid groen in het project op te nemen. Dit groen kan of in de woonomgeving of in de vorm van een (semi-) openbare daktuin gerealiseerd worden. Investerings die de gemeente doet in groene buurtplekken en buurtparken leveren op termijn hogere opbrengsten van gemeentelijke belastingen.

Groen en energiebesparing

Groenstructuren en boomsingels dragen bij aan de vermindering van de windsnelheid. Lagere windsnelheden langs gebouwen beperken het warmteverlies en reduceren het energieverbruik met tenminste 10% per jaar, onafhankelijk van de mate van isolatie van de gebouwen (Prendergast, 2003). Bij hogere windsnelheden kan het rendement van groen oplopen tot 40% (Woodruff, 1954). In de zomer kan beschaduwing van woningen en kantoren leiden tot een verlaagde noodzaak tot airconditioning.

Verstrooiing van geluid

Tot voor kort werd voor de vermindering van geluidshinder voornamelijk gezocht in absorptie en reflectie van geluid door de bladeren. Zomers kan dit effect 2,5 tot 3 dB(A) bedragen, wat betekent dat het geluidsniveau tot de helft wordt teruggebracht. Geluidschermen kunnen bij bepaald windrichtingen en -snelheden niet het gewenste effect hebben, omdat het geluid meegenomen wordt door de wind als er achter de dichte schermen turbulentie en afbuiging van de wind optreedt. Beplanting kan de effectiviteit van geluidschermen verbeteren door het afremmen van de wind en het verminderen van de turbulentie. Dit leidt zowel in de zomer als de winter tot een vermindering van de geluidsbelasting die kan oplopen van 3 dB(A) tot 10 dB(A) (Van Renterghem & Botteldoorn, 2003).

Recreatieve waarde van groen

Naast het effect op gezondheid en welzijn is groen ook belangrijk om aan de recreatiebehoeften van mensen en kinderen te voldoen. Hierbij is niet alleen de hoeveelheid van belang, maar ook de kwaliteit (Elzinga en Wong, 1996). Groen dat kinderen speelmogelijkheid biedt bevordert niet alleen hun motorische ontwikkeling, maar ook hun sociale en mentale ontwikkeling. Groene plekken in de directe woonomgeving waar kinderen zelfstandig en veilig kunnen spelen, biedt hun ontmoetingsruimte en een plek om de wereld te verkennen en de natuur te beleven. Groen biedt op een veilige manier bouwmaterialen en speelmogelijkheden. Uit onderzoek blijkt dat kinderen in buurten met bomen vaker buiten spelen dan in vrijwel boomloze buurten (Prow, 2003).

Ongestoord kunnen verblijven in de openbare ruimte is belangrijk voor de identiteitsontwikkeling en de onafhankelijkheid van adolescenten. Zij prefereren daarbij groene plekken boven een stenige omgeving (Bell e.a., 2003).

groen bouw materiaal voor constructiespel

Groene plekken in buurten verschaffen ook volwassenen ontmoetingsmogelijkheden, die de sociale cohesie in buurten bevorderen. Deze leidt tot meer sociale controle in de buurt, waarbij het gevoel van veiligheid verhoogt en zaken als vandalisme en kleine criminaliteit verminderen (Kuo & Sullivan, 2001).

Groen in de woonomgeving leidt tot rust, een lager niveau van irritatie en vermindering van agressiviteit in de buurt. Daarbij zorgt een goed onderhoudsniveau van het groen voor minder vernielingen en vandalisme en een grotere sociale veiligheid.

Voor Haarlem is het hierom met name van belang dat in de groenarme buurten een uitbreiding is van buurtgroenplekken met verblijfskwaliteit en dat parken op loopafstand liggen. Voor de ontwikkeling van kinderen dienen groene speelplekken en natuurlijke kinderspeelbossen ontwikkeld te worden, die verspreid door de stad liggen. Deze dienen opgenomen te worden in de programma's voor Groot Elswout, het Schoterbos, het Westelijk Tuinbouwgebied, de Kleverlaanzone met de oude stadskweektuin, de groenzone langs de Slaperdijk, het Reinaldapark, de Veerpolder en de Haarlemmerhout. Ontwikkeling hiervan is ook mogelijk in het groen langs de Van Dortstraat en het Molenplaspark.

ontmoetingsplek bevordert sociale cohesie

Groen en luchtkwaliteit

De verslechtering van de luchtkwaliteit is alarmerend. Het RIVM gaf in 2005 aan dat Nederland niet in staat is om te voldoen aan de Europese richtlijnen. Door het grote bebouwingsoppervlak en de hoge bevolkingsdichtheid heeft met name de Randstad te maken met een hoge emissie van verontreinigende stoffen per oppervlakte. Verkeer en industrie zijn daarbij de belangrijkste bronnen en de meest schadelijke stoffen zijn roet, NOx en fijnstof. Onderzoek wijst uit dat er een duidelijke relatie is tussen de concentratie fijnstof en gezondheidsklachten, die betrekking hebben op cara, hart-en vaatziekten en tot een kortere levensduur leiden. Kinderen en ouderen zijn in het bijzonder gevoelig voor fijnstof. De huidige concentraties aan fijnstof in Nederland leiden naar schatting tot 2000 doden per jaar.

In Nederland vormt de luchtkwaliteit een onderdeel van de toetsing van ruimtelijke plannen en een te hoge concentratie leidt in een aantal gevallen tot stopzetten van de bebouwingsplannen. Groenvoorzieningen kunnen een bijdrage leveren aan de verbetering van de luchtkwaliteit door de filterende werking. Bomen absorberen NOx en CO2 en leveren overdag zuurstof. De lucht in een straat zonder bomen bevat vier keer zo veel stof als een met bomen. Daarnaast kunnen bomen en windsingels woongebieden afschermen van vervuillingsbronnen. Bij een juiste opbouw kunnen zij 15 tot 25% van de stofdeeltjes (Wesseling e.a., 2004) opvangen en volgens recent onderzoek zelfs tot 75% van het stof afschermen (De Ridder, 2004).

De aanwezigheid van voldoende groen met de juiste structuur biedt daarmee betere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen. De soortenkeuze van beplanting is daarbij van invloed op het zuiverend effect (Kuypers, 2008; Hiemstra e.a., 2008). Een voorwaarde voor een goede werking is de herhaling van lineaire groenstructuren van voldoende formaat (Wesseling e.a., 2004).

Bomen op parkeerplaatsen zorgen door hun schaduwwerking voor een lagere temperatuur van de geparkeerde auto's, waardoor de emissie van koolwaterstoffen, ozon en NOx vermindert. In straten met veel verkeer, met gesloten gevelwanden en/of voor stoplichten mogen bomen geen dichte kroonlaag vormen, omdat anders de vervuiling door het verkeer in de straat blijft hangen. Hiervoor bieden het ontwikkelen van lossere bomenrijen en het aanbrengen van gevelbeplantingen een oplossing (Thönessen, 2005).

Groen en waterbuffering

In de stedelijke omgeving zorgen verharde oppervlakken en daken voor een versnelde afvoer van water en een lagere luchtvochtigheid. In het waterplan van Haarlem is het beleid mede gericht op het klimaatbestendig maken van het watersysteem. De verwachting is dat de hoeveelheid jaarlijkse neerslag en het aantal regenbuien van hoge intensiteit toeneemt. Als hiervoor de capaciteit van het rioolstelsel uitgebreid moet worden, leidt dit tot gigantische investeringen voor overheden. Om de effecten van de klimaatsverandering op te vangen is het noodzakelijk

dat de hoeveelheid groen in de stad niet vermindert maar juist uitgebreid wordt. Naast het particuliere en openbare groen kunnen vegetatiedaken en daktuinen een bijdrage leveren aan het vasthouden en bufferen van regenwater. Onderzoek wijst uit dat vegetatie daken jaarlijks meer dan 60% van het regenwater kunnen opnemen en dat piekbuien met een vertraging van meer dan 3 uur in de riolering komen (De Vries e.a., 2008). Bij het afkoppelen van het verhardingoppervlak van het rioleringsstelsel kan het regenwater in de groenvoorzieningen infiltreren.

Groen en cultuurhistorie

Monumenten en andere cultuurhistorisch belangrijke groengebieden vormen het culturele erfgoed van de stad. Zij dragen bij aan de identiteit van de plek en vormen een schatkamer aan stijlen die de verbinding met het verleden leggen. Aan het cultuurhistorisch groen zijn verhalen gekoppeld die Haarlem haar karakter geven. Ripperda was bijvoorbeeld een verzetsheld die een rol speelde bij de ontwikkeling van de Verenigde Nederlanden en zijn naam leeft voort in een park. Monumentale bomen hebben een ouderdom die groter is dan een mensenleven en bepalen mede het beeld van de openbare ruimte. Herdenkingsbomen markeren belangrijke gebeurtenissen.

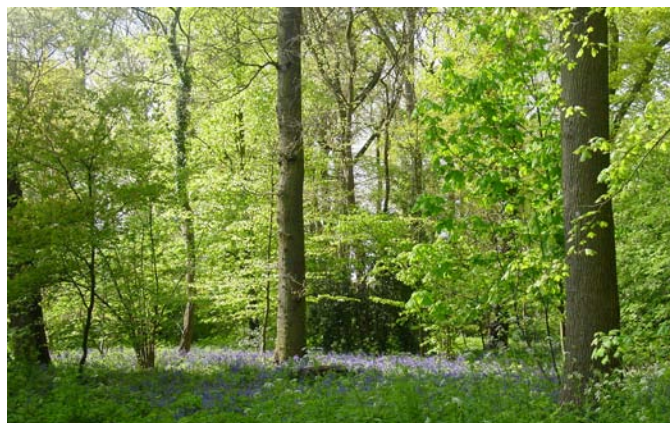
Een aantal parken in Haarlem hebben de status van Rijksmonument of vallen onder een beschermd stadsgezicht. Het Kenaupark, het Frederikspark, de Haarlemmerhout en de Bolwerken verwerven deze status. Zij kenmerken zich door verschillende ontwerpstijlen die de tradities uit verschillende tijden weerspiegelen. De historische hofjes in de binnenstad zijn voor het grootste deel beschermd. Ook het groen in beschermde stadsgezichten en de begraafplaatsen verdienen hierom respect en bij omvorming en renovatie gaat het erom de karakteristiek te behouden en te ontwikkelen.

Het cultuurhistorisch waardevol groen in Haarlem heeft deels een beschermd status. De niet beschermde gebieden dienen bij ontwikkeling behouden en indien nodig aangepast te worden aan de eisen van deze tijd. De aanpak van de Bolwerken waarvoor een nieuw ontwerp en een beheerplan opgesteld is, dient hierbij als voorbeeld. Van de monumentale bomen is een lijst gemaakt en in het Bomenplan is hun bescherming geregeld. Bij nieuwe historische gebeurtenissen op nationaal of stadsniveau is het van belang om ook de monumenten van de toekomst een plek te geven.

Ecologische betekenis van groen

Het groen in de hoofdstructuur en de dwarsverbindingen is essentieel voor het behouden en versterken van het regionale ecologische netwerk. In de groene hoofdstructuur draagt de verhoging van agrobiodiversiteit, door bijvoorbeeld het beheer van perceelranden en oevers, bij aan de kwaliteit van de leefgebieden van inheemse planten en dieren. In de stad bevinden zich ook enkele beschermde natuurterreinen zoals het vogelbosje in Eindehout.

Ook het stedelijk groen is belangrijk voor de ecologische kwaliteit en het bereiken van de beleidsdoelen voor natuur en biodiversiteit. Binnen de stad bestaan specifieke milieus waarin vogels, vlinders, amfibieën en bijvoorbeeld wilde bijensoorten hun plek vinden. Hierbij is het van belang dat het groen dat hoort bij de woontypologieën in Haarlem de flora en fauna goede kansen biedt. Dit kan door de juiste soortkeuze van de bomen en beplantingen. Zo bieden nectarplanten voedsel aan vlinders, streekeigen boomsoorten meer voedsel voor insecten en vogels. In de parken kan het ontwikkelen van *stinsengebloeijing* zowel de ecologische kwaliteit als de natuurbeleving bevorderen.

stinsengebloeijing in Haarlemmer Hout

Naast de soortensamenstelling gaat het er om dat groenelementen de juiste maat en structuur hebben. Groepen struiken van voldoende afmeting kunnen vogels als fitis, tijtjaf en fluitier een plek bieden om te broeden. De stedenbouwkundige typologie en het omliggend en onderliggend landschap in Haarlem biedt voor elke buurt eigen kansen voor natuurkwaliteit. Dit uit zich bijvoorbeeld in de verspreiding van vogel- en vlindersoorten. In Schalkwijk zijn door de zandige grondslag goede voorwaarden voor bloemrijke bermen aanwezig.

Bij de ecologische kwaliteit is ook de natuurbeleving een belangrijke factor. Door bij entrees van groengebieden en langs de groene routes en infrastructuur plekken met gewaardeerde soorten te ontwikkelen, ontstaat een groter draagvlak voor natuur.

Een grotere (genetische) variatie van de boomsoorten, cultivars en genetisch materiaal van bomen en houtige beplantingen draagt bij aan de veerkracht van de boom- en beplantingsstructuur bij het optreden van ziektes en plagen. De verbetering van de ecologische kwaliteit en verhoging van de mogelijkheden voor natuurbeleving dient uitgewerkt te worden in een afzonderlijk beleidsstuk als vervolg op de nota Méér Natuur in Haarlem.

ruige groene plekken voor spelen en natuurbeleving

De conclusies voor Haarlem

op basis van de maatschappelijke betekenis van groen zijn:

» Groen en gezondheid

Zorgen voor voldoende verblijfsgroen op loopafstand van de woning en in elke wijk een buurtpark; aanvullen van groene plekken waar deze ontbreken.

Aantrekkelijke mogelijkheden creëren om vanuit huis een ommetje te maken, de hond uit te laten en bij een park of recreatiegebied te komen. Voor ouderen voldoende zitplekken langs de belangrijkste routes.

Zorgen voor boomrijke woonomgeving en schoolpleinen.

» Groen en bewegen

Behouden en ontwikkelen van een samenhangend netwerk van groene routes om te wandelen, fietsen, joggen, skaten en dergelijke. Zorgen voor een groene woonomgeving zodat het aantrekkelijk is om naar buiten te gaan.

» Groen en woningwaarde

Bij inbreidingen ervoor zorgen dat er voldoende groen in de directe woonomgeving is en dat samenhangende en doorgaande groenstructuren behouden blijven of ontwikkeld worden. Dit geldt bijvoorbeeld bij de herontwikkelingen rond het centrum, de inbreidingen in de buurten en de verandergebieden uit het Structuurplan 2020. Waar weinig mogelijkheden zijn vanwege beperkte ruimte de aanleg van compact gevelgroen en daktuinen stimuleren.

» Groen en woningwaarde

Bij inbreiding ervoor zorgen dat er voldoende groen in de directe woonomgeving is en dat samenhangende en doorgaande groenstructuren behouden blijven of ontwikkeld worden. Dit geldt bijvoorbeeld bij de herontwikkelingen rond het centrum, de inbreidingen in de buurten en de verandergebieden uit het Structuurplan 2020. Waar weinig mogelijkheden zijn vanwege beperkte ruimte, de aanleg van compact gevelgroen en daktuinen stimuleren.

» Groen en energie-besparing

Behoud van groenstructuren, beplantingssingels en bomenrijen in de gemeente, bijvoorbeeld bij de herontwikkeling van de sportparken in Noord. Uitzondering hierop zijn de plekken die open blijven om de zichtrelatie met open landschap bij de Westelijke Randweg en naar het Spaarne te behouden.

» Verstrooiing van geluid

Langs hoofdontsluitingswegen van de stad en de stadsdelen zorgen voor voldoende begeleidende beplanting.

» Recreatieve waarde van groen

In de directe woonomgeving kleine groenplekken bij speelvoorzieningen van kinderen bevorderen. In de grotere groenstroken en parken ook wat ruigere beplanting, zodat hier mogelijkheden zijn voor spelen in het groen.

Zorgen voor aantrekkelijke verblijfs- en ontmoetingsplekken in het groen die in parken, in de groenstroken en langs groene routes liggen.

Ontwikkelen van een beleid voor belevingsgroen en speelbossen voor kinderen in samenwerking met maatschappelijke organisaties zoals Ridderspoor.

» Groen en luchtkwaliteit

In het kader van Haarlem Klimaat Neutraal 2030 voorstellen ontwikkelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Daarnaast is het van belang om de aanwezige bomen en beplantingen in de gemeente te behouden. Op plaatsen die relatief weinig groen en bomen hebben (de groenarme buurten) de openbare ruimte aanvullen met bomen en groen, zo nodig in de vorm van gevelbeplanting en daktuinen. Vooral op parkeerplaatsen en in schoolomgevingen is de aanwezigheid van beplanting belangrijk. Langs de hoofdontsluitingswegen half open lineaire groenstructuren ontwikkelen voor een zuiverende werking.

» Groen en waterbuffering

In wijken waar groen ruime afmeting heeft dit ook benutten voor waterberging, bijvoorbeeld door uitbreiding of verbreding van watergangen.

Burgers en woningbouwcorporaties wijzen op het belang om de uitbreiding van verharding in tuinen en in de openbare ruimte tegen te gaan en waar mogelijk het verhard oppervlak verminderen.

» Groen en cultuurhistorie

Behouden en ontwikkelen van het groen met cultuurhistorische waarden. Dit geldt met name voor de rijksmonumenten (Kenaupark, Frederikspark, Haarlemmerhout, bolwerken), de landgoederen maar ook voor cultuurhistorisch waardevolle gebieden in de stedelijke omgeving, zoals bijvoorbeeld de beschermde stadsgezichten en begraafplaatsen. Monumentale bomen verdienen bijzondere bescherming.

» Groen en ecologie

Het ecologisch beleid zal uitgewerkt worden in het vervolg op de nota Méér Natuur in Haarlem. Hierbij gaat het om het versterken van het ecologische netwerk door de ontwikkeling van de ecologische verbindingen. In de stedelijke omgeving kunnen ook kleine gebieden en groenelementen bijdragen aan een hogere natuurwaarden en meer mogelijkheden om de natuur te beleven. De keuze van streekeigen soorten bomen en struiken kan de natuur helpen. Aansluitend op het karakter van elk groengebied zullen de kansen voor natuur benut moeten worden, bijvoorbeeld stinsbegroeiing in de Haarlemmerhout, natuurlijke struwelen in Eindehout, natuurlijke oevers langs de vaarten en bloemrijke bermen in Schalkwijk.

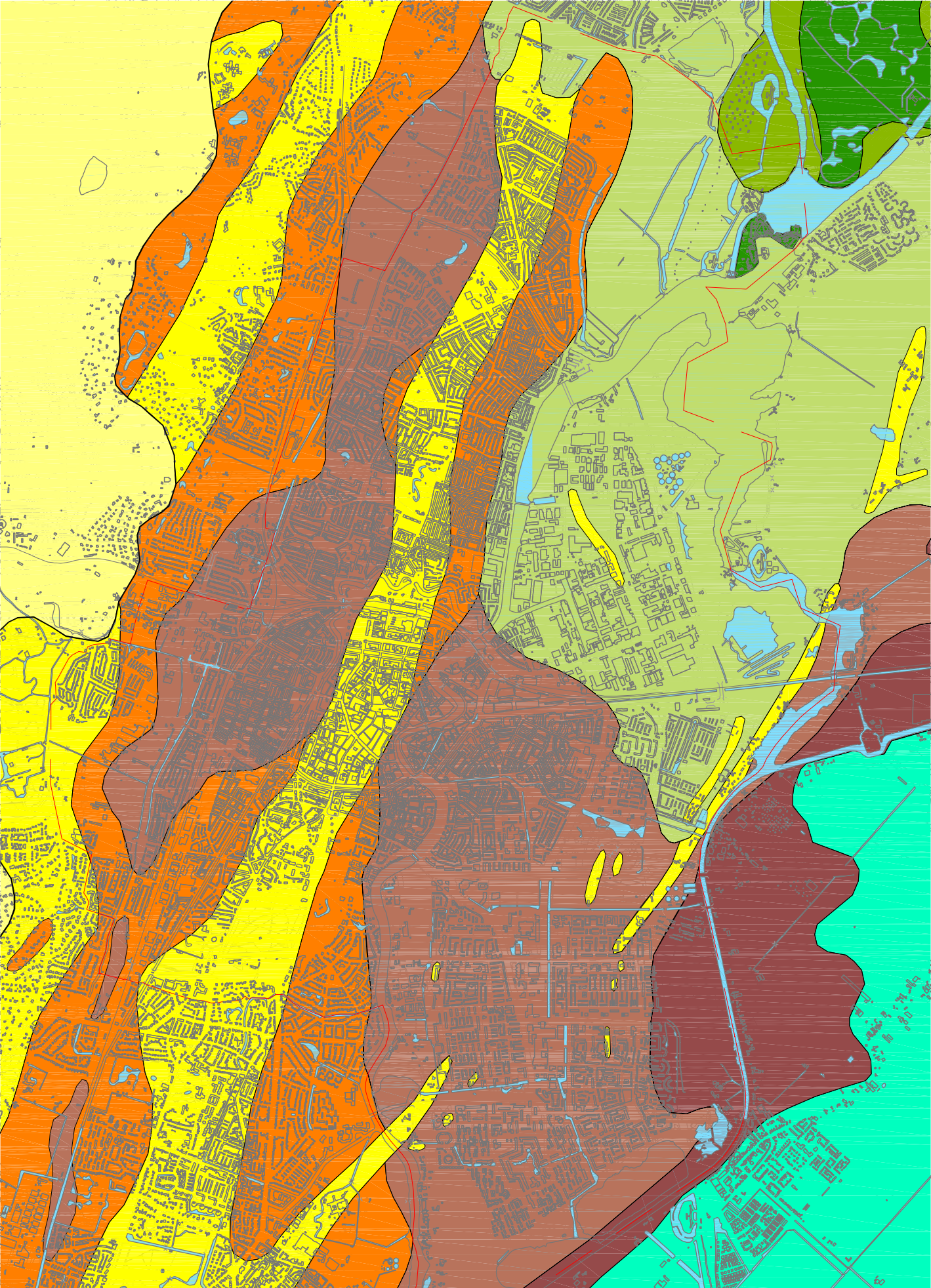

- 3.1 Landschapschappelijke hoofdstructuur
- 3.2 Groene dwarsverbanden
- 3.3 Stedenbouwkundige structuur
- 3.4 Woontypologieën
- 3.5 Hoeveelheid groen in Haarlem

ANALYSE HUIDIGE SITUATIE

In dit hoofdstuk is de huidige situatie van Haarlem beschreven en geanalyseerd, voor zover deze van belang is voor de hoofdgroenstructuur van Haarlem en haar buurten. De landschappelijke onderlegger vormt de basis voor de ontwikkeling van de stad. Deze bepaalt haar langgerekte opbouw, de segmentering middels de groenstructuur en de ligging van de belangrijkste *infrastructuurlijnen*, waarlangs de stad ontwikkeld is. Daarnaast is de hoeveelheid groen in Haarlem geanalyseerd om een basis te vinden voor de op te stellen gedifferentieerde groennorm.

landschappelijke hoofdstructuur

landschappelijke hoofdstructuur

ANALYSE VAN DE HUIDIGE SITUATIE

Haarlem

De stad is gesticht op de plek waar het Spaarne en een oude landweg over een zandrug elkaar bijna raakten. Mogelijk speelde ook een beek of een gegraven waterloop, die via de Raaks, de Spekstraat en de Grote Markt bij de Damstraat uitmondde, een rol in de vroege geschiedenis van Haarlem.

De landinwaarts gelegen zandrug waar Haarlem op ontstond is onderdeel van een systeem van evenwijdig aan de kust lopende hogere en drogere zandruggen (strandwallen) en lagere, vochtigere vlakten (strandvlakten). Haarlem ligt op de overgang van het strandwallenlandschap en het veenweide- en droogmakerijenlandschap.

Duinen en landgoederen

Het landschap aan de westzijde van Haarlem bestaat uit landgoederen, villadorpen, bossen, duinen, het strand en de zee: een landschap vol afwisseling met hoge natuurlijke, recreatieve en cultuurhistorische kwaliteiten. De bebouwing van het westelijk deel van Haarlem is stapsgewijs gegroeid vanuit een raster van wegen en waterlijnen parallel aan en dwars op de strandwallen.

Op de strandwallen werd het eerst gebouwd, omdat het technisch gezien niet mogelijk was om in de natte gebieden te bouwen. Hierdoor heeft Haarlem zijn langgerekte vorm gekregen.

Veenweidelandschap

Het oostelijk deel van Haarlem bestond oorspronkelijk uit veenweidegebied. Dit natte lage land is tot het midden van de 20e eeuw vrijwel onbebouwd gebleven en was bijna geheel agrarisch in gebruik. Nu wordt het landschap bepaald door een mix van 'Hollandse' polders, open droogmakerijen, beboste recreatielandschappen en verstedelijking in de vorm van uitbreidingswijken en bedrijventerreinen. Met de ontwikkeling van de techniek, werd het mogelijk dat Haarlem ook hier ging uitbreiden. Doordat het integraal met zand opgehoogd is, heeft het stedelijk landschap een eigen planmatige structuur gekregen en is de karakteristiek van het oorspronkelijke verkavelingspatroon verloren gegaan.

- duinzand (jonge duinen)
- duinzand (oude duinen) op veen op strandwalzand
- duinzand (oude duinen) op veen op zeeklei
- zeeklei
- IJ-klei
- IJ-klei op strandwalzand
- IJ-klei op zeeklei
- veen
- veen op zeeklei
- water
- bebouwing

Het Spaarne

De rivier markeert de grens tussen de landschappen en deelt Haarlem in een westelijk- en een oostelijk deel. Alleen ter hoogte van de binnenstad vormt het Spaarne een schakel tussen de beide stadsdelen. Dit komt doordat hier meerdere bruggen zijn aangelegd en door het 'overspringen' van de historische stad naar de oostoever van het Spaarne. Ten noorden en ten zuiden van de binnenstad zijn er te weinig goede oeververbindingen (voor langzaam verkeer) over het Spaarne om de beide stadsdelen van elkaar te laten profiteren.

Conclusie

Haarlem is langgerekt, waarbij de oude delen op de strandwal, westelijk van het Spaarne zijn gesitueerd en de nieuwe ontwikkelingen op zandopspuitingen oostelijk van het Spaarne zijn gelegen. De overgang van de stad naar het duinengebied wordt gevormd door een strook met kleinschalige afwisseling van open en dicht. Aan de oostkant vormt een ringvormige groenstructuur die met water begeleid wordt, de overgang naar het veenweidelandschap.

ANALYSE VAN DE HUIDIGE SITUATIE

Grote groenelementen

De strandwal is geleed door dwarsverbanden die vaak gekoppeld zijn aan de oude duinrellen. Dit zijn waterstromen die het overtollige water van het zand afvoeren naar de lagere veengronden. Gekoppeld aan deze stromen liggen op een aantal plekken grote groenelementen, zoals het Schoterbos, het poldertje en de begraafplaats van de Kleverlaanzone, de Bolwerken en de Hout. Deze vormen een belangrijk onderdeel van de historie van Haarlem. De stad op de strandwal wordt door deze elementen gesegmenteerd. Ten noorden van de binnenstad vormen ze de belangrijkste groenstructuren voor de buurten. Door de economische situatie was binnen deze arbeidersbuurten weinig ruimte voor *openbaar groen*.

In het oostelijke deel van de stad vonden recent groot-schalige uitbreidingen plaats, waarbij nauwelijks rekening is gehouden met het bestaande landschap. Hier zijn de stedenbouwkundige structuren voornamelijk planmatig aangelegd volgens de principes van de *moderne stedenbouw*. In de loop van de tijd waren de opvattingen over de aanwezigheid van groen veranderd. Het belang van groen dichtbij de woning werd steeds meer onderkend. Dit heeft er toe bijgedragen dat er geen grote parken als geleiding van de stad meer zijn gerealiseerd, maar dat het groen als dooradering van de wijken en buurten is aangebracht. De parken hebben een veel landschappelijker karakter gekregen en zijn aan de randen van de stad gelegd. Aan de oostkant vormt alleen het Reinaldapark een groene wig in de stad.

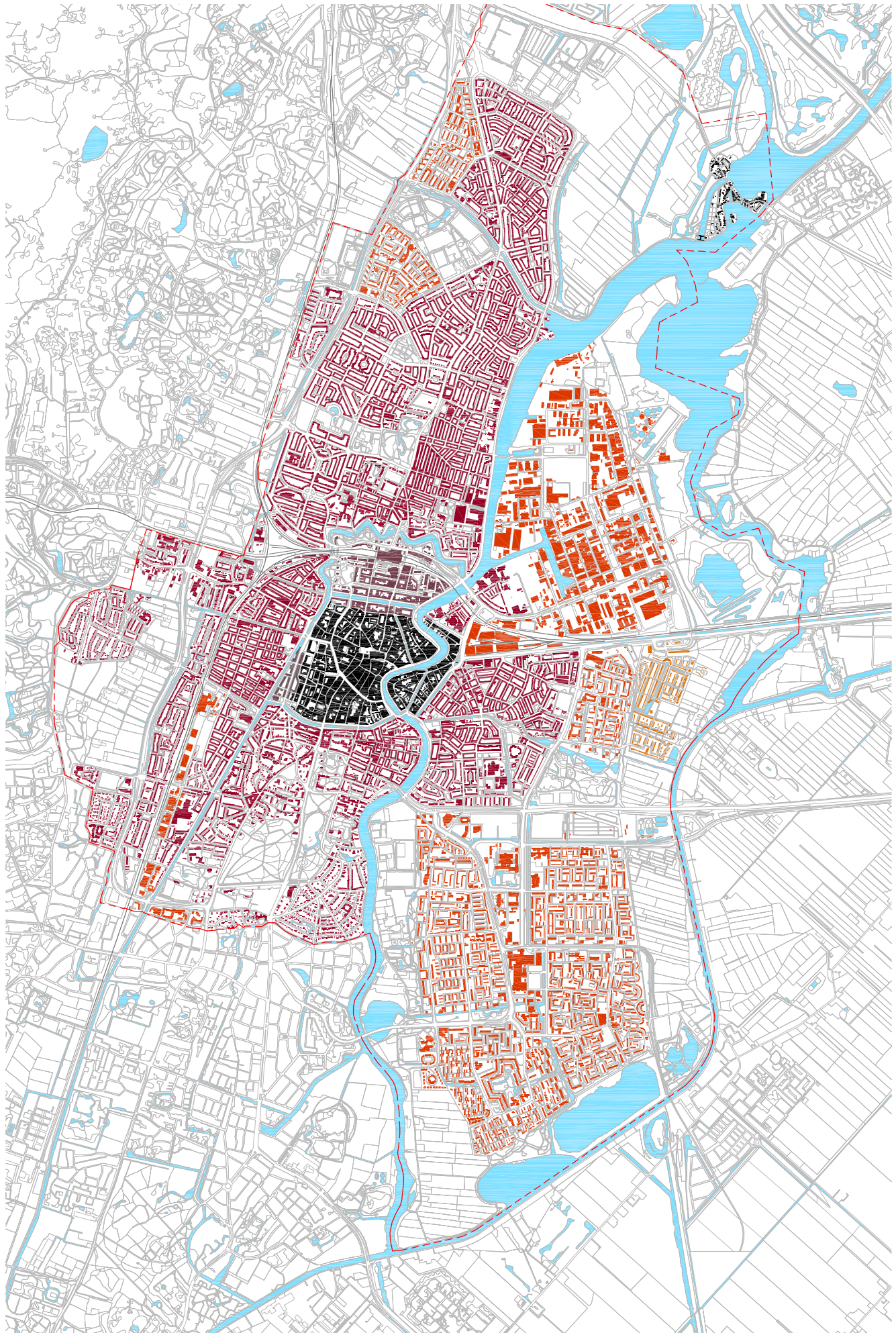
Infrastructuurlijnen

Wegen, waterwegen en spoorlijnen volgen het landschappelijk patroon. Ze vormen in de tijd dragers van de stedenbouwkundige ontwikkelingen. Veel van deze infrastructuurlijnen worden begeleid door groen in de vorm van bomen, oevers, berm en spoortaluds. Deze lange groene structuren versterken het groene beeld van de stad, omdat veel mensen zich langs deze lijnen verplaatsen.

Conclusie

De planmatige gridstructuur van het oostelijke deel kan goed aansluiten op de natuurlijk ontstane structuur van de stad op de strandwal. Met het realiseren van verbindingen tussen die twee, ontstaat een beeld voor de gehele stad Haarlem, van lange noord-zuidlijnen met dwarsverbindingen. Vooral rond het centrum is dit het geval, omdat hier de fysieke verbindingen over het Spaarne aanwezig zijn. Samen met de grote infrastructuurlijnen die met groen begeleid worden, vormen ze een ladderstructuur voor de stad. Deze structuur helpt de stad Haarlem goed gebruik te maken van haar groene omgeving.

stedenbouwkundige structuur

ANALYSE VAN DE HUIDIGE SITUATIE

Haarlem bestaat uit een grote variatie aan woongebieden. Qua stedenbouwkundige kenmerken onderscheiden de Haarlemse buurten zich door een eigen stratenpatroon, met eigen profielbreedten, typerende bouwblokken en groentoeëpassing. De periode van aanleg is bepalend voor de opbouw van het groen.

De eerste uitbreidingen aan het eind van de 19e eeuw bestaan uit arbeidersbuurten rondom de oude stad. Aanvankelijk functioneerde het slotenpatroon als basis voor de verkavelingstructuur, later fungeerden meer autonome stratenpatronen als onderlegger voor de bebouwing. Kenmerkend is de hoge bebouwingsdichtheid, kleine achtertuinen, het vrijwel ontbreken van voortuinen en de concentratie van het openbare groen in de schaarse buurtparken of straatverwijdingen.

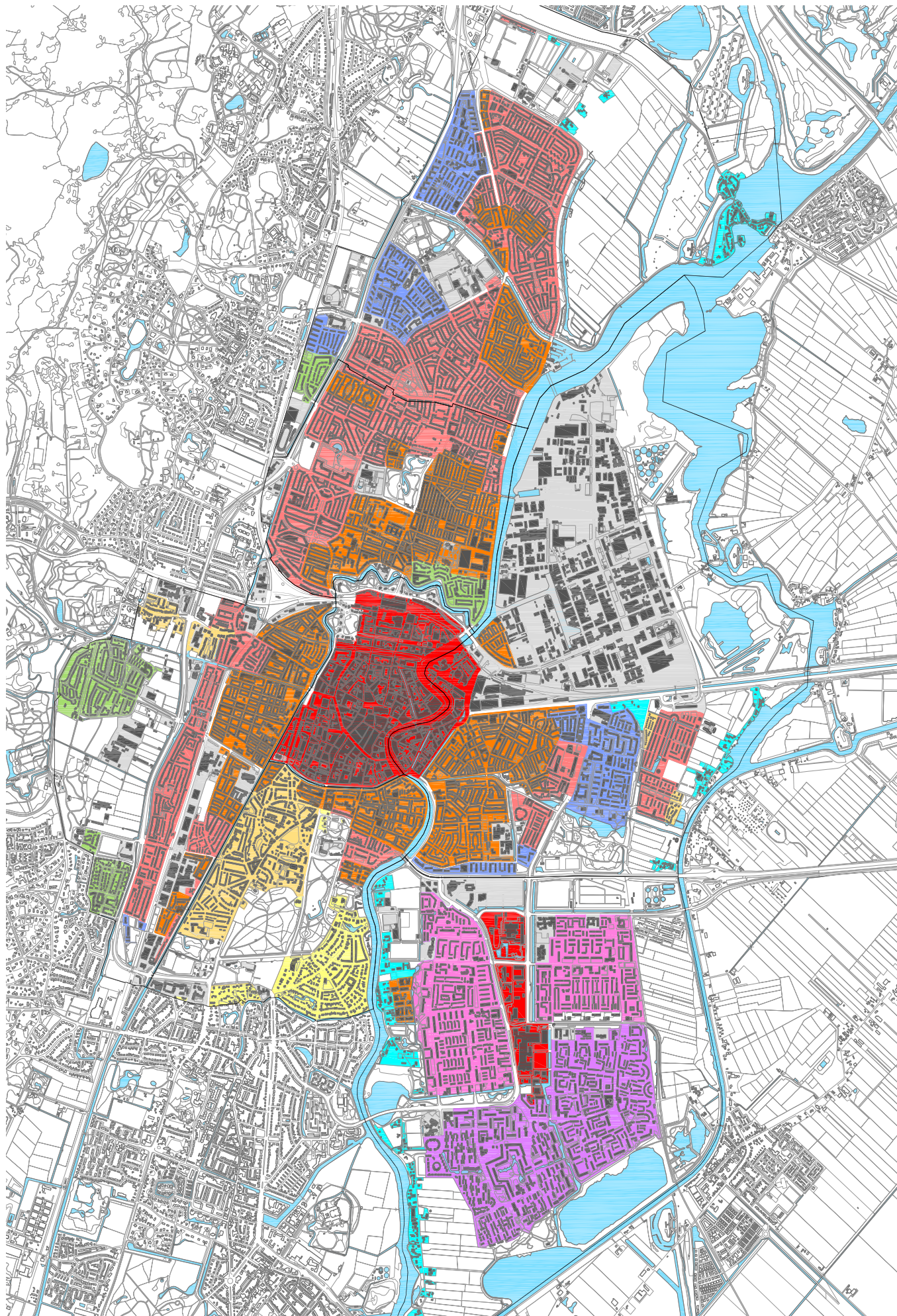
Ten zuiden van de oude stad zijn in het eind van de 19e en begin van de 20e eeuw de buitenplaatsen rondom de Haarlemmerhout omgevormd tot luxe woonbuurten. Vaak werden de villa's gebouwd langs een stratenplan bestaande uit radialen en bogen. Tegelijkertijd werd er voor de middenklasse gebouwd in de vorm van kleinschalige uitbreidingen, die stapsgewijs werden ontwikkeld. Deze buurten worden gekenmerkt door wat bredere straten, af en toe voortuinen, diepere achtertuinen en gevarieerde bebouwing met hier en daar accenten en verbijzonderingen.

Na enkele naoorlogse kleinschalige uitbreidingen met *strokenbouw* in Haarlem-Noord, zijn er buurten met groot-schalige strokenbouw gerealiseerd in het oostelijke stadsdeel van Haarlem. In dit stadsdeel vormt de strokenbouw op zichzelf staande wijken die begrensd zijn door groene randen, voorzieningen- en kantoorzones en infrastructuurbundels. Als reactie op de strokenbouw vond in Schalkwijk ook een omschakeling naar enkele woonerfbuurten plaats. Tegen het einde van de vorige eeuw nam men afstand van de moderne stedenbouw en werden in de laatste uitbreiding van Haarlem, de Zuiderpolder, op basis van de landschappelijke ondergrond weer straten, *lanen* en singels gemaakt. Hierlangs ligt overwegend laagbouw met tuinen.

Conclusie

Als gevolg van de economische situatie destijds zijn grote delen van de uitbreidingen van de stad, zeer compact van opzet. Er is hier weinig ruimte voor buurtgroen. Deze arbeidersbuurten bevinden zich voornamelijk aan de noordkant van de stad. Hier wordt de basis gelegd voor de compacte opbouw van Haarlem. Daarnaast speelt mee dat het grondgebied van Haarlem lange tijd te beperkt was voor de benodigde groei. Deze situatie doet zich nu weer voor.

	1200 - 1670
	1670 - 1885
	1885 - 1945
	1945 - 1980
	1980 - 2000

ANALYSE VAN DE HUIDIGE SITUATIE

De visie op de groenstructuur is mede gebaseerd op *woontypologieën*. Elke woontypologie wordt gekenmerkt door een specifiek stedenbouwkundig verkavelingspatroon. Aspecten die een rol spelen bij woontypologieën zijn:

- » woningdichtheid
- » aanwezigheid tuinen: voor-/achtertuinten en collectieve tuinen
- » bouwhoogtes
- » woningtypes: rijwoningen, appartementen, villa's en dergelijke
- » percentage openbare ruimte versus privé-grondoppervlak

De woontypologieën vormen een basis voor het beoordelen van de kwaliteit en het type groen in een buurt. Het blijkt dat buurten met éénzelfde woontypologie vergelijkbare kwaliteiten en knelpunten vertonen voor de inrichting van het groen.

In het groenstructuurplan van 1991 is óók gewerkt met een buurtindeling op basis van woontypologieën. Deze zijn voor dit nieuwe groenstructuurplan op hoofdlijnen overgenomen. De veranderingen betreffen voornamelijk naamswijzigingen. Zo is de woontypologie 'binnenstad' veranderd in 'centrumgebied' om het nieuwe centrum van Schalkwijk ook bij deze typologie te kunnen voegen.

Ook is de tijdsgelateerde naamgeving van 'vroeg naoorlogse buurten' en '60-er en 70-er jaren wijken' vervangen door namen die het stedenbouwkundige karakter uitdrukken: 'kleinschalige strokenbouw' en 'grootschalige strokenbouw'.

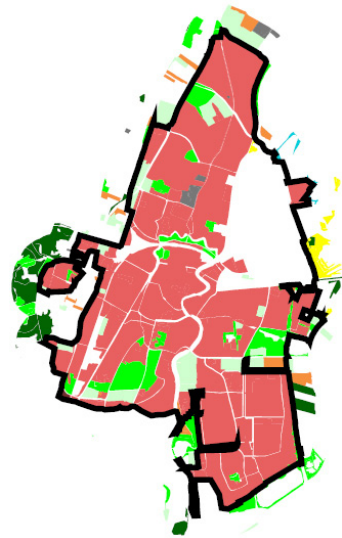
Verder is de woontypologie 'landschappelijke linten' (Zuid-Schalkwijkerweg, Liewegje) buiten beschouwing gelaten. Deze maakt in het groenstructuurplan integraal onderdeel uit van de hoofdgroenstructuur.

In deel 2 van het groenstructuurplan zijn op basis van deze woontypologieën de buurten van Haarlem ingedeeld. Daar worden de woontypologieën verder beschreven. Per buurt zijn buurtspaspoorten opgesteld met daarin algemene en specifieke kenmerken. In de legenda staan de diverse woontypologieën genoemd.

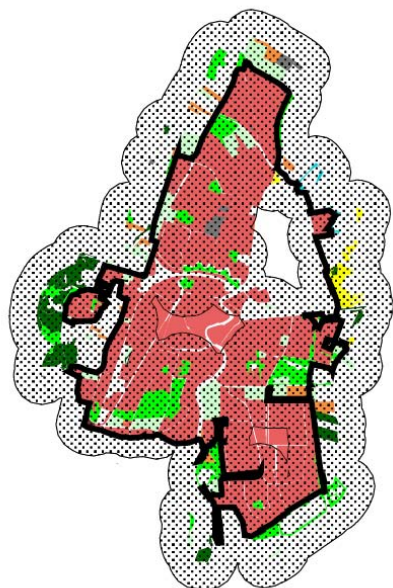
Conclusie

Haarlem kent een rijk palet aan woontypologieën en daarmee aan woonsferen. Deze rijkdom is een van de belangrijke karakteristieken van de stad. Hierbij gaat het zeker niet alleen om de historische kern en de buurten met een beschermd stadsgezicht, maar om het hele palet.

- centrumgebied
- verdichte buurten zonder voortuinen
- verdichte buurten met voortuinen
- gemengde buurten met royale aanleg
- villawijken
- tuindorpen
- landschappelijke linten
- woonerf
- kleinschalige strokenbouw
- grootschalige strokenbouw
- werkgebieden

Alterra vierkante meters groen binnen de bebouwde kom

groen binnen bereik van 500 m2

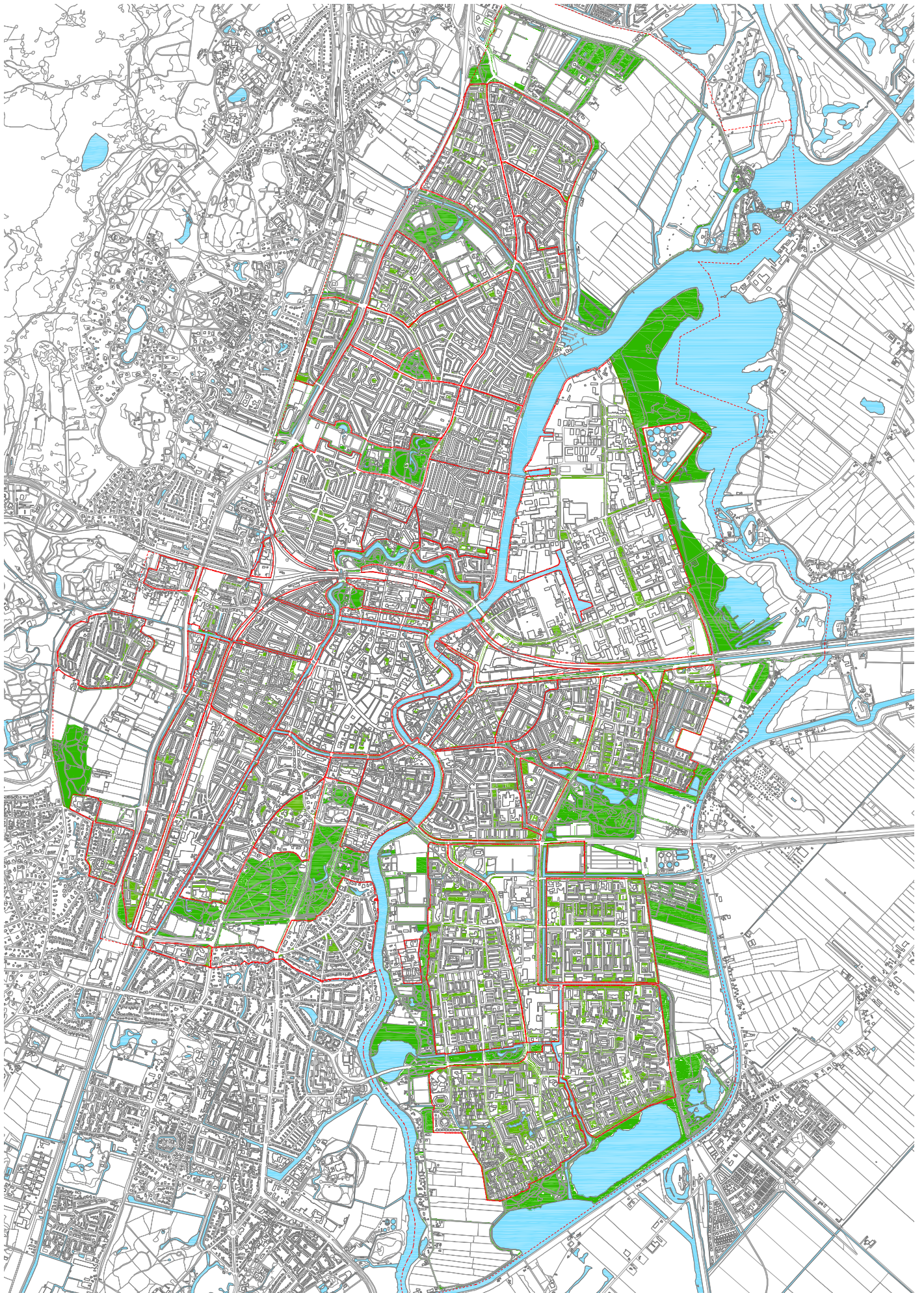
Er zijn meerdere manieren om de hoeveelheid groen te meten

Onderzoeksinstituut Alterra heeft voor de stad Haarlem als geheel de hoeveelheid groen geanalyseerd. Voor het opstellen van het groenstructuurplan is een nadere analyse gedaan op basis van het groenbeheersysteem van de gemeente.

Groene Meters II van Alterra (uit 2003)

Het onderzoeksinstituut Alterra heeft voor de 30 grote steden in Nederland een onderzoek gedaan naar de beschikbare hoeveelheid groen. Doel van dit onderzoek was het maken van een vergelijking tussen de hoeveelheid groen die in en om deze steden aanwezig is in relatie tot de richtlijnen uit de rijksnota Ruimte. Dit onderzoek, dat gebruik maakt van de gegevens uit de CBS Bodemstatistiek, geeft aan dat in Haarlem 42 m² groen per *woning* binnen de grens van de bebouwde kom aanwezig is. In dit groen zijn parken, recreatiegebieden, begraafplaatsen, sportcomplexen meegerekend. Toegankelijke natuurgebieden en agrarisch terrein zijn alleen meegeteld als deze binnen de grens van de bebouwde kom liggen. De CBS Bodemstatistiek is voor het groen binnen de buurten een vrij grove benadering, omdat groenvakken in de buurten die kleiner zijn dan 5000 m² in de categorie "Bebouwing" vallen.

Hiermee eindigt de gemeente op de laatste plaats van de 30 grote steden. Binnen een bereik van 500 m vanuit de buitenste grens van de bebouwing kunnen bewoners over 90m² groen per woning beschikken. Hiermee staat Haarlem op de 12e plaats van de 30 grote steden. Bij de 90m² per woning is ook het groen dat in aangrenzende gemeenten ligt meegerekend.

(semi)openbaar toegankelijk groen + buurtgrenzen

Referentie GSP 1991 voor groenniveaus en hoeveelheden

In deel 1 van het Groenstructuurplan uit 1991 staat een Haarlemse groennorm (blz. 50-61).

Op basis van onderstaande tabel werden conclusies getrokken over de beschikbaarheid van groen per deel van de stad. Criteria waren onder meer dat het groen een recreatieve gebruikswaarde moest hebben en dat het om openbaar toegankelijk en beheerd groen moest gaan. Infrastructureel of wegbegeleitend groen en semi-openbaar groen (sportvelden, begraafplaatsen, volkstuinten) zijn dus niet meegerekend. Destijds werden de hoeveelheden groen per inwoner en niet per woning berekend.

Uit het overzicht blijkt dat de richtlijn voor buurtgroen gemiddeld 4,1 m² en voor blokgroen gemiddeld 2,9 m² per inwoner was. Dat is dan in totaal 7 m² per inwoner en bij een woningbezetting van 2,1 personen betekent dit 14,7 m² per woning aan buurt- en blokgroen.

	Oppervlak (ha)	Reikwijdte (in m)	M ² / inwoner
Regionaal groen	> 100		64
Stadsdeelgroen	> 20	1600	9-12,8
Wijkgroen	5-20	800	3,7-4,8
Buurtgroen	0,5 - 5	400	3,6-4,5
Blokgroen	0 - 0,5	200	2,1 - 3,7

Analyse op basis van groenbeheersysteem (nov. 2007)

Voor de ontwikkeling van de gedifferentieerde groennorm is de hoeveelheid *(semi-)openbaar groen* geanalyseerd op basis van de gegevens in het groenbeheersysteem van de gemeente (peildatum november 2007). Het gaat om al het openbare groen dat in eigendom en beheer is bij de gemeente, het semi-openbare groen dat groten-

deels in beheer is bij woningbouwcorporaties en de grote recreatiegebieden in de randen van de stad, binnen de gemeentegrens. Niet meegeteld zijn de volkstuinten en de sportvelden; wel meegeteld zijn de groene singels rond en binnen deze complexen. Dit levert 57 m² groen per woning op.

Hoofdgroenstructuur en groen in de buurten

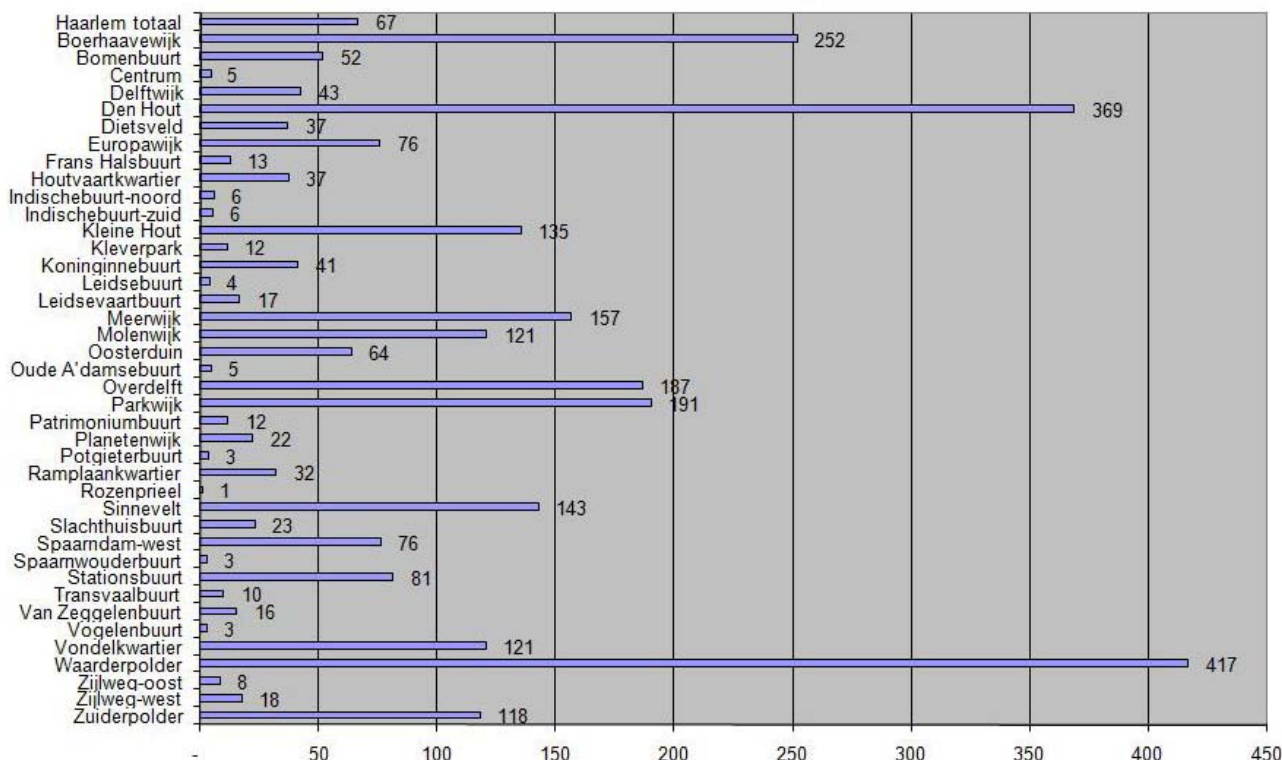
Het stedelijk groen wordt onderscheiden in het groen in de buurten en groen in de stedelijke hoofdgroenstructuur. Deze is in de basis in 1991 vastgelegd in het groenstructuurplan en bestaat uit de groene flanken langs de oost en westkant van de stad en het Spaarne met haar oevers en het aangrenzende groen. Deze noord-zuid gerichte lijnen worden verbonden door groene dwarsverbanden die bestaan uit parken en ander gebruiksgroen. Daarnaast bestaat de Hoofdgroenstructuur uit de Hoofdbomenstructuur.

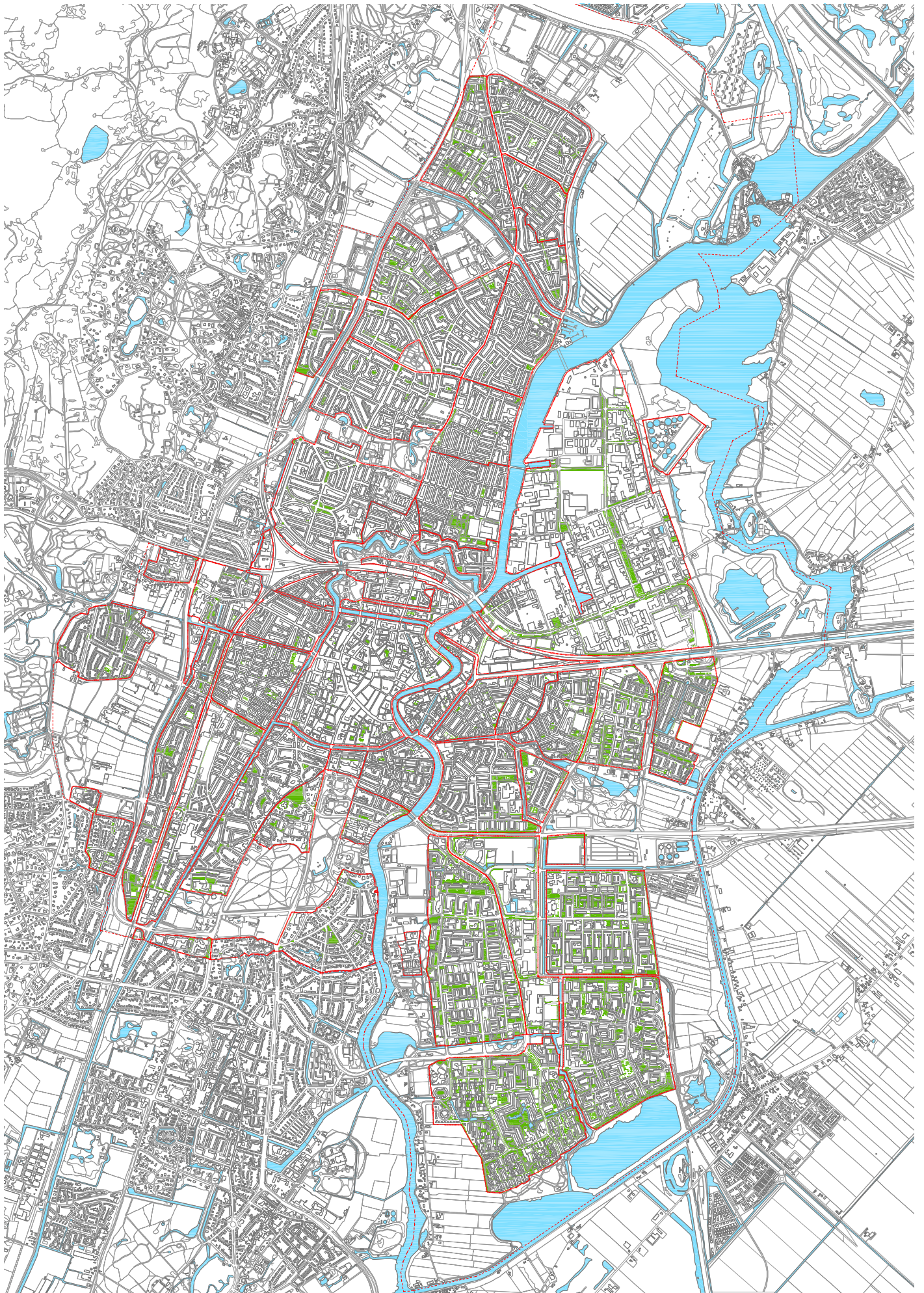
De hoeveelheid groen is op stadsniveau, te weten hoofdgroenstructuur en buurtgroen samen, bepaald. Dit leidt tot een hoeveelheid van 67 m² groen per woning.

Vervolgens is er onderzoek gedaan naar de hoeveelheid groen in de buurten. Er is per buurt een overzicht gemaakt van al het groen dat binnen de administratieve grenzen van een buurt valt. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen de hoofdgroenstructuur en het groen in de buurt. Dit komt als één totaal oppervlak per buurt terug in de grafiek (zie grafiek 1).

Er ontstaat een sterk vertekend beeld. Bijvoorbeeld de Waarderpolder heeft een hele hoge hoeveelheid groen per woning, want er staan hier relatief weinig woningen.

Grafiek 1: totale hoeveelheid groen in m² per woning (bron: Groenbeheersysteem Haarlem, nov 2007)

begrenzings hoofdgroenstructuur + groen in de buurten

Hetzelfde geldt in mindere mate voor bijvoorbeeld de buurt Overdelft.

Duidelijk blijkt het effect van grote groengebieden op de hoeveelheid. Bijvoorbeeld de Haarlemmerhout, die binnen de grens van de buurt Den Hout ligt. De buurten in Schalkwijk (Boerhaavewijk, Meerwijk en Molenwijk) hebben in verhouding tot de overige stadsdelen wel echt veel groen, zowel binnen de buurt als in de groene zoom.

Groen in de buurten

Voor het nauwkeuriger bepalen van de hoeveelheden groen die aanwezig zijn in de directe leefomgeving is het noodzakelijk een splitsing aan te brengen in het groen. Er is, zoals hiervoor geconstateerd groen dat onderdeel is van de hoofdgroenstructuur en groen dat onderdeel is van de buurten. Om ze te kunnen splitsen moeten de grenzen tussen deze twee concreet worden gemaakt. Voor het bepalen van de grenzen zijn de volgende regels van kracht:

- » in het stedelijk gebied wordt de hoofdgroenstructuur als zone gemeten van erfgrans tot erfgrans. Het oppervlak van het groen binnen deze zone wordt bepaald aan de hand van de gevonden hoeveelheid (semi-)openbaar toegankelijk groen. Het oppervlak van de sportvelden, de erven en de wegen zijn niet meegenomen
- » buiten het stedelijk gebied wordt de hoofdgroenstructuurzone bepaald van erfgrans tot gemeentegrens. Het oppervlak groen bestaat uit de hoeveelheid (semi-)openbaargroen en de openbaar toegankelijke recreatiegebieden
- » indien de hoofdgroenstructuur alleen bestaat uit de hoofdbomenstructuur wordt de grens van de buurt op de as van de weg gemeten, zoals bijv. bij de Rijksstraatweg
- » lokaal wordt in twijfelgevallen bepaald of groenelemen-

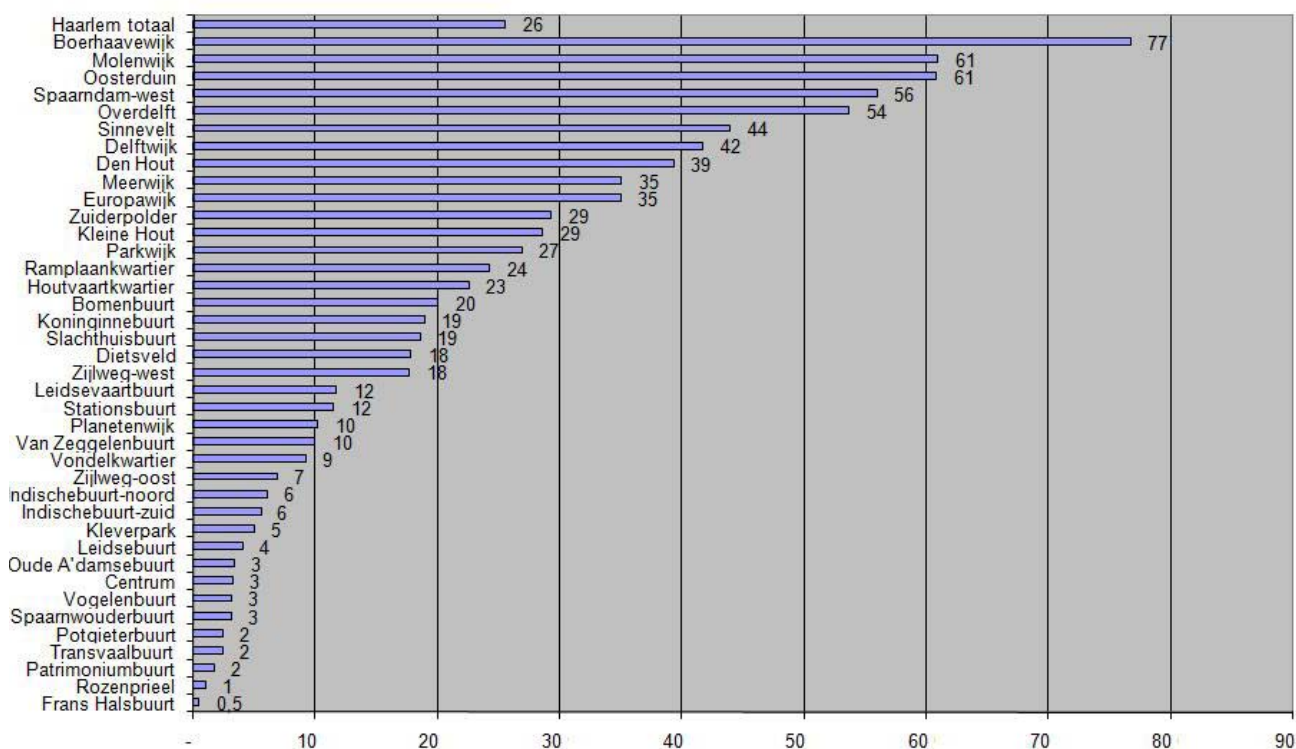
ten die volgens principe 1 in de hoofdgroenstructuur liggen toch vooral van belang zijn voor de buurt

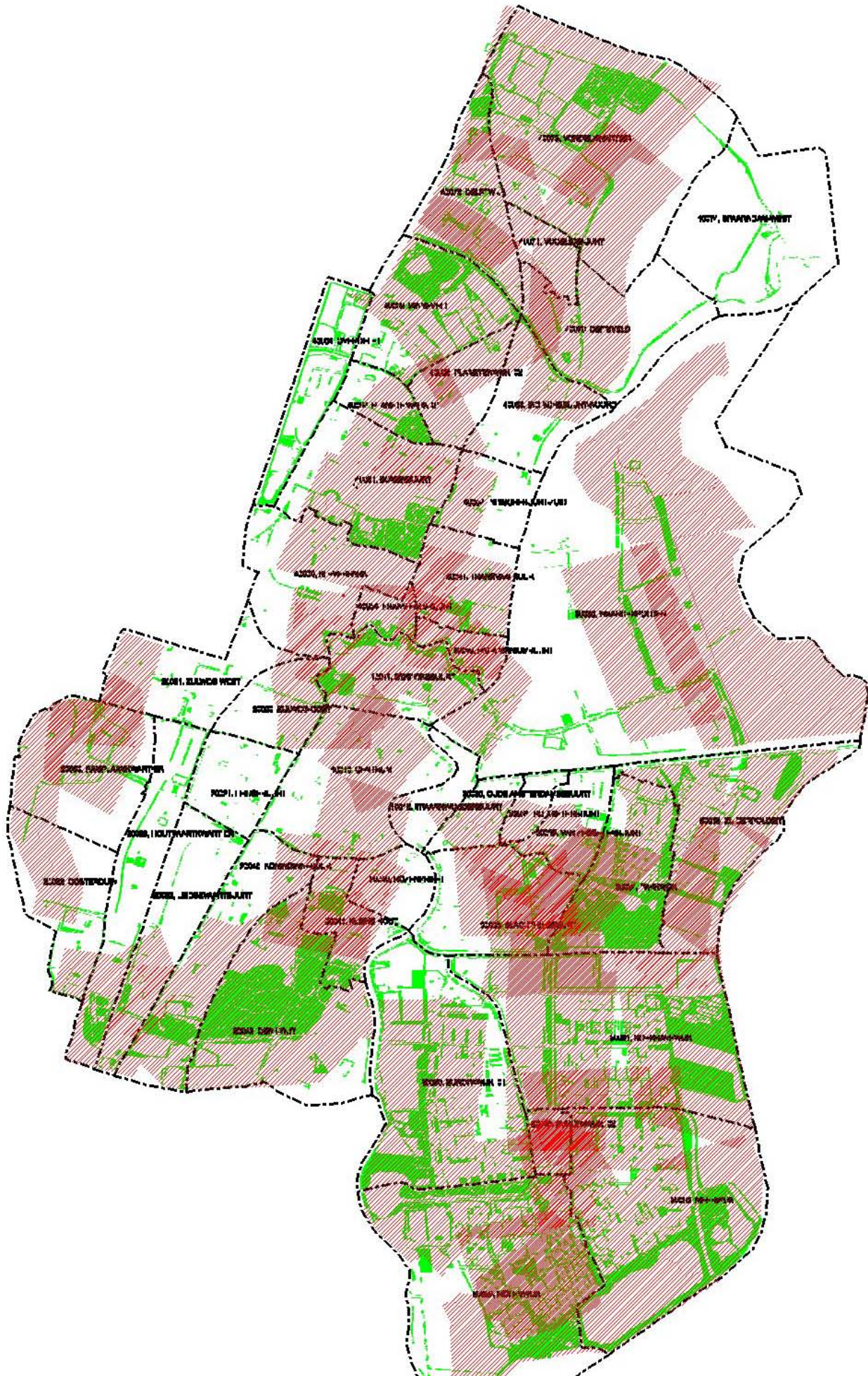
- » voor de buurten wordt de administratieve begrenzing aangehouden. Voor het bepalen van het oppervlak groen binnen een buurt worden van het totaaloppervlak groen binnen deze begrenzing, de hoeveelheid (semi-)openbaar groen van de hoofdgroenstructuur afgehaald

Verdeling hoeveelheid groen per buurt in 2007

In grafiek 2 staat de hoeveelheid (semi-)openbaar groen dat binnen elke buurt ligt. Op deze manier gemeten is er een groot aantal buurten met een beperkte hoeveelheid groen. Dit in vergelijking met de richtlijn uit het Groenstructuurplan van 1991 en met de richtlijnen gevonden in de onderzoeksmodellen van Bervaes en Kroon voor groen in de woonomgeving met een gemiddelde van 25 m² per woning. In de binnenstad compenseren andere kwaliteiten (pleinen, voorzieningen, levendigheid) deels het gebrek aan groen.

Grafiek 2: hoeveelheid groen in m² per woning binnen de buurt (bron: Groenbeheersysteem Haarlem, nov 2007)

bereikbaar groen Haarlem e.o. binnen een straal van 300 m (tekst onleesbaar wegens Irrelevantie)

Buurten met groenarmoede

In Haarlem is een aantal buurten binnen de typologieën "Verdichte buurten met én zonder voortuin", waarvoor geconcludeerd wordt dat ze onvoldoende scores. Een belangrijke factor daarbij is dat deze buurten zeer laag scores op het aanwezige aantal m2 groen per woning binnen de buurt. Daarnaast hebben deze buurten in veel gevallen geen groenelement van betekenis binnen een loopafstand van 300 meter (zie witte vlekken binnen gemeentegrens op kaart blz 30) en ontbreken kwaliteiten in de openbare ruimte die het gebrek aan groen compenseren, zoals de binnenstad die wel kent. Daarnaast is de structuur, de compositie en de architectuur niet van dusdanige kwaliteit dat het *beschermde stadsgezichten* betreft, zoals bijvoorbeeld de Stationsbuurt, de Spaarnwouderbuurt en de Patrimoniumbuurt. Hierdoor is er in deze buurten echt sprake van *groenarmoede*. Het gaat om:

- » Rozenprieel
- » Transvaalbuurt
- » Potgieterbuurt
- » Vogelenbuurt
- » Oude Amsterdamse buurt
- » Leidsebuurt
- » Indischebuurt Zuid
- » Indischebuurt Noord
- » Zijlweg-Oost
- » Vondelkwartier
- » Van Zeggelenbuurt
- » Planetenwijk
- » Leidsevaartbuurt

Voor deze buurten geldt de noodzaak om in de straten meer groen te introduceren, in de vorm van *plantsoenen*, bredere profielen en of het aanleggen van kleine groenelementen waar gespeeld kan worden.

Goede voorbeelden

Haarlem is opgebouwd uit een rijk en gevarieerd palet van woonomgevingen. Dit is een van de kwaliteiten van de stad. Elke wijktypologie heeft een karakteristieke vorm van omgevingsgroen.

Elke typologie kent binnen Haarlem voorbeelden waar de kwantiteit en kwaliteit van de groenstructuur van de buurt voldoende is. Voor het bepalen van goede voorbeelden is gelet op de volgende eigenschappen:

- » de aanwezigheid van voortuinen
- » het aantal m2 woonomgevingsgroen per woning binnen de buurt
- » de samenhang met groenvoorzieningen in de omgeving
- » de kwaliteit van de stedenbouwkundige opbouw van de buurt

Daarnaast is gelet op de integrale beeldkwaliteit en gebruikswaarde van de wijk, waarbij materiaaltoepassing, inrichting van de openbare ruimte en de consistentie daarvan, is beoordeeld. Bovendien is gelet op de kwaliteit van de architectuur van de woningen en de invloed die geparkeerde auto's hebben op de beleving van het straatbeeld.

Hierna staan per typologie de goede voorbeelden:

- » centrumgebieden : Binnenstad
- » verdichte buurten zonder voortuin : Slachthuisbuurt
- » verdichte buurten met voortuin : Dietsveld / Houtvaartkwartier
- » gemengde buurten met royale aanleg : Koninginnebuurt
- » tuindorpen : Overdelft
- » villawijken : Den Hout
- » kleinschalige strokenbouw : Sinnevelt
- » grootschalige strokenbouw : Boerhaavewijk
- » woonerven : Meerwijk

Ontwikkelingen in hoeveelheid

Het aantal woningen in Haarlem neemt toe en daarmee de behoefte aan groen. Tegelijkertijd is de druk op aanwezig groen in ontwikkelingszones en in de buurten bij inbreiding groot. Door de ontwikkeling van recreatieve groengebieden in het Westelijk Tuinbouwgebied, bij Santpoort-Noord en in de Verenigde Polders zal de omvang van bruikbaar groen groter worden.

Conclusies analyse hoeveelheid groen

De analyse van de hoeveelheid groen resulteert in de volgende conclusies:

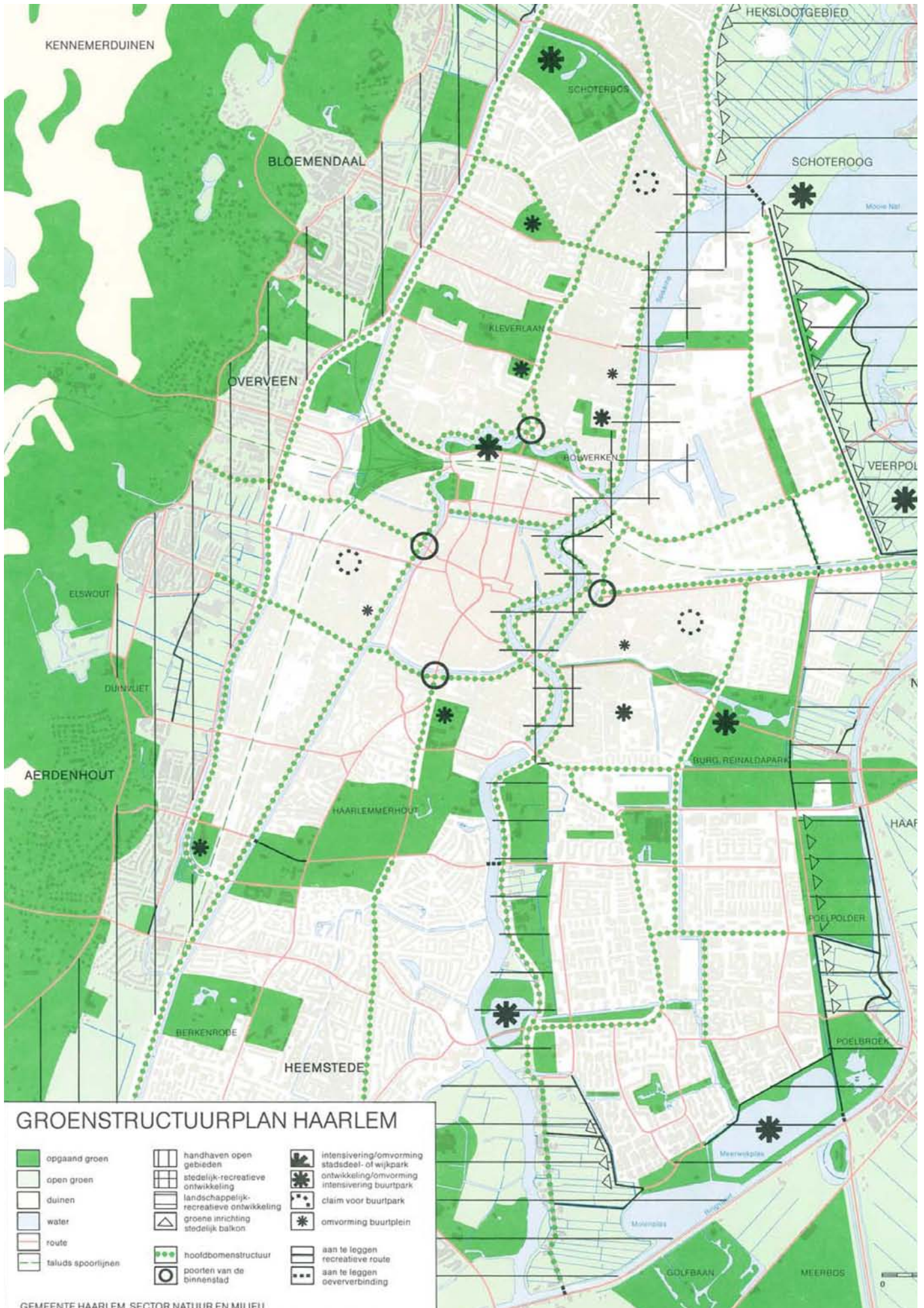
- » Haarlem beschikt gemiddeld over 26 m2 (semi-)openbaar groen per woning binnen de buurt
- » Haarlem beschikt binnen haar gemeentegrenzen over 57 m2 (semi-)openbaar groen per woning en als hierbij de recreatiegebieden binnen de gemeentegrenzen meegeteld worden komt de hoeveelheid op 67 m2 per woning
- » buurten met groenarmoede: Haarlem kent een aantal buurten met groenarmoede. Deze worden gekarakteriseerd door relatief hoge dichtheden bebouwing, smalle stenige straten, geen of kleine voortuinen, minder dan 10 m2 woonomgevinggroen per woning en slechte bereikbaarheid van groen in de hoofdgroenstructuur
- » deze buurten hebben over het algemeen een slechte materiaaltoepassing en inrichting qua groen en openbare ruimte, daarnaast is er sprake van slechte architectuur en willekeur
- » Haarlem kent binnen elke typologie buurten met een goede groenstructuur en voldoende groen, waarbij de overige kwaliteiten eveneens voldoende zijn

4.1 **Beleidskaders**

BELEID

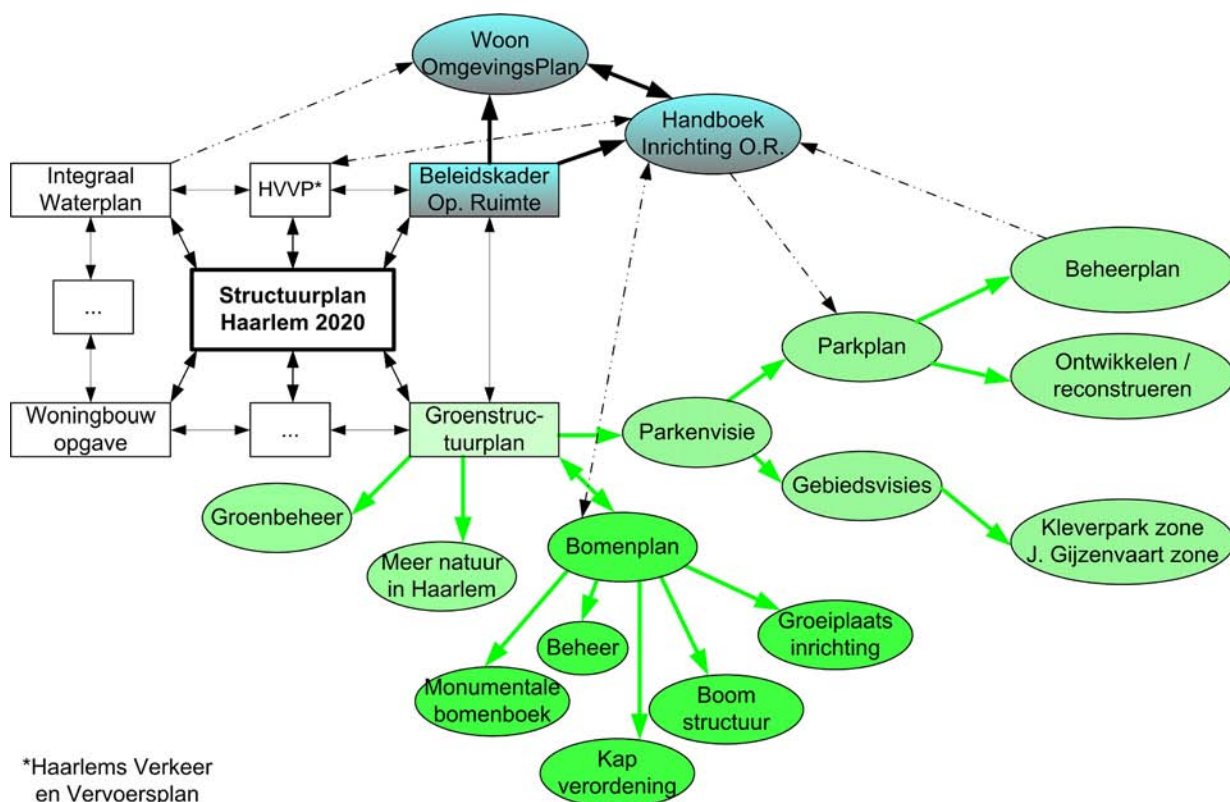
Dit hoofdstuk beschrijft de kaders die gelden voor het groenbeleid. Het Groenstructuurplan 2020 bouwt voort op het bestaande beleid van rijk, provincie en gemeente en houdt rekening met plannen die in ontwikkeling zijn.

Het groenstructuurplan in zijn context

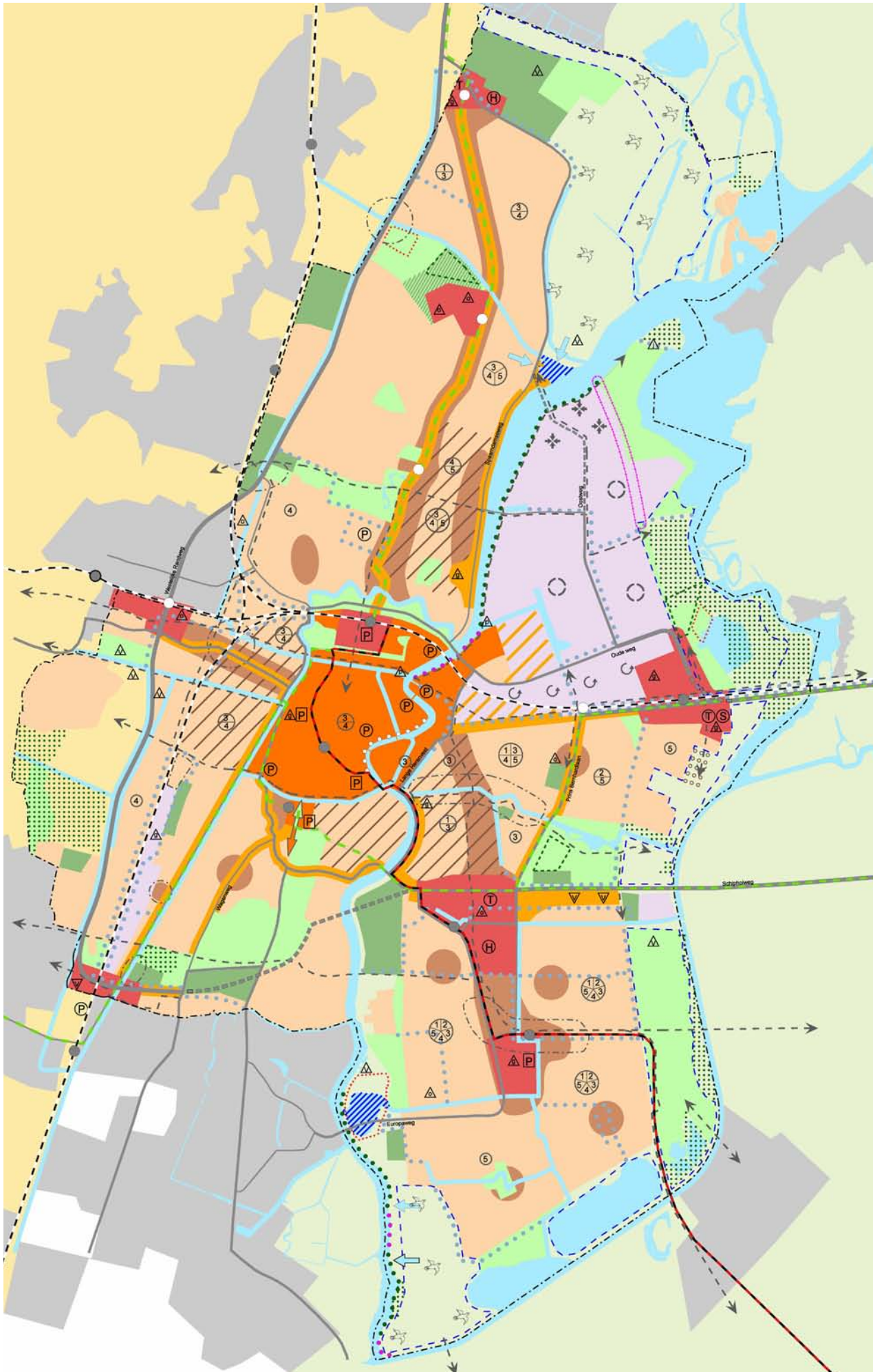
Nationaal beleid: Nota Ruimte

Het rijksbeleid voor groen in en om de stad is vastgelegd in de rijksnota Ruimte. Deze geeft richting aan het groenbeleid voor nieuwe en bestaande groenstructuren. In de nota spreekt het rijk haar zorg uit over de zwakke positie van groen en geeft een richtlijn van circa 75 vierkante meter groen in en om de stad per woning. Naast de benodigde hoeveelheid benadrukt de nota de bijdrage die parken en groenstructuren leveren aan de kwaliteit van steden en dorpen. Voor de mentale en fysieke ontwikkeling van kinderen bijvoorbeeld is het van groot belang dat ze buiten kunnen spelen en zich zelfstandig buiten kunnen verplaatsen. Dit stelt eisen aan de vormgeving van de dagelijkse leefomgeving. Behoud van parken en groenstructuren is daarom wenselijk, zodat er tenminste geen achteruitgang is van het groenareaal. Voor de herstructureringsopgave

*Haarlems Verkeer en Vervoersplan

Figuur 1: Groenstructuurplan in de context van gemeentelijk beleid

in steden en dorpen kan het echter noodzakelijk zijn een stuk van een park of voetbalveld te bebouwen. De verantwoordelijke overheden moeten hierbij zelf een afweging maken. Oplossingen die vermindering van het areaal groen in het bebouwd gebied eventueel aanvaardbaar maken zijn gelegen in een compensatie buiten het bebouwd gebied of door een kwaliteitsimpuls in het resterende groen waardoor de gebruikswaarde ten minste op het oude niveau blijft. Het is aan de gemeente om in concrete gevallen deze afweging te maken.

Nationaal Advies: Recht op Groen

De Wetenschappelijke Raad voor het Landelijk Gebied houdt in de nota Recht op Groen een pleidooi voor voldoende formaat en kwaliteit van groen in en om de stad. In de analyse staat dat het wenselijk is om groene openbare ruimte binnen 300 meter van de woning (lopend) en binnen 5 km van de stad (fietsend) te kunnen bereiken.

Bruikbaarheid vereist een bepaalde ruimtelijke structuur zodat het lopen van een rondje mogelijk is. Vanwege de betekenis van het bewegen dicht bij huis geldt hierbij als uitgangspunt dat mensen vanaf hun huis via groene routes rondgaande wandelingen van maximaal één uur kunnen maken.

Recht op Groen geeft aan dat de richtlijnen voor de hoeveelheid groen van de nota Ruimte wellicht te laag zijn, omdat de bevolking vergriest en er meer behoefte is aan recreatieve mogelijkheden dicht bij huis.

Regionaal beleid: Streekplan en Programma Noordvleugel

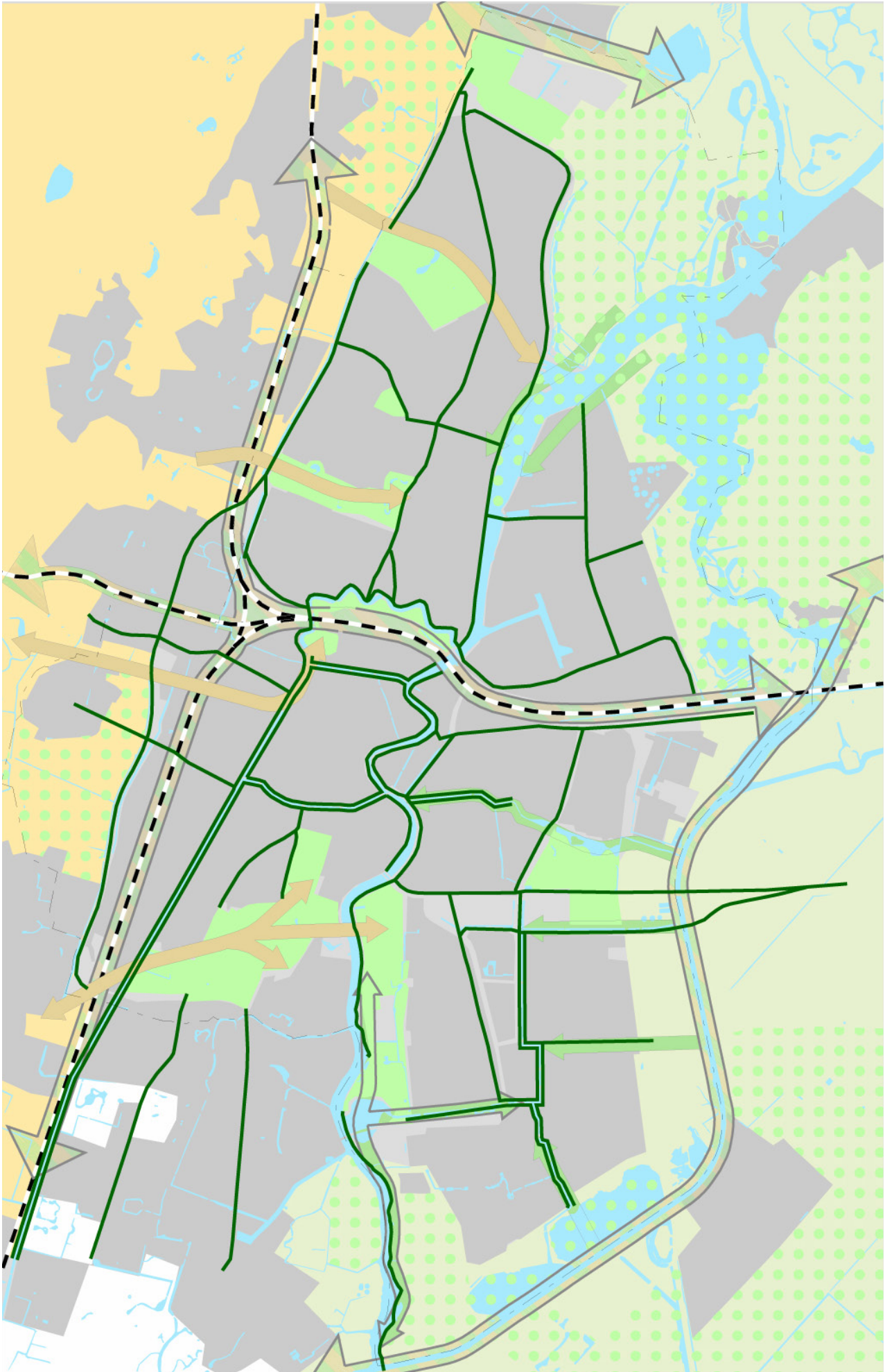
In het provinciale streekplan Noord-Holland Zuid is het model van stedelijke netwerken geïntroduceerd. Een stedelijk netwerk, ook wel netwerkstad genoemd, houdt in dat steden en dorpen elkaar aanvullen en een samenhangend geheel vormen. Anders gezegd, niet alle steden herbergen alle functies. Binnen de netwerkstad vervult Haarlem een rol als stedelijk centrum met hoge kwaliteit van wonen, cultuur en historie, waarbij de nabijheid van kust en duinen een belangrijke meerwaarde biedt. Haarlem en omgeving hebben vooral een functie op het gebied van hoogwaardig wonen, diverse vormen van werkgelegenheid, recreatie, sport, toerisme en cultuur. Die functies en kwaliteiten moeten worden geprofileerd en verder worden uitgebouwd: steden zijn complementair aan elkaar en kennen diversiteit. De erkenning van het fenomeen stedelijk netwerk geeft een impuls aan een sterke belangstelling voor de eigenheid en identiteit van steden en dorpen en hun wijken en buurten.

Haarlem staat bekend als een aantrekkelijke stad om te wonen en te verblijven. Grote kracht ligt in een rijk historisch centrum, de veelzijdige winkelstad, het aanbod van horeca, musea en monumenten en de nabijheid van de kust en duinen. Deze kwaliteiten zorgen jaarlijks voor veel dagtoeristen uit de regio en uit andere delen van het land. Belangrijk zijn de culturele voorzieningen waarvan jaarlijks meer dan 900.000 bezoekers gebruik maken. Voor de gemeenten in het westen van de Noordvleugel heeft Haarlem een centrumfunctie. Een belangrijk deel van de inwoners van de omliggende gemeenten werkt in Haarlem en maakt gebruik van de voorzieningen. In Haarlem zijn ongeveer 60.000 arbeidsplaatsen en er is sprake van een behoorlijke, ingaande pendel.

Consequenties Streekplan en Programma Noordvleugel voor Haarlem

Haarlem gelooft sterk in een stedelijk netwerk op regionaal niveau. Dit brengt een grotere afhankelijkheid van oplossingen in regionaal verband met zich mee. Haarlem

Netwerken	Acties/activiteiten
Waternetwerk water	nieuwe / te verbeteren waterverbindingen herstel zicht op Spaarne
Verkeersnetwerk wegverkeer parkeergarages	nieuwe wegverbindingen nieuwe parkeergarages
Hoogwaardig Openbaar Vervoer Trein Zuidtangent (vrije baan) Stamlijnen bus halteplaatsen HOV	nieuwe halteplaatsen HOV nieuwe fietsverbindingen
Gebiedstypen	Acties/activiteiten
Gemengde dynamische gebieden multifunctioneel knooppunt HOV centrumstedelijk gebied woonwerk-assen Zone versterken met sociaal-maatschappelijke functies functiemenging in woonwijken functiemenging op lange termijn (exclusief wonen) sportparken (geschikt voor functiemenging)	transferium hospitaal stadion terrassen zone binnenspaarne
Wonen woongebied	wijkgerichte verbeteringen 1 vernieuwen woongroenmaat 2 herstructurering 3 verbetering buurtgroen 4 meer speelvoorzieningen 5 meer voorzieningen voor jongeren extensief wonen
Werken bedrijventerrein	transformatie tot kantorenpark behoud werkgelegenheid (industriële) voor productie, bouw, reparatie e.d. intensiveren als bedrijventerrein
Groen parken, begraafplaatsen, intensief diagrafrealisatiegebied en stedelijke groenfuncties (overig) landelijk gebied	versterken relatie binnenstad - de hout beschermen als weidevogelgebied beschermen en/of ontwikkelen als belangrijke natuurfunctie
Reserveringen	Zoekgebieden
grootschalige detailhandel onderwijs (korte termijn) volkstuinten bestaand en/of nieuw te verplaatsen volkstuinten jachthavens passantenhavens / aanlegsteiger oevertoegankelijkheid + watergerichte functies oevertoegankelijkheid	nieuwe sport- en of onderwijsfuncties (lange termijn) evenemententerrein waterberging windmolens stadscamping wonen op water
Overig	
stedelijk gebied buiten Haarlem gemeente grens (tevens plangrens)	

kiest voor een duidelijke positie als stedelijk knooppunt: levendig, toeristisch en aantrekkelijk voor de zakelijke dienstverlening en met specifieke functies in een stedelijk netwerk.

Met de beschreven opgave waar Haarlem voor staat en het gebrek aan (uitbreidings)ruimte moet Haarlem meer in samenspel met de regio werken. Nieuwe grootschalige zorgvoorzieningen worden bijvoorbeeld op de rand van de gemeentegrens (ziekenhuis Delftplein) of daar buiten gerealiseerd (ziekenhuis Hoofddorp) en gedeeld met de regio. Daarnaast hebben ontwikkelingen in de omgeving invloed op Haarlem, zoals uitbreiding van infrastructuur, werk- en (suburbane) woongebieden, de opkomst van nieuwe winkelcentra en de vorming van een regionaal landschapspark in de zone tussen Haarlem en Amsterdam. Voor het groen is de consequentie dat de bestaande groengebieden in de stad gehandhaafd blijven en kwalitatief worden versterkt. Daarnaast wordt ingezet op goede verbindingen met de groene omgeving buiten de stad. Eén van de projecten die uit de realisatie en begroting volgt is het Integraal landschapsplan binnenduinrand.

Gemeentelijk beleid

In het grote stedenbeleid staat groen hoog op de agenda om met name de leefbaarheid van steden een impuls te geven.

Het Groenstructuurplan maakt deel uit van het integrale beleid van de gemeente voor de openbare ruimte. In figuur 1 staat een overzicht van al opgestelde en nog te ontwikkelen plannen die een directe relatie hebben met het groenstructuurplan.

Het voorgaande Groenstructuurplan uit 1991 is een uitvoerig en waardevol document, waarvan in het bijzonder de beschrijving en richtlijnen voor de groene (ecologische) hoofdstructuur nog valide zijn. Bij het opstellen van het Structuurplan 2020 zijn de belangrijkste hoofdstructuren geactualiseerd. Voor het Groenstructuurplan 2020 zijn elementen uit het Groenstructuurplan 1991 gebruikt: bijvoorbeeld de landschappelijke hoofdstructuur, de principes voor de ecologische verbindingen en de (stedenbouwkundige) typologie van de buurten.

Hoofdzonering

- duinen / binnenduinrand
- stedelijk gebied
- veenweide en stadsrandzone
- stedelijk groen
- boomstructuur
- water

Ecologische groenwaarden

- provinciale ecologische hoofdstructuur
- ecologische verbindingzones
- nat versterken ecologische waarden
- in de stad (bijv. groene oevers)

overig

- spoor
- gemeentegrens

Het Structuurplan 2020 vormt het beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ontwikkelingen. Hierin zijn bij het thema "groene netwerken" de hoofdgroenstructuur en hoofdbomenstructuur beschreven. Parallel aan het Groenstructuurplan 2020 stelt de gemeente een bomenbeleidsplan op waarin zij het beleid voor de stedelijke hoofdbomenstructuur vastlegt. In het Structuurplan 2020 staan twee hoofddoelen voor de ontwikkeling van het groene netwerk: het ontwikkelen van groen met vooral ecologische waarden (gericht op de natuur) en het ontwikkelen van groen met vooral stedelijke waarde (gericht op de mens). De beide doelstellingen zouden bereikt moeten worden door:

- » het in stand houden en versterken van de bestaande stedelijke hoofdgroenstructuur, inclusief de gewenste hoofdbomenstructuur
- » uitbreiding van (kleinschalig) groen vooral in dichtbebouwde laagbouw wijken met een tekort aan buurtgroen
- » vergroten van de gebruiksintensiteit van het bestaande groen, zowel door de inrichting beter af te stemmen op recreatief gebruik als door het verbeteren van de toegankelijkheid en bruikbaarheid voor langzaam verkeer. Basis voor vergroting van de bereikbaarheid vormen herkenbare, aantrekkelijke en doorgaande recreatieve routes
- » herkenbare, aantrekkelijke en doorgaande recreatieve routes voor langzaam verkeer binnen het stedelijk gebied en vanuit het stedelijk gebied naar de buitengebieden

Onderdelen van het Groenstructuurplan 1991 zijn voor het groene netwerk van het Structuurplan 2020 geactualiseerd (zie groenkaart pag. 38).

In het Structuurplan 2020 zijn verder een aantal specifieke doelstellingen geformuleerd die betrekking hebben op onderdelen van de groenstructuur:

- » in de rand / groene zoom van de hoofdgroenstructuur wordt niet gebouwd
- » de parken en begraafplaatsen binnen de hoofdgroenstructuur zijn beschermd
- » in het stedelijk gebied zijn het Zaanenpark, het Schoterbos, het Florapark, het Wilhelminapark, het Frederikspark en de zone Schoterveenpolder - stadskweektuin - begraafplaats te behouden historische groenstructuren
- » het Hekslootgebied en de Verenigde polders zijn beschermde weidevogelgebieden (Habitatrichtlijn)
- » groengebieden die versterkt en beschermd worden als ecologisch waardevol zijn apart aangeduid op de themakaart groen in het Structuurplan 2020
- » voor volkstuinen (tuinenparken) zal openstelling voor recreatief medegebruik veel sterker de nadruk gaan krijgen
- » per stadsdeel is één ruig terreintje (in Schalkwijk en Noord twee) nodig als ontmoetingsplek voor jongeren

Parkenvisie (1998) en Nota Procedure Parkenvisie (2000)

In de Parkenvisie zijn de bestaande parken van Haarlem geanalyseerd en is een voorstel gedaan voor de kwaliteitsverbetering van de parken. De gemeente heeft in 2000 een prioritering hiervoor opgesteld, waarbij zij op basis van de rijkssubsidie voor *Groen In en Om de Stad (GIOS)* en het Projectfonds verbeteringen uitvoert. Inmiddels is voor een aantal parken deze kwaliteitsverbetering uitgevoerd: Bolwerken/Kenaupark en het Engelandpark. Over de Haarlemse Hout is een conferentie gehouden om de richting van de ontwikkeling te bepalen. Eerstvolgende prioriteiten liggen bij het Frederikspark, het Reinaldapark, delen van het Westelijk Tuinbouwgebied, Schoterbos/Jan Gijzenvaart en de Kleverlaanzone. In de Parkenvisie, die nader geconcretiseerd is in het Renovatieplan grootschalig groen uit 2003, is het beleid voor de grootschalige groengebieden opgenomen. Het Groenstructuurplan 2020 doet daarom geen uitspraken over het ontwerp, de inrichting en de ruimtelijke ontwikkeling van de parken en grootschalige groengebieden. Voor de parken komen integrale beheerplannen inclusief ontwerp en/of inrichtingsvisie.

Overige gemeentelijke plannen

Woningbouwopgave

De woningbouwopgave tot 2010 is vastgesteld en deze heeft directe invloed op de omvang en de kwaliteit van het groen. In de periode van 2005 - 2009 zal Haarlem uitbreiden met circa 5000 woningen. Enerzijds komen hier ruimteclaims uit voort die de omvang van het bestaande groen bedreigen, anderzijds schept dit kansen om de openbare ruimte in een gebied te herstructureren en daarbij de kwaliteit en de kwantiteit van het groen te verhogen.

Recreatienota

De Haarlemse Recreatienota (1997) richt zich onder andere op het versterken of ontwikkelen van herkenbare en aantrekkelijke, doorgaande recreatieve routes (fietsen, wandelen). Het gaat om routes door de stad en naar buitengebieden. Deze routes zijn opgenomen in het Structuurplan 2020 (Kaart 2.3 Recreatie, toerisme en cultuur). De recreatieve mogelijkheden in Haarlem zijn met name gekoppeld aan het groenblauwe netwerk. De behoefte aan kwalitatief hoogwaardige recreatiemogelijkheden in Haarlem en aanliggende gebieden zal de komende decennia groeien: enerzijds door toename verstedelijking in de omgeving en daarmee de recreatiedruk, anderzijds door een verschuiving in de sportbeoefening van georganiseerde sport naar individuele en recreatieve sport ('outdoor'). De Recreatienota doet ook voorstellen voor de uitbreiding en verbetering van routes voor - kleine - pleziervaart en kano's. Voor volkstuinen (tuinenparken) zal openstelling voor recreatief medegebruik veel sterker de nadruk gaan krijgen. Dit is deels al in contracten met de gemeente vastgelegd. Gezien de wachtlijsten is er behoefte aan uitbreiding van het areaal. Specifiek voor de waterrecreatie is een reservering aangegeven voor de vestiging van een jachthaven in het te ontwikkelen recreatiegebied Schoterroog. Deze reservering is ter vervanging en zo mogelijk uitbreiding van eventueel van elders uit de gemeente te verplaatsen jachthaven(s).

HVVP

Het Haarlems Verkeers- en Vervoersplan (HVVP) beschrijft het beleid voor verkeer en vervoer in de komende 10 jaar en speelt in op de ruimtelijke en structurele ontwikkelingen in en buiten Haarlem. Het is een plan op hoofdlijnen. Het beleid voor verkeer en vervoer wordt niet sectoraal geformuleerd, maar integraal is afstemming gezocht met andere beleidsvelden. Het plan doet onder andere voorstellen voor de infrastructuur. Uitvoering van infrastructuurle werken die voortkomen uit dit plan schept kansen om de openbare ruimte te herstructureren en kan tevens invloed hebben op aanwezige kwaliteiten. Vooral de ontwikkeling van de Oostweg biedt de mogelijkheid om groene verbindingen te verbeteren. Daarnaast zal door het verbeteren van de doorgaande wegen een aantal gebieden verkeersluw worden. Hier kan de kwaliteit van de openbare ruimte en het groen hierin verbeteren.

Beleidskader Openbare Ruimte

Het beleid voor de beheerkwaliteit is omschreven in het Beleidskader Openbare Ruimte uit 2006. Dit doet bijvoorbeeld uitspraken over het niveau van de verzorgingskwaliteit. De richtlijnen voor de inrichtingskwaliteit van de verschillende stadsdelen legt de gemeente vast in Handboeken Inrichtingen Openbare Ruimte. Deze handboeken doen uitspraken over zaken als maatvoering, materiaalkeuze, karakter van het straatmeubilair en kwaliteit van de constructies. Zij dragen er bijvoorbeeld aan bij dat groenvakken voldoende maat hebben en de inrichtingseisen voor civiel technische constructies en groenvoorzieningen op elkaar zijn afgestemd.

Meer natuur in Haarlem

De uitwerking van het beleid voor de ecologische structuren en zones, waarvoor nu het beleidsplan Méér Natuur in Haarlem geldt, zal plaatsvinden in een aparte beleidsnota.

Integraal Waterplan

Het Integraal Waterplan Haarlem (2004) heeft als doel een veerkrachtig en ecologisch gezond watersysteem te behouden en te ontwikkelen. Belangrijk gevolg voor het groen is dat er een opgave voor aanvullende waterberging tot 2050 is van 43 hectare, wat in de openbare ruimte kan concurreren met het areaal aan openbaar groen maar ook kansen biedt voor kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte (en het groen) in wijken en knooppunten. Het groen vervult een rol voor de infiltratie van regenwater en kan dienen als (tijdelijke) waterberging.

Haarlem klimaat neutraal

In oktober 2008 heeft de gemeenteraad het plan van aanpak Haarlem KlimaatNeutraal 2030 vastgesteld. De relatie met het groenstructuurplan heeft voornamelijk betrekking op de stimulering van langzaam verkeer door betere routestructuren en het behoud en uitbreiding van groen voor luchtkwaliteit en temperatuur.

- 5.1 Vergelijking analyse, hoeveelheid Alterra en groenstructuurplan
- 5.2 Bronnen

APPENDIX

Voor de ontwikkeling van de richtlijn voor de gedifferentieerde groennorm is deskresearch gedaan naar onderzoeksrapporten over kwantiteit en kwaliteit van stedelijk groen.

Het voorstel voor de groennorm is mede gebaseerd op een analyse van het in het groenbeheersysteem geregistreerde (semi-)openbare groen in de gemeente Haarlem. Als peildatum geldt hiervoor november 2007.

Hiernaast staat een overzicht van de analysemethode die het instituut Alterra in Groene Meters II hanteert en de analysemethode van het opstellen van de gedifferentieerde groennorm voor dit groenstructuurplan. De vergelijking is niet bedoeld om aan te tonen of er meer of minder groen per woning aanwezig is, maar om transparant te maken waar de verschillen in meting zitten.

Tabel verduidelijking samenhang analyse Groene Meters II en analyse voor gedifferentieerde norm			
Aspect	Groene Meters II	Analyse voor GSV 2020	Opmerking en toelichting
Doel	Vergelijking voor inwoners beleefbaar groen tussen de 30 grootste steden.	Ontwikkeling van een gedifferentieerde norm voor (semi-) openbaar groen bruikbaar voor het gemeentelijk beleid.	Het is niet zinvol om de gemeten hoeveelheden van de twee analysemethoden in detail te vergelijken omdat zij een verschillend doel hebben.
Data voor analyse	- CBS Bodemstatistiek 2000: parken en plantsoenen (> 0,5 hectare), begraafplaatsen,	Groenbeheersysteem van de gemeente met (semi-) openbaar groen (woonomgevingseroën, parken, groen op sportparken, op begraafplaatsen, langs infrastructuur) aangevuld met semi-openbaar groen van formaat van woningbouwcorporaties. Op stadsniveau is dit aangevuld met de recreatieterrainen die binnen de gemeentegrens liggen.	Wat wel of niet in de verschillende categorieën opgenomen is staat in het vervolg van deze tabel.
Uitkomsten hoeveelheden	42 m2 groen per woning binnen de aangepaste bebouwde kom grens; 90 m2 per woning met een bereikbaarheid van 500 meter.	Gemiddeld 26 m2 (semi-) openbaar groen binnen de buurt per woning. Gemiddeld 46,5 m2 per woning binnen bebouwde kom. Gemiddeld 57 m2 (semi-) openbaar groen per woning binnen de gemeentegrens.	Als bij het (semi-) openbare groen binnen de gemeentegrens ook de groene recreatiegebieden (Schoteroog en gebieden in beheer bij recreatieschap Spaarnwoude) meegeteld wordt komt de hoeveelheid op circa 67 m2 per woning.
Begrenzing groen binnen de stad	Aangepaste grens van de bebouwde kom, met als uitgangspunt dat parken die in directe relatie staan tot woonwijken ingesloten worden.	Gemeentegrens van Haarlem met als uitgangspunt dat het om openbaar of semi-openbaar groen gaat dat lopend bereikbaar is vanuit de woonomgeving.	Het gaat om het groen waar de gemeente daadwerkelijk invloed op heeft. Groen in andere gemeenten valt daar buiten. Er is verschil van interpretaties over de grens: voor het GSP zijn bijvoorbeeld het Molenplaspark en in de groene zoom en dus direct bruikbaar is voor de woonbuurten meegeteld.
Begrenzing groen binnen de buurten	Voor de buurten is geen apart onderscheid gemaakt.	Voor het bepalen van het woonomgevingsgroen (buurt- en blokgroen) is het groen in de hoofdgroenstructuur uitgesloten.	Voor de kwaliteit van de woonomgeving is voldoende buurt- en blokgroen essentieel. Wijkparken (bijvoorbeeld Zaanenpark) en stadsparken vallen buiten de buurtgrens en liggen in de hoofdgroenstructuur.
Begrenzing bereikbaar groen op 500 m	Hier is groen in de brede zin opgenomen (dus ook het particulier bezit) en ook het groen dat in andere gemeentes ligt.	Hier is alleen het groen opgenomen dat binnen de gemeentegrens ligt. Dit valt voor het overgrote deel binnen de 500 m grens van de bebouwing	Voor de groennorm is het groen van belang waar de gemeente daadwerkelijk invloed op heeft. Groen in andere gemeenten valt daar buiten.
Aantal woningen	Woningen in buitengebied zijn niet meegeteld.	Alle woningen meegeteld.	Bij Alterra leidt dit tot een iets hoger aantal m2 dan feitelijk per woning beschikbaar is.
Differentiatie van hoeveelheden	Alleen voor de stad als geheel.	Geanalyseerd per buurt, zowel voor het groen binnen de buurt als het totaal binnen de gemeentegrenzen.	Differentiatie is van belang omdat er anders geen verschil in hoeveelheid openbaar groen per woontypologie gemaakt kan worden.
Openbaar groen in de buurten	Alleen parken, plantsoenen en groenvakken die groter dan 0,5 hectare zijn.	Alle groenvakken (dus ook aankleding straat, plantsoenstroken) opgenomen.	Dit leidt tot lagere hoeveelheden bij Alterra en hogere hoeveelheden bij de GSV-analyse.

Tabel verduidelijking samenhang analyse Groene Meters II en analyse voor gedifferentieerde norm

Aspect	Groene Meters II	Analyse voor GSV 2020	Opmerking en toelichting
Stadsparken, sportparken, begraafplaatsen, volkstuincomplexen en recreatiegebieden	De hoeveelheid omvat de totale oppervlakte van de objecten, dus inclusief paden, de sportvelden, halfverhardingen en dergelijke. Ook het particulier groen groter dan 0,5 hectare is meegeteld.	De hoeveelheid heeft alleen betrekking op het aanwezige groen in de objecten (verharding valt er buiten). De eigenlijke sportvelden en volkstuinen zijn niet meegeteld, de beplanting erbinnen en omheen wel. Recreatiegebieden in beheer van derden binnen de gemeentegrens zijn op stadsniveau meegerekend.	Dit leidt tot hogere hoeveelheden bij Alterra en lagere hoeveelheden bij de GSV-analyse.
Agrarisch gebied en natuurterreinen	Binnen de (aangepaste) bebouwde kom grens is dit wel en erbuiten niet meegenomen.	Niet meegerekend voor de analyse van de groennorm.	Het gaat om het (semi-) openbare groen waar de gemeente invloed op heeft. Dit leidt tot hogere hoeveelheden bij Alterra en lagere hoeveelheden bij de GSV-analyse.

In deze bijlage staan de bij het opstellen van de groenstructuurvisie gehanteerde bronnen, te beginnen met de plannen op rijksniveau, provinciaal & regionaal en gemeentelijk niveau. Daarna volgt een overzicht van de geraadpleegde onderzoeksrapporten voor hoeveelheid en kwaliteit van het groen. Tot slot vindt u de onderzoeksrapporten over maatschappelijke betekenis en waarde van groen.

Rijksplannen

- » Ministerie VROM, Nota Ruimte
- » Raad voor het Landelijk Gebied - Recht op Groen, deel 1. Beleidsadvies en deel 2 Analyse, publicatie RLG 05/06, juni 2005, Advies over de groene kwaliteit van de openbare ruimte

Provinciale en regionale plannen

- » Provincie Noord-Holland, Streekplan Noord-Holland Zuid, Vastgesteld door Provinciale Staten van Noord-Holland op 17 februari 2003
- » Stuurgroep Programma Noordvleugel, Verleiding van het Metropolitane Landschap, 'You need a backgarden to lead a true urban life' Vastgesteld op de 6e Noordvleugelconferentie, 16 februari 2007
- » Stuurgroep Programma Noordvleugel, De kracht van het Landschap, Streefbeeld 2040 en Actieprogramma 2020 voor het Metropolitane landschap, 14 december 2007

Gemeentelijke plannen

- » Afdeling Beheer Openbare Ruimte, Dossier groen in Haarlem, februari 2007
- » Basiskwaliteit Openbare Ruimte. Kwaliteitsambitie, kosten en strategieën . DHV april 2005
- » Beleidskader Openbare Ruimte, september 2006
- » Dossier Groen In Haarlem, februari 2007
- » Haarlems Verkeers- en Vervoersplan (HVVP), 2003
- » Handboek Inrichting Openbare Ruimte, pilot Binnenstad, 2006
- » Hoogheemraadschap van Rijnland, Samenvatting Integraal Waterplan Haarlem, 28 oktober 2004

- » Integraal Waterplan Haarlem, 2004
- » Méér Natuur in Haarlem, 1997
- » Michael R. van Gessel/Bram Breedveld, Parkenvisie van Haarlem, Amsterdam 21 december 1998
- » Nota Hondenbeleid, 2006
- » Renovatieplan grootschalig groen (vervangt Parkenvisie), 2003
- » Sector Natuur en Milieu afdeling Natuur, Groenstructuurplan Haarlem Deel I Achtergronden, Haarlem april 1991
- » Sector Natuur en Milieu afdeling Natuur, Groenstructuurplan Haarlem Deel II Beschrijving, Haarlem april 1991
- » Sector Natuur en Milieu afdeling Natuur, Groenstructuurplan Haarlem Deel III Planvorming, Haarlem april 1991
- » Sector Natuur en Milieu afdeling Natuur, Groenstructuurplan Haarlem Deel IV Toelichting, Haarlem april 1991
- » Sector Natuur en Milieu afdeling Natuur, Groenstructuurplan Haarlem Deel V Samenvatting, Haarlem april 1991
- » Speelruimteplan, 2000
- » Structuurplan 2020 Haarlem, 2003
- » Tussen de gevels. Handboek inrichting openbare ruimte. Haarlem Binnenstad, februari 2007
- » Welstands- en monumentennota, Haarlem, juni 2004

Onderzoeksrapporten over hoeveelheid en kwaliteit groen

- » Alterra, Groene meters deel II, Analyse van het stedelijk groen in de G30 steden, Alterra rapport 833, Wageningen, 2003
- » Bervaes JCAM, HJJ Kroon en G Elzinga 1996 Recreative groenstructuur in en bij de stad: geen groennormen zonder groenstructuur. Groen Vol. 52 Nr. 2 p. 26-30
- » Bezemer V en JCAM Bervaes 2004 Benchmark gebruikswaarde stedelijk groen. Alterra rapport 1023. Wageningen
- » Nuijten, D. 2008. Dwingend vergroenen? Onderzoek naar de toepassing van het richtgetal van 75 m2 groen per woning uit de Nota Ruimte en de relatie met de kwaliteit van het groen in de stad, Alterra, Wageningen
- » Vries, S. de, e.a. 2003 Recreatief groen in het structuurplan Amsterdam "Kiezen voor stedelijkheid", Een confrontatie van vraag en aanbod nu en in de toekomst, Alterra-rapport 691, 2003

Onderzoeksrapporten over waarde en maatschappelijke betekenis groen

- » Bell S., Thompson C.W. and Travlou P. (2003). Contested views of freedom and control: Children, teenagers and urban fringe woodlands in Central Scotland. *Urban Forestry & Urban Greening*, 2(2): 87-100
- » Bervaes, ir. J.C.A.M., 2000. Groen en de waarde van onroerend goed
- » Bomenstichting, 2004. Bomen en welzijn, Utrecht
- » Buys en Volker, 1997. Publiek draagvlak voor natuur en natuurbeleid. SC-DLO, Wageningen.
- » Dawson, Bobers & Hildebrand, 1998. Sportparticipatie in de vrije tijd en welbevinden in de vrije tijd, etc. In: *Tijdschrift voor gezondheidswetenschap*, jaargang 76, no.3
- » De Vries, ir. J. bnt, ing. R.H. Fleuren, Drs. G Koopman, 2008. Daktuinenonderzoek Hogeschool Van Hall Larenstein in tijdschrift *Stedenbouw en Architectuur*, thema-nummer Daken, mei 2008

- » De Vries, Verhey & Groenewegen, 2000. Natuur en gezondheid, een verkennend onderzoek naar de relatie tussen volksgezondheid en groen in de leefomgeving
- » Elzinga, G. en R. Wong, 1996. Recreatie dicht bij huis: welzijn en gezondheid
- » Fennema, A.T., 1995. Wonen in het groen, de invloed van 'groen' op de prijs van een woning
- » Gezondheidsraad en Raad voor Ruimtelijk, Milieu- en Natuuronderzoek, 2004. Natuur en gezondheid. Invloed van natuur op sociaal, psychisch en lichamelijk welbevinden
- » Grahn, P., 2005. The importance of certain characteristics in urban forests, parks and green open spaces for people's health and well-being - Proceedings Conference on the quality of Green Urban Spaces, Van Hall Larenstein, Velp
- » Hiemstra, dr. Ir. J.A., ir. E. Schoenmaker - van der Bijl en drs. A.E.G. Tonneijck, 2008. Bomen een verademing voor de stad, Plant Publicity Holland (PPH) en Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG), 2008
- » Kuo en Sullivan, 2001. Aggression and Violence in the inner city: Impacts of environment via mental fatigue. In: *Environment and Behaviour* 33
- » Kuypers, V. en E.A. de Vries, 2008. Groen voor lucht, Alterra, Wageningen
- » Luttkik, J. and M. Zijlstra, 1974. Woongenot heeft een prijs; het waardeverhogend effect van een groene en waterrijke omgeving op de huizenprijzen
- » Mosterd, Bol and De Vries, 1996. Bewegen gewogen
- » Prendergast, Dr. E., 2003. Energetische waarde van planten in de bebouwde omgeving
- » Prow, T., 2003. The power of trees. In: *Illinois Steward* 20-03-2003. Meer informatief op: www.herl.uiuc.edu/oldherl/power_of_trees/power_of_trees1.html
- » Renterghem, Ir. T. van, Botteldoorn, Prof. Dr. Ir. D., 2003. Bomenrijen ter verbetering van de efficiëntie van geluidsschermen bij blootstelling aan wind
- » Ridder, Dr. Ir. K. de, 2004. Benefits of Urban Green Space (BUGS), Deliverable 18 year 2; PM-10 Particle reduction
- » RIVM, 2005. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2005, Milieubalans 2005
- » Schuiling and Van den Berg, 2001. Waar kiezen gestresseerde werknemers voor? Natuur versus stad. *Afstudeerverslag*, Wageningen Alterra
- » Taylor, Kuo and Sullivan, 2001. Coping with ADD: The Surprising Connection to Green Play Settings, *Environment and behaviour*. Vol. 33 no.1, p. 54-77
- » Thönnessen, Dr. M., 2005. Research Group Facade Planting University of Cologne, Geographical Institute, april 2005. Fine Dust in Innercity Greenery - A Survey
- » Van Leeuwen, M., 1997. De meerwaarde van groen voor wonen; een regionale analyse
- » Ward Thompson, C., 2005. Is there anyone out there? Green places and the importance of childhood experience
- » Wesseling, J.P., Duyzer, J., Tonneijck, A.E.G., Dijk, C.J. van, 2004. Effecten van groenelementen op NO2 en PM10 concentraties in de buitenlucht, TNO rapport R2004/383
- » Woodruff, N.P., 1954. Shelterbelts and Surface Barrier Effects on Wind Velocities, Evaporation, House Heating, Snow Drifting

